

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Migration and Human Trafficking: The A Case Study of the Deceived Sub-Saharan African Women in Turkey

Karamo Faruk Konneh

To cite this article: Karamo Faruk Konneh (2023) Migration and Human Trafficking: The Case Study of the Deceptive Sub-Saharan African Women in Turkey, Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 146-169, DOI: 10.52241//TJDS.2023.0060

To link to this article: <https://doi.org/10.52241//TJDS.2023.0060>

Submission Date: March 21, 2023 **Acceptance Date:** September 18, 2023

Article Type: Research Article

2023 Karamo Faruk Konneh. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Migration and Human Trafficking: The A Case Study of the Deceived Sub-Saharan African Women in Turkey

Karamo Faruk Konneh

Department of Sociology, Social Sciences University of Ankara, Ankara, Turkey

Abstract

Since the mid-1990s, Turkey has experienced a massive increase in sub-Saharan African migrants. According to the U.S. Department of State's 2021 report on trafficking in Turkey, in 2019, there were 276 victims of human trafficking. This paper examines the issue of human trafficking through the lens of the concept of deceptive trafficking. The cases of eight victimized women trafficked to Turkey from sub-Saharan Africa are examined, and their responses are thematically analyzed using migration theories with a focus on Van Hear's model. The testimonies of these sub-Saharan African women exploited by human traffickers serve as the foundation for this study. The paper reveals the circumstances that give rise to the practice of human trafficking and the factors that maintain its existence in sub-Saharan African countries. The results highlighted the vulnerability of African women as a target for international and transnational human trafficking.

Keywords

Human Trafficking,
Migration, Gender,
Deception, Sub-Saharan
Africa

Introduction

African countries are struggling to deal with significant problems of human trafficking. Many researchers, including Bello and Olutola (2020), Adepoju (2005), and Adetula (2014), term human trafficking in Africa a threat and abuse of fundamental human rights in sub-Saharan Africa. Since the mid-1990s, Turkey has experienced a massive increase in sub-Saharan African migrants as irregular, regular, transit, and asylum seekers (Yükseker and Brewer, 2011). Immigrants from sub-Saharan African countries in Turkey have been less studied, as researchers and policymakers have focused more on migrants from Turkey's neighboring countries, such as Afghanistan, Iraq, Iran, Syria, Greece, and the former Soviet Union (IOM, 2013; Şaul, 2017). The United Nations Office on Drugs and Crimes (2022) portrayed Turkey as one of the top destinations for victims of human trafficking. In addition to international trafficking, there is also significant intra-regional or domestic trafficking going on in sub-Saharan Africa. This research investigates how the

CONTACT Karamo Faruk Konneh karamo2212@gmail.com

Received: March 21, 2023; Revision: September 13, 2023; Accepted: September 18, 2023; Article Type: Research Article

recent reconfiguration of the methods of human trafficking is being enacted at the level of the subject, as well as the impact that these methods have on individuals' perceptions of gender difference and sexuality. Human traffickers employ a wide variety of strategies to locate and recruit potential victims.

West Africa accounted for 3336 of the 4799 victims that were discovered in 26 nations in sub-Saharan Africa. Of these victims, 2553 were children. According to the data provided by UNODC, over 80 percent of victims in West Africa were exploited for forced labor, which is still the most prevalent form of exploitation in the region (UNODC, 2022).

The concept of “deceptive trafficking,” which is generally understood to refer to a process by which persons are purposefully recruited for forced labor or exploitation in the sex industry by methods of force or deception, is the lens through which I analyze these transitions.

For this study, the testimonies of eight victimized women from sub-Saharan Africa serve as the foundation to provide insight into the more systemic shifts that have taken place in labor markets. The purpose of this study is to investigate the circumstances that give rise to the practice of “human trafficking” and the factors that maintain its existence. The study further reveals the tricks used by human traffickers to mislead and deceive the victims.

The study uncovers and analyzes the experiences of African women who have been victimized by human traffickers. The major objective of this study is to understand how these sub-Saharan African women end up in the hands of human traffickers and the underlying reasons for their migration patterns. The study further tracks the journeys of the victims, how they were deceived, and how they survive in the hands of the human traffickers. Furthermore, the study outlines and analyzes cooperation and migratory decision-making between victims and traffickers.

Inquiries and Research Questions

This study examines the migration routes, causes of migration, trafficking risks, experiences, and self-remedies of African trafficked women in Turkey, as well as the role of third parties in their trafficking. Poverty, lack of education, and high unemployment are the root causes of child and woman trafficking, with vulnerable and poor individuals being the targets of traffickers. Human trafficking is portrayed as a dominant new model in migration trends, with Sub-Saharan African nations being one of the primary locations for this phenomenon.

In this study, I used Van Hear's (1998) migration order model to examine victimized women's experiences. Van Hear's framework explains distinct trafficking experiences throughout the continuum of known migration theories, showing that popular

understandings of trafficking focusing on domestic workers, sex slaves, or sex workers do not reflect the entire spectrum of components in a trafficking flow.

This research aims to investigate the fundamental factors contributing to the migration of African women, focusing on understanding the mechanisms through which girls and women are deceived and subsequently fall victim to human traffickers. It also explores the impact of factors such as gender inequalities, poverty, domestic violence, and limited employment opportunities on the prevalence of human trafficking in sub-Saharan African countries.

This study provides a more comprehensive analysis and examination of the factors influencing the victims' travel, including their personal choices, migratory patterns, occupations, educational backgrounds, lived experiences, and interactions with other entities such as third parties and human traffickers. Key determinants that drive African women to engage in migration are one of the points this study seeks to uncover. Factors such as poverty, domestic violence, and a lack of employment are examined as potential migration motivation factors. This study also attempts to determine push and pull factors for this type of migration. Additionally, this study endeavors to provide answers as to how these migrants became trafficking victims and discover if they were aware of the terms and conditions of their travel. Lastly, this study inquires about the migrant's decision to travel, to determine if it was their own choice or to determine if they were influenced by family members, friends or the media.

Literature Review

Background Information: What is trafficking?

Organizations such as the International Organization for Migration, Europol, and the European Commission define "human trafficking" as the use of force, deception, or compulsion to obtain labor or sexual services for profit. The three most prevalent types of human trafficking are sex trafficking, forced labor, and debt bondage. The International Organization for Migration labels "trafficking in women" and "forced prostitution" as processes that encompass transporting women legally or illegally and engaging in trade for economic gain, with the ultimate objective of coercing them into prostitution, forced marriage, or other forms of sexual exploitation. Forceful actions encompassing physical, sexual, or psychological dimensions are also included. According to the United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, "trafficking in persons" is a process or movement that involves recruitment, transportation, transfer, harboring, or receipt of persons by threat or use of force.

Trafficking in persons includes prostitution, sexual exploitation, forced labor, slavery, and organ removal (United Nations, 2000). The following definitions are employed for

this study; (1) trafficking is any act that moves a person from where they usually live and makes them work against their will, and (2) a person who has been trafficked is someone who has been hurt or harmed because of this process.

Conceptualization

For many experts, trafficking is a concern in terms of morality, labor rights, human rights, organized crime, and migration (Wijers and Van Doorninck 2002). Responding to these alleged challenges, they explore the options for repression or empowerment. The women, however, know that these interventions are often pushed upon them and that they don't necessarily have a voice in how they are carried out.

The term "human trafficking" is debatable. A major source of contention is the wide range of activities involved (Oluwaniyi 2009). This may explain in part why Gould and other researchers referred to it as "a leaking concept" that is, difficult to grasp (Gould et al. 2018). Furthermore, the debate over traditional vs. modern practices might make it difficult to grasp the concept's true meaning. Western democracies' depictions of human trafficking may differ from those in Africa. It's possible that a youngster selling items on the street could be perceived as exploitation, yet in some Western African civilizations, it may be seen as a typical practice for a child (Bello et al. 2020).

Statistics on the Practice of Modern Slavery in Sub-Saharan Africa

Africa, with 17% of the global population, faces contemporary enslavement due to factors like political instability, impoverished conditions, armed conflicts, climate change, and the COVID-19 pandemic. The incidence of forced marriage and labor varies across the continent, with over 3.1 million Africans subjected to forced marriage and 3.8 million engaged in forced labor. Factors such as conflict, poverty, and traditions contribute to these challenges.

Eritrea, Mauritania, and South Sudan have the highest prevalence of contemporary slavery, while Mauritius, Lesotho, and Botswana have the lowest. About 4% of the African population is subjected to forced labor, primarily women and children in mining, agriculture, fishing, domestic work, and sex industries. Traffickers often exploit Africans seeking work overseas, and children are exploited for education (Global Slavery Index Report, 2022). The primary contributors to modern slavery in sub-Saharan Africa are economic hardship, including poverty and a high level of unemployment; conflicts, including war, abuse, and displacement; and environmental and humanitarian crises.

Geographically, the portion of the African continent that may be found south of the Sahara Desert is referred to as sub-Saharan Africa. According to the United Nations, it is comprised of all the African countries that are located wholly or partially south of the Sahara Desert. The United Nations Development Program labels 46 of Africa's 54

countries as sub-Saharan Africa. Algeria, Djibouti, Egypt, Libya, Morocco, Somalia, Sudan, and Tunisia are not considered to be part of the sub-Saharan African region (UNODC, 2020).

Figure 1. 2020 report on human trafficking

Each nation is given a ranking in the TIP Report based on its compliance with the Trafficking Victims Protection Act (TVPA). This ranking is not based on the severity of the trafficking problem in a country; rather, it is based on the government's efforts to meet the basic standards established by the TVPA for eradicating human trafficking. The United States Department of State analyzed the data that was provided by various foreign governments and other sources (U.S. Department of State Report on Trafficking in Persons, 2022).

The Origins and Pathways of Human Trafficking in Sub-Saharan Africa

North Africa is a focal point for human trafficking, with nearly all countries involved. However, each country has a slightly different number of trafficking victims. Traffickers target undocumented migrants from Mali, Niger, Cameroon, and Nigeria, who are vulnerable due to their illegal status and linguistic limitations. These migrants often fall prey to traffickers while trying to enter Europe illegally. Illegal migrants often run out of money and seek ways to survive due to long distances and transportation costs. Regions such as the Arab Gulf and Maghreb countries are responsible for a significant proportion of the victims of human trafficking originating from sub-Saharan African countries.

Methodology

This section discusses the ethical and methodological issues of design, implementation, sample, fieldwork, respondents' demography, and research questionnaires. This research uses the action research method based on Armitage's (2010) "conscientization" and dialogical procedures. This approach has been used by researchers such as McIntyre (2002) and O'Brian (2001) to investigate previously unknown or poorly understood conceptions of identity among various communities. Action research aims to help people with urgent problems and advance social science by studying a system and collaborating with its members to positively change it. This dual-purpose activity demands researcher and research participant engagement, highlighting the importance of co-learning in the study process. Participatory action research, also known as action research, combines discussion and open communication to combat tyranny. However, some argue that participatory action research can impose western individualistic values on non-western peoples and communities and their traditional collectivist ways of dealing with issues, especially issues involving oppression and violence.

The Study Groups

The scope of this study focuses on African women who were victims of human trafficking in Turkey. Interviews were conducted with eight victims from Sub-Saharan African countries. Three of the respondents are victims whom I met in person and helped rescue from the traffickers. Additionally, I could speak the native language of four of the participants, which gave me a way to understand their feelings clearly and communicate effectively with them.

A semi-structured, in-depth interview methodology was employed to gather and analyze data from the participants. The collected information and data from the participants were subjected to analysis and afterwards classified into many thematic categories, including factors such as victims' migration patterns and experiences related to human trafficking, as well as other topics.

Fieldwork

The study cohort consisted of eight female victims of human trafficking. The fieldwork phase extended from July 2018 through May 2022. The initial data was collected in 2018 in Bolu, where an Ivorian woman was rescued from an Arab family from Kuwait, who came with the victims to Turkey for a long holiday. The impetus for this study derived from my encounters with multiple victims of trafficking originating from sub-Saharan African countries.

I was part of the protection process for four participants, working with local police, immigration, and the International Organization for Migration (IOM) to free them from

their perpetrators. As a polyglot and African, I voluntarily facilitate communication and translation for the victims. Although the victims' experiences varied, they were all, to varying degrees, deceived, and manipulated by traffickers. One-fourth of the participants were married and had children. Some were taken directly to Turkey, while others were taken to different countries before arriving in Turkey. Most respondents reported occurrences of violence and exploitation that diverged from other forms of suffering associated with human trafficking.

The data was collected through face-to-face interviews, and the snowball technique was also used. Six of the respondents were interviewed face-to-face and another two were interviewed on WhatsApp video calls. Socio-demographic information was collected under different titles, such as age, gender, education level, occupation, length of residence in Turkey, and country of origin. For confidentiality and ethical reasons, "R" was used as a substitute to represent each respondent's name.

Demography

Table 1

Number	Name of Respondents	Gender	Age	MaritalStatus	Number of Children	Nationality
1	R1	Female	38	Widow	2	Ivory Coast
2	R2	Female	26	Single	1	Guinea
3	R3	Female	25	Divorcee	1	Guinea
4	R4	Female	28	Single	2	Liberia
5	R5	Female	27	Single	1	Nigeria
6	R6	Female	29	Divorcee	2	Nigeria
7	R7	Female	30	Divorce	3	Uganda
8	R8	Female	22	Single	0	Uganda

The age range of the participants varied from 22 to 38 years. From the group, there were a total of eight individuals, with one being a widow and four being unmarried, while the remaining three were formerly married but divorced. Except for the youngest respondent (R8), the rest of the respondents had children. The participants in the study were individuals from several sub-Saharan African countries, including an individual from Ivory Coast, two individuals from Guinea, one from Liberia, two from Nigeria, and another two from Uganda.

Regarding the educational background of the participants, it is noteworthy that none of them pursued or achieved higher education. The individuals who exhibited the highest educational attainment were those who successfully completed secondary school.

Respondent R1 is the sole participant who did not receive any formal education. Respondent R2 possessed primary school qualifications, while the remaining respondents obtained secondary school qualifications. According to the data that was gathered, it can be observed that among the individuals studied, only R2 had engaged in professional tailoring work. On the other hand, R1 was working as a domestic worker, while the remaining individuals were unemployed prior to their migration.

Respondents R4, R5, and R7 were coerced into engaging in sex work by the traffickers, while respondents R1, R2, R3, R4, and R6 were compelled to perform domestic work. Additionally, respondent R8 had employment as a bartender. During the period of study, the duration of participants' stays in Turkey ranged from 2 months to 3 years.

Table 2

Number	Name of Respondents	Level of Education	Occupation before Migration	Occupation after Migration	Duration of Stay in Turkey
1	R1	N/Education	Domestic	D/Work	4 months
2	R2	P/School	Tailor	D/Work	2 months
3	R3	High School	Unemployed	D/Work	1 year
4	R4	Junior High	Unemployed	Sex Work	2 years
5	R5	High School	Unemployed	Sex Work	2 years
6	R6	High School	Unemployed	D/Work	3 years
7	R7	High School	Unemployed	Sex Work	8 months
8	R8	High School	Unemployed	Bar-tender	1 year

Findings and Analysis

This section discusses the victims of trafficking and the many reasons that lead to women's trafficking. This research examines migration ideas to explain why people participate in trafficking.

This study also examines and analyzes the decisions behind sub-Saharan African women's migrations. Trafficked women's origins and motives are equally examined. I argued that the assumptions about sub-Saharan Africa's human trafficking are faulty, and the ideas need to be re-examined. This study highlights sub-Saharan African women's recruitment and exploitation processes by human traffickers. Conventional societal norms and practices are examined as causes for some young women to go for greater personal freedom and traditional family life indicators. This study describes how sub-Saharan African women escape harmful customs. To escape repressive norms, many women, especially divorced women, turn to trafficking. The study also describes how gender inequality and poor economies in sub-Saharan African countries contribute to human trafficking.

Since misunderstandings have obscured women's life experiences and goals, it is harder for them to overcome patriarchal enslavement. Repatriating victims of human trafficking to undesirable places is undesirable and inhumane because it may perpetuate the trafficking of women who want to escape discrimination, unfairness, and restricted chances.

Root Causes of Migration (Poverty and Economic Hardship)

Human trafficking flourished in the sub-Saharan region due to a combination of causes, including intensifying poverty, deteriorating living conditions, continuous unemployment, violence, human suffering, and hopelessness. Women's and children's trafficking is a significant violation of human rights; however, the primary cause of child maltreatment and neglect in Sub-Saharan African countries is deteriorating economic conditions (Adepoju, 1997).

Under the guise of providing them with the opportunity to achieve decent employment and better lifestyles, rural poverty compels impoverished families to give up their children to traffickers (Mike, 2002). When young people are destitute, lack access to education, are unemployed, have lost a parent to death or divorce, or are experiencing economic hardship, they are an easy target for traffickers (ILO, 2003; Moore, 1994).

In this aspect of the study, the respondents were asked two questions to understand their migration-related thoughts and experiences. What caused their migration, and how did they end up in the hands of human traffickers?

My parents only have two children: me and my little sister. My parents are unemployed, and we have no assistance. I used to support my parents and pay for my little sister's education through my tailoring employment. But I did not earn enough to solve all their problems, so my aunt promised to take me to Europe so that I could assist my family. (R2, 26 y/o, Guinean)
I aspired to secure employment overseas to enhance my financial prospects and provide educational opportunities for my children, as my own upbringing was marred by poverty and a series of disappointing relationships. (R4, 28 y/o, Liberian)

Most of my colleagues travel abroad, and they are sending remittances to their families. My parents convinced and supported me to travel abroad so I might help them and my siblings. (R8, 22 y/o, Ugandan)

My husband passed away and left me with two children. I had no job and no money to sustain my children and send them to school. One of my friends told me about some people who are helping women get jobs abroad with good salaries and benefits. So, I decided to join them, and they took us to Kuwait for work. After we arrived, they never fulfilled any

of their promises, and we were used as domestic workers with no pay. They would have sex with us at any time they wanted. (R1, 38 y/o, Ivorian)

The prevailing viewpoint among the participants indicates that each of them encountered varying degrees of hardship, prompting their decision to migrate in pursuit of improved living conditions. Each participant identifies poverty, unemployment, marginalization, and economic adversity as significant determinants of their decision to migrate. A subset of the participants expressed a desire to give their family a better life; they perceived overseas as the sole viable option to augment their income and offer economic assistance to their family back home. The economic challenges experienced in sub-Saharan African nations are undeniably a contributing factor to the migration of individuals and their subsequent vulnerability to exploitation by human traffickers. Consequently, it is imperative for sub-Saharan African countries to prioritize a resolution of this alarming issue and prevent women and children from being exploited.

Financial Support for the Expedition

Migration, whether internal or cross-border, cannot occur in the absence of financial resources or other forms of assistance. Many human trafficking victims fall into human traffickers' traps when they rely on traffickers to prepare their passports, visas, flights, and other arrangements for their trips. As a result, the traffickers impose debt bondage on them. In many cases, victims make deals with traffickers by agreeing to their terms and conditions. However, when they get to their final destination, they often regret their choice. As a result of this trend, some trafficking is carried out in the form of smuggling. Human trafficking involves the exploitation of an individual for forced labor, commercial, or sexual activities, while human smuggling refers to the facilitation of unauthorized entry into a foreign country by providing those seeking illegal immigration with various forms of assistance, such as transportation or counterfeit documentation (UNODC, 2020). In this part of the study, the respondents were questioned regarding the monetary aspects of their migration, specifically with regard to help, services, and sponsorship.

My aunt, who resides in Germany, promised me that she would help me get there. She sent 300 euros to prepare my passport and get me a Turkish visa. She said that she would come and get me from Istanbul so we could travel together to Germany. My aunt sent an old Turkish man, whom I never knew before, to pick me up at the airport when I arrived. The old man took me to Çanakale, and after a few days, I understood that my aunt had sold me to the old man in marriage. (R2, 26 y/o, Guinean)

I was so eager to travel, but I didn't know how until my friend who lives in Qatar connected me with an agency in Abuja, but I couldn't afford the trip from Kano. My friend paid for my journey to Abuja to meet the agency. I

met the agency and signed their terms and conditions to take me abroad for work and pay them back with benefits, as they do for every girl and woman they help. (R6, 29 y/o, Nigerian)

We were a total of five women from identical locations looking for jobs abroad. A friend of mine's uncle recommended an agency that facilitates employment opportunities in Kuwait and Qatar. We were required to remit a sum of 62,000 CFA Francs per individual for the acquisition of our passport and visa. (R1, 38 y/o, Ivorian)

About half of the women who were part of this study reported that their parents were cognizant of their travel plans and provided financial assistance in some way. Some of the victims had been sold out by a third-party unknown to them. It is reported by the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) that traffickers use social media to locate potential victims. Their recruitment method is to identify and communicate with victims; they make use of personal information that is accessible to the general public and the anonymity afforded by internet sites (UNODC, 2020). The financial aspect of the respondent migration was done through different methods. Some of them received sponsorship from their parents, some from family members and close friends, some from their friends, and some were financially supported by human trafficking organizations.

Unemployment

The respondents were asked about their employment status in their respective countries prior to their migration. The participants in this study who originally considered themselves "wives" did not consider female unemployment in their respective countries to be a strong motivation for migration, as they expected after having children not to work outside of the home or only do casual work if they did. The widowed and divorced women among them said that society's stigma and lack of support for their children after their husbands' deaths or divorce made them want to move. The single women, on the other hand, said that they left because they didn't have opportunities or funds to cater to themselves and their children. Among the participants, only two had a job prior to their migration. R2 was a skilled artisan tailor, and R1 was a domestic employee. The rest of the respondents were unemployed. The respondents were asked about their employment before their migration.

In my country, men are assigned the majority of the work. Before my husband died, he was working as a construction contractor, and he was sustaining us through the little he was gaining. I was a domestic employee. After the death of my husband, I started suffering a lot with my children, and I couldn't even afford to send them to school, so I decided to find an

alternative by going abroad for a better life. (R1, 38 y/o, Ivorian)

I have been a tailor for almost ten years, and at one point I ran my own shop with seven apprentices. Because my aunt had agreed to take me to Germany, I had to sell all of my sewing machines and hand over responsibility for my apprentices to one of my coworkers before I left on my trip. (R2, 26 y/o, Guinean)

Unfortunately, in my country, women are seen as housewives and domestic workers. Generally, there is no freedom or opportunity for women in Africa. As a woman, even if you go to school, it is difficult for you to acquire a high position in society. No one gives importance to girls' education, and we don't get any recognition. After high school, I never had money to go to college or acquire a job. (R7, 30 y/o, Uganda)

I never had a job. The most common work for women in my country is domestic work. The elderly women are market sellers. They take goods from the wholesalers and go to the market to resell them and make small profits. Normally, young girls are street vendors, selling vegetables and fruits in the street to help their parents, and some of the girls even do this to get their school fees. (R3, 25 y/o, Guinean)

I was unemployed. In my country and other African countries, the notion is that as a young girl or woman, you are expected to get married and become a housewife, taking care of the children and looking after the elderly people in the house. If you are privileged to be from a rich family, your parents or husband might give you money to do business. (R6, 29 y/o, Nigerian)

The respondents' responses suggest that there aren't many job opportunities for women in their countries of origin. It seems like many sub-Saharan African countries are practicing a patriarchal system in their cultural notch. The African cultural norm of limiting women as housewives affects women's employment and freedom. The respondents unanimously agreed that there were no job opportunities for women in their respective countries. The findings show that women are referred to as domestic workers and girls as street vendors. We can say that gender inequality is one of the factors influencing African women to migrate, which exposes most of them to human trafficking.

Literacy

According to some scholars, such as Kelly (2004), Avdan (2012), and Jahic et al. (2005), there is a prevailing belief that those with lesser educational attainment face a heightened vulnerability to becoming victims of human trafficking. Around 70% of the participants in this study possess a minimum of a high school diploma. Among these individuals, one has completed junior high school, while another has received primary education.

Additionally, one participant has not received any type of formal education. Two of the participants had initiated their college education prior to their migration but were unable to successfully complete it due to financial constraints.

Coming from a family that never prioritized education is a big blow. My parents never went to school, and neither did I. It is so unfortunate to not even know how to write your name. I never wanted my children to be illiterate like me. After the death of my husband, I decided to move abroad so that I could provide a better life for my children and support their education. (R1, 29 y/o, Ivorian)

As a woman, having a degree in my country does not guarantee you employment or a good life. Why would I need a degree? In my country, finishing high school is a big achievement for girls. Is that enough to get what I want? I don't think so, but what I need is many children that will take care of me tomorrow. (R4, 28 y/o, Liberian)

I only attended four years of primary school. I started to live on my own at the age of 15, and I had a child at the age of 16. I never obtained any degree; I think that having the skill to make money and take care of my family's needs is the most important, and moreover, my society doesn't value girls' education. (R2, 26 y/o, Guinean)

This aspect of the study is really intriguing. Within the cohort of participants, a limited number were able to successfully fulfill the requirements of secondary education while facing hindrances such as poverty, gender inequity, and a dearth of opportunities specifically impacting women, hence impeding their progression towards tertiary education. Some societies and cultural norms in sub-Saharan African countries exhibit a lack of appreciation for the importance of girls' education. Females are restricted to roles that mostly include housewives, street vendors, market sellers, and domestic laborers. The prevailing trend observed among the participants is that women perceive acquiring knowledge and physical skills in a certain domain such as tailoring, hairdressing, entering into matrimony, and having a substantial number of children as crucial factors contributing to a prosperous life.

According to World Bank Data, the literacy rate in Sub-Saharan Africa experienced a marginal increase of 0.21% from 2019 to 2020, reaching a level of 67.27%. The literacy rate in sub-Saharan Africa in 2019 witnessed a modest improvement, with a 0.92% increase compared to the previous year, reaching a total of 67.06% ([World Bank Data, 2020](#)). We might presume that one of the main causes of human trafficking in the sub-region is the lack of advancement in girls' education and the high rate of illiteracy in sub-Saharan African countries.

Arrival in Turkey

Turkey's geographical position at the intersection of Asia, the Middle East, and Europe, its diverse political boundaries, and its extensive coastline, along with the presence of cross-border organized crime, contribute to its dual role as a transit nation and a destination for human trafficking. Turkey, a nation that has demonstrated political and economic stability within its region, has been subject to both regular and irregular migratory movements since the conclusion of the Cold War and the emergence of globalization. Turkey is increasingly becoming recognized as a transit hub for migration and human trafficking, with its geographical location and the European Union's stringent border restrictions contributing to the growing desire for it as a destination country.

All the respondents arrived in Turkey under different circumstances. The study identified two groups of people: the first group consisted of those who fell victim to traffickers' deception and later learned that they were deceived and exploited. The second group of respondents was aware of the traffickers but agreed to their terms and conditions because they wanted to travel abroad. On the other hand, it is essential to point out that all of the victims were made to endure a variety of techniques of coercion, manipulation, and compulsion by the traffickers. The findings indicated that every single respondent legitimately entered Turkey, including R1, who initially traveled to Kuwait before being taken to Turkey. The most prevalent visas held by those victims were tourism and visiting visas.

Due to difficulties in life, I surrender myself to the organization that will take me abroad. They give me a list of three different countries (Qatar, Kuwait, and Turkey) from which I can choose where I would like to go. I chose Turkey because it is close to Europe, so I might get more opportunities there. They prepared all my documents, including my visa and flight tickets. I never paid a cent. The agreement was for me to come and work for them. After I paid their money, I would be free. When I arrived, I worked days and nights as a hookup. The agreement was for me to pay seven thousand dollars in order to be free. Luckily for me, I met a friend in Istanbul who helped me escape. (R4, 28 y/o, Liberian)

My destination was to be Germany; however, I never had any idea that my aunt had sold me out to a Turkish man. She got me a Turkish visa with the promise of picking me up in Istanbul so we could travel together to Germany. To my utmost surprise, I found myself in the hands of an old Turkish man who claimed that he marries me from my aunt. (R2, 30 y/o, Guinean)

There is an entity in Uganda that has its head office in Istanbul. They claimed to be pioneers in providing opportunities for young people in Turkey. My dad took credit from the bank and paid the sum of \$2000

USD to their representative in Kampala. I was promised a domestic job and that my salary would be around \$1000 USD every month. Sadly, when I arrived, they used me in the bar as a bartender. I used to work from 10 p.m. to 5 a.m., serving alcohol and taking care of the customers. I was paid 1200 Turkish lira per month. (R8, 22 y/o, Ugandan)

The traffickers conned these women by promising them lucrative work and, in some cases, a prosperous life with high incomes. However, it turned out that the traffickers deceived them with fake promises.

I was doing domestic work for an Arab family in Kuwait. They didn't pay me for 6 months. And later on, they decided to come to Turkey for a holiday, and they got a visa for me to come with them. We spent 3 months in Turkey in a city called Bolu. While in Turkey, they never paid my money. When I requested my money to send it to my family, they planned to kill me because they thought that the money was too much for them to pay me. They refer to me as a slave who doesn't have any right to earn money. (R1, 38 y/o, Ivorian)

Initially, my plan was to go to France, but I never had the chance or finances. My friend encouraged me to come to Turkey through an organization that will help me go to France if I work for them for two years. And I got stuck in Istanbul without knowing what I was doing. (R3, 25 y/o, Guinean)

Assaults, Exploitations, and Sexual Harassments

Human traffickers are notorious for participating in a range of illicit behaviors, such as perpetrating physical attacks, engaging in exploitative practices, and committing acts of sexual harassment. Every single female who becomes a victim of the crime of human trafficking is subject to various forms of abuse and exploitation by those who are involved in the act. As per the definition provided by the United Nations High Commissioner for Refugees, sexual exploitation encompasses the act or endeavor to exploit an individual's vulnerability, power dynamics, or trust for the purpose of obtaining sexual favors. This exploitation may involve the provision of monetary or non-monetary incentives, such as social, economic, or political advantages, and can manifest in various forms, including prostitution and trafficking. Sexual exploitation may encompass the practice of exploiting an individual for the purpose of obtaining sexual favors from them. (UNHCR, 2020).

The term "human trafficking" encompasses situations wherein individuals are coerced into labor, sometimes receiving minimal or nonexistent compensation, while facing the threat of punishment for noncompliance. An individual may be compelled to engage in

certain actions by the implementation of diverse strategies, including the utilization of physical intimidation or psychological coercion. (UNODC, 2020).

I was promised to be paid 500 USD per month as a domestic worker. I worked for 6 months, and they never paid me a cent. They seized my passport and phone. I was unable to communicate with my family. They used me as a slave, and I was not allowed to go anywhere alone. I used to eat a meal once a day. My boss's 14 and 19-year-old sons used to record me whenever I was taking a shower. (R1, 38 y/o, Ivorian)

I stayed with the old man for a month. He used to drink a beer every night and force me to sleep with him. He used to treat me badly because we didn't have anyone else living with us; it was just him and me. He seized my passport for some days, but I was able to take it from him. He threatened to kill me if I refused to sleep with him because he had paid a lot of money to my aunt and supported my trip to Turkey. But I never knew all of this because it was between him and my aunt, and I was deceived by my aunt. (R2, 26 y/o, Guinean)

Sexual abuse includes acts of non-consensual and coerced interference of a sexual nature. The subjects covered in the discourse include sexual enslavement, pornography, child abuse, and assault, as stated by the United Nations High Commissioner for Refugee.

Sexual harassment encompasses unsolicited sexual behavior that has the potential to cause offense or humiliation to others in the workplace. Sexual harassment is defined as the occurrence of sexually improper conduct that hinders work performance, becomes a requirement for employment, or contributes to the creation of an intimidating, hostile, or unfavorable work atmosphere. Sexual harassment encompasses both isolated occurrences and recurring patterns of behavior. When assessing the level of offensiveness, it is imperative to consider the viewpoint of the victim.

I was staying with my guardian; he was one of the guys who sponsored my trip to Turkey. While staying with him, every night he used to bring sex clients to make money. He also used to coerce me into having intercourse with him when he needed it. It was like a horror movie for me (R7, 30 y/o, Ugandan)

We were about four girls living in the same house. The same madam brought us all from Uganda. She used us for sex and serving in the bar and disco. Every week we have to provide at least 500 USD to Madam; otherwise, you will be punished. No matter what happens, you have to provide the money. (R8, 22 y/o, Ugandan)

I was kept in the house for a month. I was staying with my guardian, who helped me come to Turkey. He took possession of my passport and phone. During the day, he will go out and come back in at night. He told me he was working, but I never knew the kinds of work he was doing. I was just in the house doing nothing besides cooking for him and satisfying his sexual desire. (R3, 25 y/o, Guinean)

Sexual harassment can come in many forms, like sexually suggestive looks, words, or touches. Assaults, including but not limited to rapes, attempted rapes, and sharing or displaying sexually indecent images or videos in any format, are all examples of sexual harassment. Other examples include making inappropriate sexual gestures, such as pelvic thrusts; unwanted touching, pinching, or patting; and sending sexually suggestive communication. According to the findings, every single one of the women who were investigated was subjected to and experienced some form of sexual assault, as well as exploitation, intimidation, and other forms of workplace sexual harassment. They were forced to comply; their passports were taken away from them to avoid escaping.

Rescue from the Traffickers

In the 2000s, anti-trafficking efforts gained international traction. As an active international contributor, Turkey signed the Palermo Protocol early. The abolished Turkish Penal Code No. 765 could be regarded as criminalizing human trafficking. Turkey fulfilled its commitment as a Protocol signatory by designating human trafficking as a separate offense in the penal code. Article 80 of the Turkish Penal Code No. 5237, which took effect on June 1st, 2005, criminalizes human trafficking. Before this rule, actions were only penalized for other offenses. Human trafficking is now a separate offense under the Palermo Protocol. Since signing the Protocol, Turkey has done much to stop human trafficking. ([Turkish Ministry of Interior, 2020](#))

The participants were asked about the manner in which they were rescued from the perpetrators involved in human trafficking as well as their present circumstances. The rescue of all the victims was executed through a variety of methods by distinct individuals or collectives. The Turkish government successfully managed to save a portion of the resources. While some individuals required the aid of their acquaintances, philanthropists, and advocates in order to be rescued, I am among the individuals engaged in humanitarian and activism efforts who contributed to the rescue of three individuals among the respondents.

During the weekend, we used to go to various clubs, bars, and discos to look for sex clients. Luckily for me, I met a Nigerian friend in a nightclub who helped me escape and allowed me to stay with her. I am currently in Istanbul, but I plan to go to Europe. (R5, 27 y/s, Nigerian)

Because our madam and her bodyguards were in charge of our daily activities, it was extremely difficult for me to flee. We used to spend the whole day at home and then serve the sex clients at night. I was lucky that one of my constant sex clients fell in love with me, and he has to pay all the money that my madam spent to bring me to Turkey. He paid 6,000 USD to my madam for my freedom. I am currently living with him; he is now my boyfriend, and we are planning to get married. (R4, 28 y/o, Liberian)

The former client of Respondent R4 made a substantial financial payment in order to secure her release, but Respondent R5's Nigerian acquaintance played a crucial role in her rescue. The findings suggest that individuals who have experienced trafficking may occasionally encounter fortuitous circumstances when they encounter empathetic others who attentively listen to their narratives and aid in extricating themselves from such exploitative situations.

Our madam took care of our accommodation and food. We were four Ugandan girls living together. One day, our madam and her bodyguards were drunk. They fought, and the people in our neighborhood called the police. On that day, our stories were revealed to the police, and we were rescued. I am currently working at a hotel in Istanbul. (R8, 22 y/o, Ugandan)

My employers brought me to Turkey for a vacation from Kuwait. We stayed in Bolu for almost three months. They planned to kill me because I requested that my nine-month salary be paid. One day, they just packed all of their stuff and left me in the house with no money and nothing. I can't speak the Turkish language to call for help. After they left, a Turkish woman living in the next apartment saw me crying and came to me, and I informed her through sign language that the people had left me alone and gone back to Kuwait. The woman called the police, but we couldn't understand each other. They took me to the police station, where they called Faruk, who was the president of the foreigners in Bolu. Luckily, Faruk speaks both French and my local language (Bambara). Faruk did everything possible in his own capacity, along with the immigration office in Bolu, to rescue me. They provided shelter and accommodation for me for one month. With the help of Faruk and Bolu's immigration office, the UNODC office in Istanbul bought me a flight ticket to go back to Ivory Coast, and they gave me 800 USD. (R1, 38 y/o, Ivorian)

I contacted one of my old friends, who is living in the United States, through Facebook Messenger. I explained my situation to him, and he called Faruk to rescue me. He gave my WhatsApp number and address to

Faruk. Faruk went to Çanakkale and rescued me. My friend in the United States bought me a flight ticket to go back to my country. I am currently in Conakry, trying to start life over again. (R2, 26 y/o, Guinean)

After I was introduced to R1 and listened to her story, I was motivated to take proactive measures to intervene and rescue three individuals who were victims of perpetrators engaged in illegal human trafficking activities. The presence of governmental entities was noted in specific rescue endeavors, whereas alternative instances were executed by independent volunteers. Advocating for the protection of human rights and raising awareness about human trafficking are among the key motivators that compel me to pursue study in this particular area. This experience has made me aware of my keen interest in exploring genuine encounters of individuals who have fallen victim to human trafficking, as well as the precise circumstances in which they were subjected to exploitation.

Conclusion

The concept of “deceptive trafficking,” which is generally understood and referred to as a process by which persons or groups of people are purposefully recruited for forced labor or exploitation in the sex industry by methods of force or deception, is the lens through which this is analyzed in this paper. However, the topic of deceptive trafficking is only one aspect of this paper. The research participants represent a sub-Saharan African population of trafficked women in Turkey, and they represent themselves as being a typical population. The experiences of the eight victimized women are thoroughly investigated and analyzed.

All of the research participants in this study point out poverty and economic hardship in their country as the major root causes of their migration. In sub-Saharan Africa, rapid urbanization and low economic performance have given poverty a new face. Slums and shantytown settlements have become commonplace outside of large cities. UN-Habitat estimates that 70% of urban Africans live in slums (UN-Habitat 2020). Flahaux et al. (2016) proposed three assumptions about African migration: extreme poverty, malnutrition, violence, and environmental devastation combine to depict African despair (Flahaux et al., 2016). Researchers and academics such as Cuttitta et al. (2020), Goldschmidt (2006), and Baldwin-Edwards (2006) report that migration from sub-Saharan Africa and the Maghreb region to Europe is associated with international crime, trafficking, and terrorism. The United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) asserts that human trafficking is a means through which the world’s most impoverished individuals can be robbed and murdered.

Baldwin-Edwards (2006) reports that the women who have been victims of human trafficking from sub-Saharan African countries are mostly taken to the Arab Gulf and Maghreb countries. However, in the last decade, Turkey has become a hub for

immigrants and traffickers due to its favorable location. The findings indicate that trafficking in sub-Saharan Africa takes place both within the region and beyond. Scholars such as Zulu et al. (2011) and Brockerhoff and Brennan (1998) report that the number of countries in which child and women traffickers operate has increased, particularly in Turkey, the Netherlands, and the United Kingdom. Traffickers in the sub-region, Europe, and Arab nations force children and women into prostitution. Domestic work, sexual exploitation, and pornography equally affect children and women. The participants unequivocally state that the trafficking agents provide them with passports and visas to facilitate their travel abroad. By providing passports and visas to those women, the trafficking agents are making sure to give their victims the benefit of the doubt regarding their travel.

In recent years, the number of people smuggling to, from, and within Africa has increased. Trafficking victims are typically exploited in ways that resemble slavery. Many countries struggle to manage human smuggling because they lack strong anti-trafficking policies. They can't respond appropriately since there are no national laws or regulations to address the situation. The general public is not aware of all aspects of human trafficking, including the degree to which organized crime is involved or the outcomes for those who are trafficked.

Parents and guardians of exploited children and adolescents often misunderstand victimization. According to a UNICEF report, children's trafficking is worse than that of women. Trafficking was an issue in 70% of West and Central African nations and 33% of East and Southern African countries (UNICEF, 2020).

Sub-Saharan Africans were unaware of trafficking, especially of women, until lately. They consider women's trafficking routine. Sub-Saharan Africa prioritizes the elimination child trafficking over the trafficking women. Thus, awareness initiatives in every region and community must be considered in light of women's trafficking. Some academics and the UN Office on Drugs and Crime have identified three main types of trafficking in the region: men and children for labor like construction and factories; women, mostly for domestic work within the region; and young girls and women, mostly for sex industries in western countries and the Arab peninsula (IOM, 2020). Women and girls are trafficked for domestic work and sexual exploitation.

Furthermore, the phenomenon of migration demonstrates gendered attributes, impacting adults in disparate ways. The phenomenon described can be traced back to the establishment of a globalized division of labor, which created a demand for female migrant workers in specific sectors, particularly in sex industries, domestic work, and caregiving. Gender stereotypes place limitations on the autonomy and decision-making abilities of women, thereby increasing their vulnerability to the systematic violation of their basic human rights. While poverty undoubtedly contributes to the prevalence of trafficking in

sub-Saharan Africa, it is important to acknowledge that vulnerability to trafficking cannot be solely attributed to one factor.

The findings of the study suggest that several reasons, such as gender inequality, restricted possibilities for women, cultural norms, the devaluation of girls' education, and social stigmatization towards widowed and divorced women, played a role in influencing their choice to relocate. It is imperative for theorists to recognize that the pursuit of poverty alleviation (IFAD, 2006) is unlikely to have a substantial impact on the decisions made by women who aspire to leave Africa in order to escape unfavorable personal conditions, such as unemployment, lack of education, poverty, limited opportunities, and societal exclusion.

Moreover, the data suggest that those who rely on cash as their primary means of sustenance and reside in urban areas are more likely to experience congestion, inadequate sanitation, feelings of insecurity, limited access to social healthcare services, engagement in risky sexual activities, living in close-knit communities, and frequent relocation. Due to the causes previously discussed, women who find themselves in desperate circumstances often resort to taking risks and complying with the demands of human traffickers. The individuals hold the belief that the sole resolution to their predicaments lies in embarking on international travel with the aim of securing an improved livelihood for themselves and their family.

The findings further highlight that rural origin is not necessarily a prerequisite for human trafficking in sub-Saharan regions. As a result of pressures and high living costs, the prevalence of social media, lack of employment, and economic hardship are exposing those living in urban areas to human trafficking. Some researchers have a bias in their conceptualizations of trafficking in sub-Saharan Africa based on a misconception, which is problematic. The particular relevant factor when thinking about migration motivation and decision-making in relation to the push factors that are present in a place is thought to be the place of origin and how these vulnerabilities can then be overcome. By gaining a better understanding of the reasons why trafficked women migrate, we have to understand and analyze what trafficked women expect from migration, what really makes them want to leave their country of origin, and what might be luring them to a certain country. In order to solve this problem, sub-Saharan African countries need to establish a ruling and penalty for trafficking. Additionally, the sub-regional organizations, the African Union (AU), and the NGOs need to amalgamate strategies to eradicate trafficking. Moreover, empowering African women through the lens of education, promoting gender equality, reducing poverty, and creating avenues for women to learn new skills can be the amicable solution that will eradicate trafficking in the sub-region.

In conclusion, the issues of migration and human trafficking, particularly in the context of sub-Saharan African women who are deceived, underscore the pressing necessity

for a comprehensive and multifaceted strategy. The eradication of modern-day slavery and the protection of the rights and dignity of all individuals affected by these egregious crimes necessitate various measures, including collaboration, the establishment of stringent legal frameworks, public awareness campaigns, addressing root causes, empowering vulnerable populations, and fostering international cooperation. Through the implementation of proactive measures, it is possible to work towards the establishment of a global society in which migration is both secure and voluntary while simultaneously ensuring that human trafficking becomes an historical occurrence that is relegated to the annals of the past.

Orcid

Karamo Faruk Konneh <https://orcid.org/0000-0002-5785-2023>

References

- Adepoju, A. (2005). Review on research and data on human trafficking in sub-Saharan Africa. *International Migration*. Doi:10.1111/j.0020-7985.2005.00313.x
- Adetula V. (2014). African Conflicts, Development and Regional Organizations in Post-Cold War International System. The Annual Claude Ake Memorial Lecture. The Nordic Africa, <https://www.files.ethz.ch/isn/189693/FULLTEXT03.pdf>.
- Armitage, A. (2010) From Conscientization, Dialogue and Collaborative Problem Based Learning to a critical HRM pedagogy, *Journal of Problem Base Learning in Higher Education*. European, Vol.1, No.1/2013, pp.1-18. Doi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1108329.pdf>
- Avdan, N. (2012). Human trafficking and migration control policy: vicious or virtuous cycle? *Journal of Public Policy*, 32(3), 171–205. Doi: <http://www.jstor.org/stable/23351562>
- Baldwin-Edwards, M. (2006). “Between a Rock & a Hard Place”: North Africa as a Region of Emigration, *Immigration & Transit Migration. Review of African Political Economy*, 33(108), 311–324. Doi: <http://www.jstor.org/stable/4007166>
- Brewer, K. and Yükkseker, D. 2011. Astray and stranded at the gates of the European Union: African transit migrants in Istanbul. Doi:10.1017/S0896634600005963
- Brockhoff, M., & Brennan, E. (1998). The Poverty of Cities in Developing Regions. *Population and Development Review*, 24(1), 75–114. Doi: <https://doi.org/10.2307/2808123>
- Cuttitta, P., & Last, T. (Eds.). (2020). *Border Deaths: Causes, Dynamics, and Consequences of Migration-related Mortality*. Amsterdam University Press. Doi: <https://doi.org/10.2307/j.cvtv1sgz6>
- Flahaux, ML., De Haas, H. (2016). African migration: trends, patterns, drivers. *CMS* 4, 1. Doi: <https://doi.org/10.1186/s40878-015-0015-6>
- Global Slavery Index Report, (2022). *Global Slavery Index/Regional Findings Africa*. Doi:<https://www.walkfree.org/global-slavery-index/findings/regional-findings/africa/>
- Goldschmidt, A., (2006). *Storming the Fences: Morocco and Europe’s Anti-Migration Policy*. Doi:https://www.researchgate.net/publication/274043874_Storming_the_Fences_Morocco_and_Europe’s_Anti-Migration_Policy
- Gould, F, Vella, M. R., Lloyd, A. L., & Dhole, S. (2018). Invasion and migration of spatially self-limiting gene drives: A comparative analysis. *Evolutionary applications*, 11(5), 794–808. Doi: <https://doi.org/10.1111/eva.12583>

- International Labour Organization, Walk Free & International Organization for Migration 2022, Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage. Doi:https://cdn.walkfree.org/content/uploads/2022/09/12142341/GEMS_2022_Report_EN_V8.pdf
- International Labour Organization (ILO) 2003 Report on The Trafficking of Women and Children in the Southern African Region, Presentation of Research Findings, ILO, Geneva, 24 March. Doi: <https://www.ilo.org/public/english/standards/relm/rgmeet/10afirm/dg-rep.pdf>
- IOM, (2013) Report on Human trafficking in migration pathways: trends, challenges, and new forms of cooperation, https://publications.int/system/files/pdf/wmr2013_en.pdf
- IOM, (2020). Africa and the Middle East Migration. Doi: <https://www.iom.int/africa-and-middle-east>
- Jahic, G., & Finckenauer, J. O. (2005). Representations and misrepresentations of human trafficking. *Trends in Organized Crime*, 8(3), 24–40.
- Kelly, L. (2004). The Perils of Inclusion and Exclusion: International Debates on the Status of Trafficked Women as Victims. *International Review of Victimology*, 11(1), 33–47. Doi: <https://doi.org/10.1177/026975800401100103>
- McIntyre, A. (2002). Exploring Whiteness and Multicultural Education with Prospective Teachers. *Curriculum Inquiry*, 32(1), 31–49. Doi: <http://www.jstor.org/stable/3202189>.
- Mike Dottridge. (2002). Trafficking in Children in West and Central Africa. *Gender and Development*, 10(1), 38–42. Doi: <http://www.jstor.org/stable/4030680>
- Moore, H. 1994 “Is there a crisis in the family?”, Occasional Paper No.3, World Summit for Social Development, UNRISD, Geneva. Doi:<https://www.econstor.eu/bitstream/10419/148807/1/862975204.pdf>
- O. Bello, P., & A. Olutola, A. (2021). The Conundrum of Human Trafficking in Africa. Intech Open. Doi:10.5772/intechopen.83820
- O’Brien, R. (2001). An Overview of the Methodological Approach of Action Research in Teoria. Doi: https://base.socioeco.org/docs/overview_of_action_research_method
- Oluwaniyi, O. (2009). Children and Youth in the Labour Process in Africa. Doi: https://books.google.ca/books?hl=en&lr=&id=42Gr1_yfrocC&oi=fnd
- Şaul, M. (2017). The migrant in a plotted adventure: Self-realisation and moral obligation in African stories from Istanbul. *The Journal of Modern African Studies*, 55(1), 129–153. Doi: <http://www.jstor.org/stable/26309803>
- Turkish Ministry of Interior, (2020) Presidency of Migration Management. Doi: <https://en.goc.gov.tr/>
- United Nations, (2000). Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. Doi: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-prevent-suppress-and-punish-trafficking-persons>
- United States: Department of State, 2022 Trafficking in Persons Report. Doi:<https://www.state.gov/reports/2022-trafficking-in-persons-report/>
- United States: Department of States; 2021 Trafficking in Persons Report: Turkey. Doi:<https://www.state.gov/reports/2021-trafficking-in-persons-report/turkey/>
- UNHCR, (2020). Report on Human Trafficking and Sexual Exploitation. Doi:<https://www.unhcr.org/what-we-do/protect-human-rights/asylum-and-migration/trafficking-persons>
- UN-HABITAT, (2020). World Cities Report 2020. The Value of Sustainable Urbanization. Doi: https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/10/wcr_2020_report.pdf
- UNICEF, (2020). Annual Report on Trafficking in Sub-Saharan African Countries. Doi: <https://www.>

[unicef.org/wca/topics/migration](https://www.unicef.org/wca/topics/migration)

UNODC. (2020). Global Report on Trafficking in Persons. Office on Drugs and Crime. Doi:https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/2021/GLOTiP_2020_15jan_web.pdf

UNODC. (2022). Report on Trafficking in Persons. Office on Drugs and Crime. Doi: <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/glotip.html>

Van Hear, N. (1998). *New Diasporas: The Mass Exodus, Dispersal and Regrouping of Migrant Communities*. UCL Press, London, 1998. Doi: <https://worldcat.org/oclc/316130669>

World Banka Data (2020). Report on Literacy Rate in Sub-Saharan Africa. Doi: <https://data.worldbank.org/country/ZG>

Wijers, M. & M. van Doorninck (2002). 'Only right can stop wrongs: A critical assessment of anti-trafficking strategies', Paper presented at the meeting of the EC-IOM Stop Conference. Brussels: IOM. Doi: <https://www.nswp.org/es/node/150>

Zulu, E.M., Beguy, D., Ezeh, A.C. et al., (2011) Overview of migration, poverty, and health dynamics in Nairobi City's slum settlements. *J Urban Health* 88 (Suppl 2), 185–199 (2011). <https://doi.org/10.1007/s11524-011-9595-0>

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Socio-Demographic Causes and Benefits of Internal and International Migration: A Case Study of Mazar-i-Sharif, in the Balkh Province of Afghanistan

Baqir Khawari & Mohammad Sadiq-Khawari

To cite this article: Baqir Khawari & Mohammad Sadiq-Khawari (2023) Socio-Demographic Causes and Benefits of Internal and International Migration: A Case Study of Mazar-i-Sharif, in the Balkh Province of Afghanistan, Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 170-193, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0061

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0061>

Submission Date: April 28, 2023 **Acceptance Date:** September 15, 2023

Article Type: Research Article

2023 Baqir Khawari & Mohammed Sadiq Khawari. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Socio-Demographic Causes and Benefits of Internal and International Migration: A Case Study of Mazar-i-Sharif, in the Balkh Province of Afghanistan

Baqir Khawari^a & Mohammad Sadiq-Khawari^b

^aDepartment of Economics, Samangan University, Samangan, Afghanistan;

^bIndependent Researcher, Mazar-i-Sharif, Afghanistan

Abstract

Migration has a long history in Afghanistan, but it has increased remarkably over the last decade. This study examines the actual data of 1060 households in Mazar-i-Sharif, the capital of the Balkh province in Afghanistan to evaluate the main causes and benefits of migration. The data used in this study was obtained from a strictly random process. The study finds that the main reasons for internal and international migration are unemployment and income inequality, in addition to war and poverty, as international motivations for migration. Furthermore, the study demonstrates that households receive benefit from migrant remittances to increase their income and smooth consumption. Thus, the study suggests that to manage migration in Afghanistan, the government and international organizations should work together for peace and the reduction of poverty in Afghanistan to mitigate a further migration crisis in the future.

Keywords

Migration, Remittances, Socio-demographic, Low-income Household, Afghanistan

Introduction

Migration has traditionally provided people with chances to better their lives and the lives of their families (Wickramasekara et al. 2006). Individuals are also driven to migrate to escape poverty because of broad income inequalities between locations, especially among countries (Murrugarra et al., 2011). Because of this, the bulk of migrant flows from developing countries to developed countries has increased over the past years. People migrate from their origin communities to places overseas for several reasons, such as conflict, political and social uncertainty and economic motivations (Gartaula, 2009). Statistical figures reveal that in 2005 more than 191 million people were living outside their country of birth, this volume was surpassed to 221.7 million in 2010 and 250 million in 2015 (Ratha et al., 2016). These values represent more than three percent of the world population (Ratha et al., 2016).

CONTACT Baqir Khawari b.khawari@osce-academy.net

Received: April 28, 2023; Revision: September 12, 2023; Accepted: September 15, 2023; Article Type: Research Article

The study of migration is a highly dynamic and multidimensional field that attracts interdisciplinary researchers. Due to its complexity and ever-changing nature, its causes, factors, and effects vary according to the situation. Migration is not only of interest to researchers; states also often seek to produce policies to sustainably manage migration (Dubey & Mallah, 2015). Migration is not only a problem in the destination country, but also causes tremendous changes in the origin and transit countries (Horváth & Anghel, 2009). Countries may be more or less exposed to immigration depending on their location. For example, countries with low economic and social development, deficient human rights, and countries with internal conflicts or ones that are located on a migration route are likely to experience migration (Dubey & Mallah, 2015). Migration is often prompted by various factors, both pushing and pulling people to the place they intend to go.

In Afghanistan, migration has been present for centuries and has increased drastically over the last decade for a variety of economic, political, demographic, social and environmental reasons (Murrugarra et al., 2011). Global warming, rising temperatures, melting polar glaciers and wars are further adding to the reasons for forced migration (Pete Spink, 2020). According to Kuschminder and Dora (2009), over the course of four decades marked by war, instability, economic hardship, and violence, a significant number of Afghan people have left their homeland in pursuit of refugee status both in neighboring countries and abroad. During the 1980s, over 5 million Afghans sought refuge in Iran and Pakistan, while thousands of families also migrated to countries such as India, the United States, and countries in Europe. Additionally, an estimated 2-3 million individuals have been internally displaced within Afghanistan, as noted in various sources (Rubin, 1996; Ruiz et al., 2001; Noor, 2006). The patterns of refugee and migration flows in Afghanistan are influenced by a complex interplay of political, environmental, social, and economic factors, making it difficult to attribute Afghan migration decisions to a single determinant (Garrote-Sanchez, 2017). According to a recent report by UNHCR in (2022), Afghanistan ranks as the third-largest source country for migration in the world, with 2.6 million documented refugees and more than 2.5 million undocumented ones, trailing only behind Syria and Venezuela in terms of migration numbers.

Thus, the main purpose of the study is to evaluate the push factors of internal and international migration in the case of the city of Mazar-i-Sharif, using comprehensive descriptive statistics and a recent household survey aiming to answer the following question: What are the main causes and benefits of migration for Afghan people?

Migration Theories

For many years, scholars have delved into the motivations behind human migration, exploring a variety of essential factors that influence people's decision to move. These factors include economic, political, social, cultural, demographic, and ecological elements, as extensively reviewed by Ghatak et al. (1996), Hagen-Zanker (2008), King (2012),

and Massey et al. (1993). These theories encompass functional perspectives, which view migration as a means to maximize income, and historical-structural theories, which interpret migration as a consequence of class-based disparities within global capitalist systems. Neoclassical migration theory, “rooted in Sjaastad’s (1962) cost-benefit model and Lee’s (1966) push-pull model,” posits that individuals migrate primarily due to economic disparities between their current place of residence and potential destinations. Migration decisions, whether to migrate or where to migrate, hinge on substantial differences in income or overall well-being between these locations. People are inclined to move when they anticipate that the benefits of migration outweigh the costs. However, it’s worth noting that, while Lee’s push-pull model and the augmented gravity model effectively explain overall migration patterns between places, they have faced criticism for not fully accounting for why a significant portion of the population chooses not to migrate despite significant income disparities (Bogue, 1977; Hagen-Zanker, 2008). One explanation for this immobility is that migration isn’t solely driven by external factors like wage gaps or disparities in livelihood opportunities. Instead, people’s own agency and self-determination play a crucial role in deciding whether and where they relocate (Bakewell, 2010).

Furthermore, the New Economics of Labor Migration, pioneered by Stark and Bloom in 1985, places the family or household at the heart of migration decision-making. This theory argues that households have the ability to manage income uncertainties by strategically assigning family members to various income sources, including different migration opportunities (Haug, 2008; Massey et al., 1993). Family connections carry significant social influences that shape how migration choices are made (Mincer, 1978). To illustrate, strong attachments to one’s place of origin and the people there create negative influences that reduce the likelihood of migration. Conversely, positive influences are established when family members and friends residing elsewhere provide valuable information that reduces the uncertainty associated with migration (Stark & Bloom, 1985). External factors also drive migration decisions when relative, rather than absolute, disparities in well-being, income, and living standards motivate people to contemplate moving. In such cases, individuals compare their own circumstances to those of others in their social circle (Stark & Taylor, 1989, 1991). Recent developments in migration decision-making models have evolved to incorporate individual factors while maintaining a central focus on the family or household as decision-making units (Anam & Chiang, 2007). In summary, this perspective highlights the pivotal role of families in shaping migration choices, where they act as both sources of support and constraints depending on the nature of their influence.

Network theory suggests that migration outcomes result from a complex interplay involving decisions made by individual actors, family members, friends, migrant organizations, and various economic and political factors (Boyd, 1989). Social networks not

only influence whether and how migration occurs but also play a role in determining the specific destinations migrants are drawn to (Haug, 2008). Ritchey (1976) points out that individuals who have access to relevant social connections have incentives to migrate because these networks provide valuable information, financial support, and practical assistance.

Empirical Literature Review

There is a consensus in academic literature that the primary catalyst for people to leave their homes is violence and conflict (Adhikari, 2012; Cummings et al., 2015). Quantitative studies conducted across various countries have consistently identified violence as the predominant factor driving displacement (Davenport et al., 2003; de Haas, 2011; and Schmeidl, 1995). These studies have primarily examined national-level data, treating refugees and internally displaced populations as the focal point. Furthermore, political factors have also been put forth and examined in this context, particularly the presence or absence of human and political rights. According to quantitative research findings, these variables seem to increase the likelihood of individuals leaving their places of residence (Davenport et al., 2003 and Kirwin & Anderson, 2018). Moore and Shellman (2004) found that instances of human rights violations, as measured by the Political Terror Scale (PTS), positively correlate with a country's refugee outflows.

Discrepancies in economic prospects, particularly disparities in employment opportunities and wages, have traditionally been viewed as the primary motivating factors behind migration. This concept forms the core of neo-classical migration theory, as seen in explanations for "rural-urban migration within the Harris-Todaro model (Harris & Todaro, 1970) and international migration patterns in the push-pull model (Lee, 1996)," as articulated by Borjas (1990). In these models, individuals' rational cost-benefit analyses, considering wage differences between their home country and their destination as indicators of improved economic prospects, are regarded as the decisive elements. These theoretical underpinnings have been extensively examined with empirical evidence, encompassing both national-level data and more detailed individual-level information (Amara & Jemali, 2018 and Neumann & Hermans, 2017).

Numerous research studies have examined the connection between climate change and people moving from one place to another. Some of these studies focus on individuals and households. In Sub-Saharan Africa, researchers, such as Barrios et al. (2006) and Henderson et al. (2017) found that climate change had a significant impact on people leaving rural areas and moving to cities. Extensive research confirms that the majority of migrants are typically in an age group capable of working. This includes individuals who are moving within their own country, crossing international borders, seeking refugee status, or relocating for employment purposes (IMF [International Monetary Fund], 2016

and Kassar & Dourgnon, 2014). Migrants of working age have the highest likelihood of effectively dealing with the challenges they encounter before and during their migration journey. They are also better positioned to secure employment at their destination, often as part of a strategy to reduce risks for their families (Dasgupta et al., 2014 and Schwartz, 1976). Regarding traditional labor migration, there appears to be a positive connection with education (IMF, 2016). Skilled and educated migrants are often motivated to leave their home countries when they cannot find suitable jobs that match their level of education (Kirwin & Anderson, 2018). However, the impact of education on migration can vary from one country to another. For instance, in Ghana and Egypt, higher-educated individuals are more likely to migrate, while the opposite is true in Morocco, where lower-educated individuals tend to migrate more (van Dalen et al., 2005).

Migration Trend in Afghanistan

For over a century, Afghanistan has been a developing country. There was little industrialization and little employment available in the 1960s and 1970s. Consequently, the 1973 oil boom lured numerous Afghan laborers to Pakistan, Iran, and other Middle Eastern countries (Kronenfeld, 2008). Many Hazara families relocated to Iran in the 1850s to avoid natural catastrophes and other challenges, such as security threats because they are a religious minority (Shia) and face security threats in the country. An additional 15,000 Afghan households arrived in the area of Torbat-e Jam, east of Mashhad, Islamic Republic of Iran, between 1880 and 1903. (Abbasi-Shavazi et al., 2005).

In recent decades, Afghanistan's net migration rate has experienced substantial changes due to the nation's political developments. During the Soviet occupation period (1979-89), a large exodus of Afghans occurred, resulting in a "negative net migration rate of -56.7/1000 persons". Many Afghans left the country because of the war at that time. With the end of the Soviet occupation, many Afghans returned, bringing the rate to 44.4 per 1000 inhabitants between 1990 and 1995. As the Taliban's hold on power strengthened, this rate decreased to -6.5 per 1000 people between 1995 and 2000 because of the civil war that started in the country and Afghan people again began to leave the country. Over 6 million Afghans returned to their country between 2002 and 2013 after the Taliban's fall in 2001 (Marchand et al., 2014). This caused the net migration rate to shift from negative to positive, reaching 4.9 per 1000 people in 2013.

Although previous migration flows mostly consisted of refugees, economic migrants have been more widespread in the last decade, not just to Iran and Pakistan but also to the "Gulf Cooperation Council" and OECD countries. This happened because of lack of job opportunities in Afghanistan and in contrast more job opportunities abroad that attracted more Afghan economic migrants. For instance, in 1990, there were approximately 380,000 economic migrants; by 2000, this figure had risen to nearly 1 million, and by

2015, it had risen to 2.2 million. Over the last 15 years, this development has resulted in a net annual outflow of 85,000 Afghans (Garrote-Sanchez, 2017b). In addition, since 2015, nearly “146,000 young Afghan workers have migrated to Europe each year to have a better life” while the number of internal migrants is not available (Vieira, 2021). In 2020, 1.5 million fled to Pakistan and 780,000 to Iran. Furthermore, since the Taliban took over the country on 15 August 2021, about 3.5 million Afghans have been forced to flee their homes. About 73,500 people were taken out by US forces and about 8,000 Afghans by the British Army, and an unknown number of Afghans by other countries (see figure 1) (BBC News, 2021).

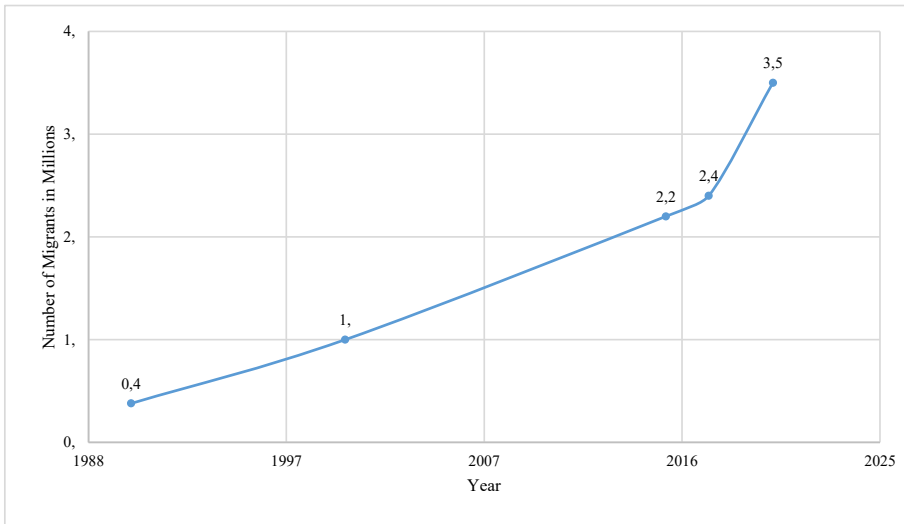

Figure 1. Migration Trend

According to the Norwegian Refugee Council (NRC) (2021) report, between 4,000 - 5,000 Afghans migrated to Iran daily. Since, August 2021, more than 300,000 Afghans have fled to Pakistan and about 200,000 of them entered illegally (Gul, 2021). On the other hand, the number of foreign nationals residing in Afghanistan has steadily increased over the past two decades. In 1990, there were 57,686 immigrants to the country; this figure rose to 75,917 in 2000 and increased further to 90,883 in 2010. Due to a shortage of locally available trained labor, the necessity to rebuild the Afghan economy led to a massive inflow of foreign migrant workers. In 2011, the “Afghan Ministry of Foreign Affairs” (MoFA) approved 17,833 work licenses for foreign citizens. It is estimated that around 100,000 foreigners who are currently employed in Afghanistan have an irregular status (Marchand et. al, 2014). Additionally, a number of foreign military and development personnel had come to Afghanistan for work (Marchand et.al, 2014), however, most of them have since left due to the Taliban’s return to power.

Data and Variables

The study uses primary data based on a multi-random sampling method. The data was collected through an interview conducted in May-July 2021, based on a self-constructed survey with a total of 1060 household respondents. The data consists of two periods of information 1) before the pandemic, COVID-19, spreads in Afghanistan (21 March 2019-2020); 2) since the pandemic spreads into the country (21 March 2020-2021). Having the data and information at our disposal, the study uses it to analyze the socio-economic demographic characteristics of the households' heads, emigrants, and internal migrants. Also, the study analyzes what factors push Afghans to migrate and how migrants assist their family members left behind.

Description of the Sample

Figure 2 represents that the majority (91.60%) were male respondents, while the female represented 8.40 per cent. The reason for less participation of females in the study is mostly because of Afghan culture and some family restrictions that do not allow a female to talk with a young, stranger man in front of the house. In addition, it is indicated that 59.90% of the respondents designate themselves as the head of their families, while 40.1% of the participants were household members who gave the necessary information about the head and other members of the family on their behalf. Besides, it is shown that most of our respondents were young people between the ages of 18-29 and 30-39, with 34.6% and 24.7%, respectively. The rest of the respondents were greater than 39-year-old, with 40.7 per cent.

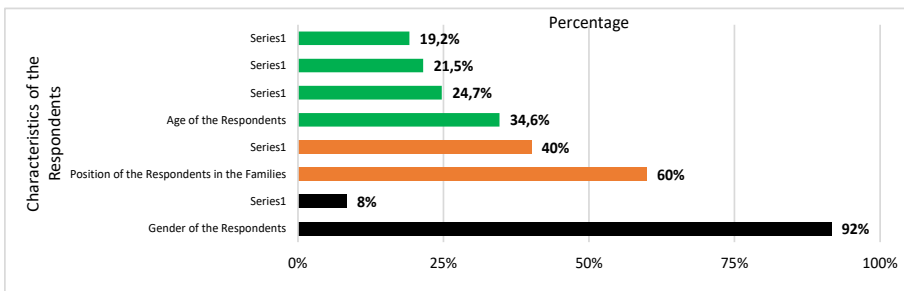

Figure 2. Characteristics of the Respondents

Table 1 displays the descriptive statistics of the demographic characteristics of 1060 household's head. The table shows that 88% of the households' heads were male while around 12% were female. Around (47%) of the households' heads fall above 50-year-old while the rest of the heads fall under the productive age group with 10% between the range of 18-28 years old and 44% between the range of 29-50 years old. In terms of marital status, a large percentage of the household's head (90%) were married people, followed by singles (6%) and divorced (0.5%) and widows (3.4%).

Regarding the education background, most households' heads have primary and secondary education, lower and upper, with (30%) and (27.5%) respectively. The participants reported 19.5% with Islamic education and 15.5% with university and above, while those who have zero level of education is 7.5%. Approximately 38% of the household heads have elementary occupations, professional (14%), manager (1%), plant and machine operators and assemblers (around 9%). The rest of the household heads (38%) have some other occupations. Moreover, it indicates that 37% and 33% of the household heads were employed and self-employed, while out of the remaining 30%, 6% were unemployed, around 23% were PAF¹, and only 1% were retired. The majority of employed heads of household work in the private sector (about 78%), followed by government sectors (20%) and foreign institutions (2%).

Table 1. Characteristics of the Households' Head

Variables	No Remittance		Internal Remittance		International Remittance		Both		Total	
	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%
Gender										
Male	451	97.6	234	75.7	245	87.5	7	77.8	937	88.4
Female	11	2.4	75	24.3	35	12.5	2	22.2	123	11.6
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Age										
18-28	29	6.3	31	10.0	34	12.1	0	0.0	94	8.9
29-50	238	51.5	130	42.1	98	35.0	6	66.7	472	44.5
above 50	195	42.2	148	47.9	148	52.9	3	33.3	494	46.6
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.00
Marital Status										
Single	25	5.4	21	6.8	18	6.4	0	0.0	64	6.0
Married	425	92.0	271	87.7	252	90.0	7	77.8	955	90.1
Divorced	0	0.0	3	1.0	2	0.7	0	0.0	5	0.5
Separated	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Widowed	12	2.6	14	4.5	8	2.9	2	22.2	36	3.4
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Education										
No Education at all	35	7.6	30	9.7	14	5.0	0	0.0	79	7.5
Islamic School	99	21.4	60	19.4	44	15.7	4	44.4	207	19.5
Primary School	113	24.5	93	30.1	112	40.0	2	22.2	320	30.2

¹ "The sum of the two groups persons seeking work but not immediately available and persons available to work but not seeking is called the potential additional labor force (PAF)."

Lower and Upper Secondary School	140	30.3	79	25.6	69	24.6	3	33.3	291	27.5
University and above	75	16.2	47	15.2	41	14.6	0	0.0	163	15.4
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100
Occupation										
Elementary occupations	187	40.5	103	33.3	111	39.6	1	11.1	402	37.9
Manager	7	1.5	4	1.3	1	0.4	0	0.0	12	1.1
Professional	69	14.9	38	12.3	40	14.3	1	11.1	148	14.0
Plant and machine operators, and assemblers	50	10.8	20	6.5	16	5.7	6	66.7	92	8.7
Others	149	32.3	144	46.6	112	40.0	1	11.1	406	38.3
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Status of Employment										
Employed	211	45.7	96	31.1	87	31.1	1	11.1	395	37.3
Self-Employed	156	33.8	97	31.4	98	35.0	1	11.1	352	33.2
Unemployed	23	5.0	16	5.2	26	9.3	0	0.0	65	6.1
Retired	4	0.9	2	0.6	1	0.4	0	0.0	7	0.7
PAF	68	14.7	98	31.7	68	24.3	7	77.8	241	22.7
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Sector or Institution of Employment										
Government Sector	41	19.4	22	22.9	16	18.4	1	100.0	80	20.3
Private Sector	166	78.7	71	74.0	70	80.5	0	0.0	307	77.7
Foreign Institution(s)	4	1.9	3	3.1	1	1.1	0	0.0	8	2.0
Total	211	53.4	96	24.3	87	22	1	0.3	395	100.0

Table 2 indicates other related factors, which are also important as far as the characteristics of the households' heads are concerned. As can be seen from the table, 96.5% of the households do not have any disabled person in their families, while 3.5% represent having at least one disabled person in their family. In terms of households' structure, it is demonstrated that almost half (49%) of the sample size has more females compared to males in their families, while 25% of the households have a male majority. In the rest of the households (26%), the number of males and females are equal. Interestingly, it is shown that in all categories of the households, the number of households with a female majority is greater than the other two groups. Besides, half (50%) of the sample size have more than six members in their families, around 41% have a family size between the range of 4-6 people, and a low percentage of the sample size (9%) have a family size

between range of 1-3 people. There is 19% of the sample size have received assistance from the ex-government and NGOs since March 21, 2020, while 81% receive nothing. Households who received the assistance reported that most of them (81%) received non-cash assistance rather than cash assistance (5%); around 14% of them received both types of assistance due to COVID-19.

Non-cash assistance includes food and non-food goods such as clothes, coal, and wood. So, 70.7% of the assistance recipients received food while only 0.5% received non-food, and the rest (28.9%) received both types of assistance. In terms of Zakat, 2 out of 1060 households received Islamic assistance; however, Afghanistan is an Islamic country. Thus, the government should have a special look at these Islamic elements, which significantly affects poverty reduction in a country. Finally, around 11% of the households took a loan to provide for basic needs while 81% of them did not take a loan for daily needs.

Table 2. Other Important Characteristics of the Households

Variables	No Remittance		Internal Remittance		International Remittance		Both		Total	
	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%
Disability										
Yes	13	2.8	13	4.2	11	3.9	0	0.0	37	3.5
No	449	97.2	296	95.8	269	96.1	9	100.0	1023	96.5
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
HH Formation										
Male Majority	97	21.0	101	32.7	68	24.3	3	33.3	269	25.4
Female Majority	227	49.1	155	50.2	131	46.8	2	22.2	515	48.6
Female = Male	138	29.9	53	17.2	81	28.9	4	44.4	276	26.0
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Household size										
1-3 people	22	4.8	34	11.0	37	13.2	0	0.0	93	8.8
4-6 people	178	38.5	130	42.1	120	42.9	3	33.3	431	40.7
above 6	262	56.7	145	46.9	123	43.9	6	66.7	536	50.6
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Received Assist. Because of Covid-19										
Yes	44	9.5	70	22.7	84	30.0	6	66.7	204	19.2
No	418	90.5	239	77.3	196	70.0	3	33.3	856	80.8
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0

Type of Assistances										
Cash	0	0.0	8	11.4	3	3.6	0	0.0	11	5.4
Non-Cash	41	93.2	49	70.0	69	82.1	6	100.0	165	80.9
Both	3	6.8	13	18.6	12	14.3	0	0.0	28	13.7
Total	44	21.6	70	34.3	84	41.2	6	2.9	204	100.0
Type of non-cash assistance(s)										
Food	35	79.5	50	71.4	58	69.0	1	16.7	144	70.6
Non-food	1	2.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	0.5
Both	8	18.2	18	25.7	28	33.3	5	83.3	59	28.9
Total	44	21.6	70	34.3	84	41.2	6	2.9	204	100
Received Zakat										
Yes	1	0.2	1	0.3	0	0.0	0	0.0	2	0.2
No	461	99.8	308	99.7	280	100.0	9	100.0	1058	99.8
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0
Taking loan for basic needs										
Yes	38	8.2	41	13.3	35	12.5	0	0.0	114	10.8
No	424	91.8	268	86.7	245	87.5	9	100.0	946	89.2
Total	462	43.6	309	29.2	280	26.4	9	0.8	1060	100.0

Figure 3 displays that, from the total sample size of 1060 households, 48.8% and 43.6% of the households received no remittances, and the rest of the sample size, 51.2% and 56.4% received remittances during 2019/20 and 2020/21 respectively. Particularly, it shows that out of 51.2% of the sample size who receive remittances during 2019/20, 26.3% receive internal remittances, 24.2% receive international remittances, and only 0.8% receive both types of remittances. In contrast, during 2020/21, out of 56.4% of the total sample size, 29.2% receive internal remittances, 26.4% receive external remittances, and only 0.8% receive both types of remittances. As shown in the figure, generally, internal remittances receiver households are more than international remittances receiver households in both periods due to high cost of international migration compared to internal migration. Furthermore, the figure illustrates that more households received benefits from their migrants during the pandemic compared to pre-pandemic. It means that one of the reasons that Afghan households received remittances was economic shock.

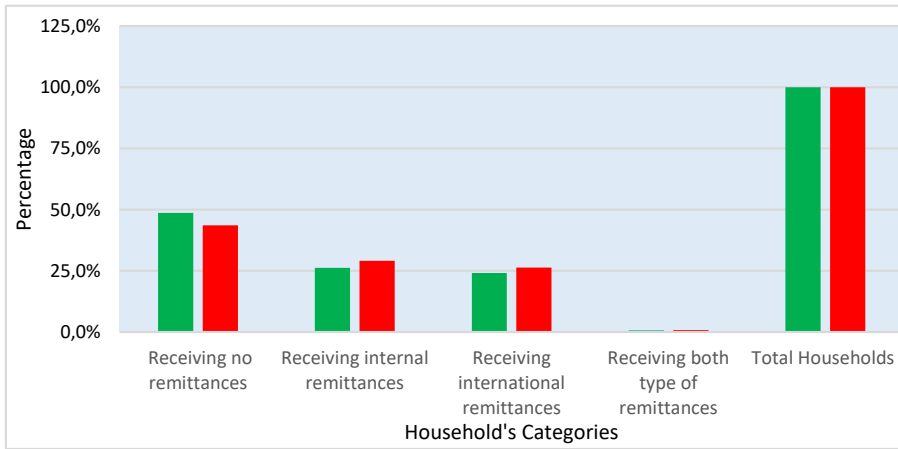

Figure 3. The Structure of the Sample Size

Table 3 indicates that from 279 and 309 internal remittances receiver households during 2019/20 and 2020/21, respectively, only 3.2% of the households received internal remittances from their relative(s)² or friend(s) in both periods and the rest of the 96.8% and 97.1% receive remittances from their own family member(s) who migrated within the country, Afghanistan, during 2019/20 and 2020/21 respectively. In addition, out of 256 and 280 households who received international remittances during 2019/20 and 2020/21, respectively, only 0.4% of them received international remittances from their relative(s) or friend(s) and the rest of them (99.6%) receive the remittances from their family members who migrated overseas in both periods. No households receive both types of remittances from their relative(s) or friend(s). It should be mentioned that since the number of households who receive both types of remittances is few, we considered them in both groups, those who receive internal and external remittances, in our later analysis.

Table 3. Number of Households Receive Remittances in Both Periods (2019/20,2020/21)

Type of Remittances	internal Remittance		International Remittance		Both	
	2019/20	2020/21	2019/20	2020/21	2019/20	2020/21
Received remittance from own migrant(s)	96.8%	97.1%	99.6%	99.6%	100%	100%
Received remittances from relative(s)/friend(s)	3.2%	2.9%	0.4%	0.4%	0%	0%
No. of total households	279	309	256	280	8	9

² Not household member such as uncle, aunt, cousin and so on.

Table 4 illustrates that almost all internal and external remittances recipients (96.5%) and (98.6%) respectively receive cash remittances, while 2.5% and 1.4% receive both cash and non-cash, and only 1% of the internal remittances recipients receive non-cash such as food, cloth, medicine, phone or computer. It also indicates that the majority of internal (97.5%) and external (85.5%) remittances recipients allocate more than half of their remittances to basic needs (food, non-food, shelter, healthcare, and education). In comparison, only 1.3% of internal and 9.7% of external remittances recipients allocate less than half and 1.3% and 4.8% respectively allocate half. In addition, internal and external remittance recipients have reported that remittances have a significant role in reducing their financial difficulties. About 80% and 12.3% of internal and 67.5% and 17.6% of external remittance recipients selected extremely and very important options when asked about the effect of remittances on financial difficulty, respectively.

Table 4. Other Important Factors

Variables	Internal Remittances		International Remittances		Total	
	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%
Type of Remittance						
Cash	307	96.5	285	98.6	592	97.5
Non-cash	3	1.0	0	0.0	3	0.5
Both	8	2.5	4	1.4	12	2.0
Total	318	52.4	289	47.6	607	100.0
Allocation of Remits. On HH's Basic Needs						
Less than half	4	1.3	28	9.7	32	5.3
Half	4	1.3	14	4.8	18	3.0
More than half	310	97.5	247	85.5	557	91.8
Total	318	52.4	289	47.6	607	100.0
Effect of Remits. on Financial Difficulty of HH						
Not Important	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Somewhat important	1	0.3	4	1.4	5	0.8
Important	24	7.5	39	13.5	63	10.4
very important	39	12.3	51	17.6	90	14.8
extremely important	254	79.9	195	67.5	449	74.0
Total	318	52.4	289	47.6	607	100.0

Table 5. Characteristics of the Emigrants

Demographic Characteristics	Internal Migrant(s)		International Emigrant(s)		Total	
	Obs.	%	Obs.	%	Obs.	%
Relationship with the household head						
Father	18	5.5	19	5.6	37	5.5
Mother	0	0.0	1	0.3	1	0.1
Husband	53	16.2	25	7.4	78	11.7
Wife	0	0.0	1	0.3	1	0.1
Children	209	63.7	225	66.4	434	65.1
Brother	26	7.9	18	5.3	44	6.6
Sister	22	6.7	50	14.7	72	10.8
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0
Gender						
Male	309	94.2	313	92.3	622	93.3
Female	19	5.8	26	7.7	45	6.7
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0
Age						
14-28	169	51.5	206	60.8	375	56.2
29-39	114	34.8	91	26.8	205	30.7
40-50	27	8.2	33	9.7	60	9.0
Above 50	18	5.5	9	2.7	27	4.0
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0
Marital Status						
Single	165	50.3	184	54.3	349	52.3
Married	162	49.4	155	45.7	317	47.5
Divorced	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Separated	1	0.3	0	0.0	1	0.1
Widowed	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0
Education						
No Education at all	1	0.3	0	0.0	1	0.1
Islamic School	8	2.4	10	2.9	18	2.7
Primary School	72	22.0	49	14.5	121	18.1
Lower and Upper Secondary School	171	52.1	235	69.3	406	60.9
University and above	76	23.2	45	13.3	121	18.1
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0

Occupation						
Elementary occupations	178	54.3	142	41.9	320	48.0
Manager	1	0.3	0	0.0	1	0.1
Professional	69	21.0	3	0.9	72	10.8
Plant and machine operators, and assemblers	9	2.7	21	6.2	30	4.5
Others	69	21.0	129	38.1	198	29.7
No answer	2	0.6	44	13.0	46	6.9
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0
Sending Remit.						
Yes	310	94.5	288	85.0	598	89.7
No	18	5.5	51	15.0	69	10.3
Total	328	49.2	339	50.8	667	100.0
Channel Used						
Formal	140	44.0	114	39.4	254	41.8
Informal	157	49.4	175	60.6	332	54.7
No Answer	21	6.6	0	0.0	21	3.5
Total	318	52.4	289	47.6	607	100.0
Reason for the using a formal channel						
Low cost	8	5.7	15	13.2	23	9.1
Safety	61	43.6	26	22.8	87	34.3
Fast transaction	16	11.4	27	23.7	43	16.9
Others	0	0.0	0	0	0	0
Mixed	55	39.3	46	40.4	101	39.8
Total	140	55.1	114	44.9	254	100.0
Reason for using an informal channel						
Low cost	10	6.4	75	42.9	85	25.6
Safety	78	49.7	34	19.4	112	33.7
Fast transaction	0	0	7	4.0	7	2.1
Others	0	0	36	20.6	36	10.8
Mixed	69	43.9	23	13.1	92	27.7
Total	157	47.3	175	52.7	332	100.0

Interestingly, Table 5 represents some characteristics of the members of household(s) who migrated internally or internationally. The table indicates that more than half of internal migrants (64%) and international emigrants (66%) were children of the households' heads (son/daughter), and it is followed by husbands (16%) for internal migrants and sisters (15%) for international emigrants. In terms of gender, a considerable percentage of internal migrants (94%) and international emigrants (92%) were males, while only

about 6% of internal migrants and 8% of international emigrants were females. Data shows that most migrants were in the category of young ages. For example, 86% of the internal migrants were below the age of 39, and about 88% for international emigrants. Half (50.3%) of internal migrants were single, followed by 49.4% married and 0.3% separated, while for international emigrants, the study found that 54.3% of them were single and the rest of them (45.7%) were married. Furthermore, more than half (52%) of the internal migrants have lower or upper secondary school background, and followed by 23% with university education, 22% with primary school, 2.4% Islamic school, and 0.3% with no education at all. In comparison, these percentages are 69%, 13%, 15%, 2.9% and 0% for international emigrants respectively. Therefore, it illustrates that most internal and international migrants decided to migrate at the secondary education level with 52% and 69%, respectively.

The study finds that 54% of internal migrants and 42% of international emigrants are involved in elementary occupations. Importantly, the majority of both internal migrants (94.5%) and international emigrants (85%) are reported to send remittances to their family members left behind, while the rest of them do not send remittances. Moreover, the study found that 49.4% of the households use an informal channel for receiving internal remittance from their migrants, 44% receive financial assistance from a formal channel and 6.6% of them did not give an answer to the question. In contrast, 60.6% and 39.4% of international remittances were transferred through informal and formal channels, respectively. The reasons to choose the channels do not differ for the households who receive internal remittances as the majority of them selected safety with 43.6% and 49.7% as a reason for using formal and informal channels, respectively. In contrast, those households who receive international remittances from formal channels select mixed (low cost, safety, and fast transaction) with 40.4%, fast transaction with 23.7%, safety with 22.8%, and low cost with 13.2% as a reason for using the channel. In addition, those who receive international remittances from an informal channel have chosen the low cost with 42.9% and fast transaction with 4% as a reason for using the channel. Also, 20.6% of them selected other (easy to use, no need for legal documents to transfer money) as a reason. Interestingly, it shows that most households who have international migrant(s) used informal channels because of low cost and other reasons.

As it is shown in Figure 4, households reported that most of their member(s) migrated internally because of unemployment (65.24%), earning higher income (16.16%) and both reasons (13.72%) combined. The findings are highly supported by Ghatak et al. (1996) and Hagen-Zanker (2008). Some migrated internally for education (3.05%) and other reasons like marriage (1.83%). In contrast, more than half (53%) of households with at least one international migrant responded that their members migrated overseas because of war and poverty. The study finds that 17% chose only war/conflict as a reason for migrating their family members overseas and this is supported by previous studies,

including Adhikari (2012) and Cummings et al., (2015). Additionally, 12% migrated for poverty and these findings are supported by scholars, including Lee (1996) and Amara & Jemmali (2018). To earn a higher income (10 %) is the next reason that members of the households moved out of the country. Marriage to a person overseas was the reason stated 4% of members, followed by educational reason state by around 4%.

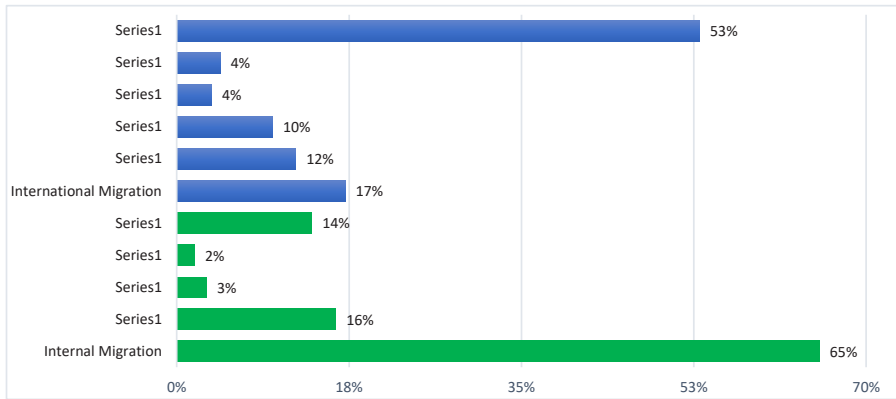

Figure 4. Reasons of Migration

Figure 5 shows the destinations of internal and international migration. It demonstrates that most of the internal migrants (92%) traveled to other provinces for the reasons stated above, while 8% of them migrated to the rural districts of the Balkh province. In contrast, half of the emigrants (50%) chose Asian countries as a destination of migration, while about 43% of them chose European countries, followed by Australia (4.5%), the U.S.A (1.5%), and Canada (1%).

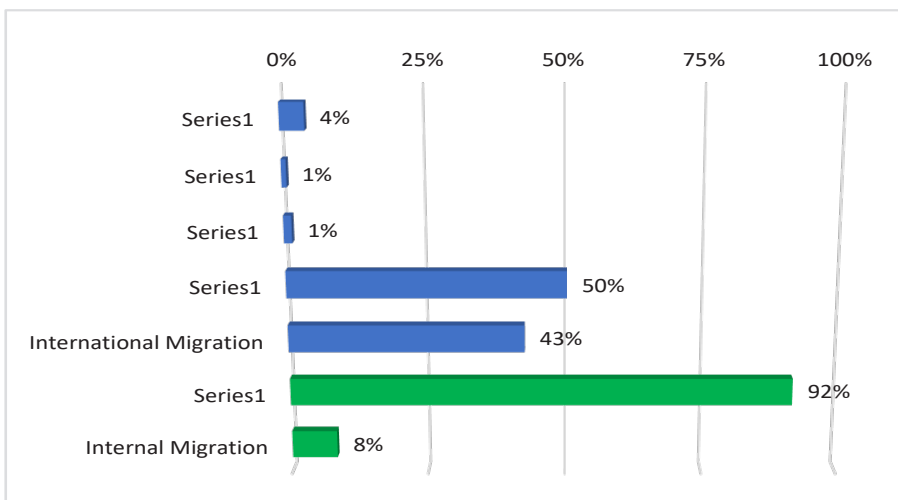

Figure 5. General Destination of Migration

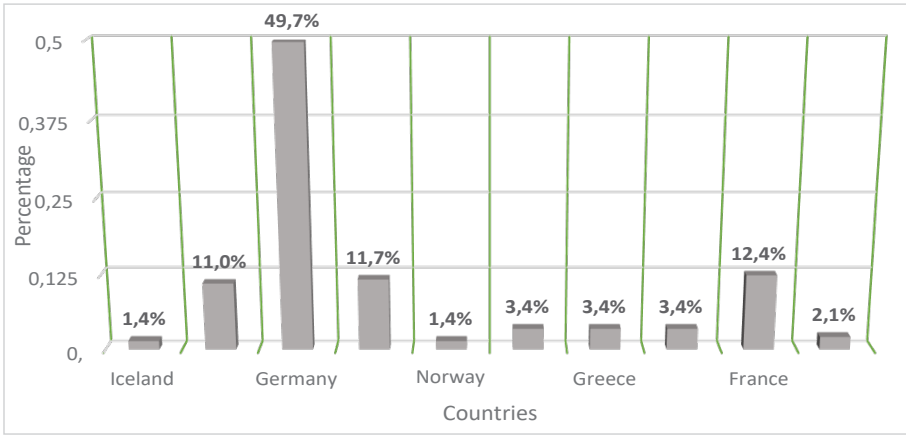

Figure 6. Emigrants’ Destination Countries in Europe Continent

Next, Figure 6 displays which European countries host the high number of these emigrants. In other words, it shows which European countries are the most inciting destinations for Afghan migrants. As can be seen in the figure, Germany hosts 50% of the migrants, followed by France (12%), Sweden (12%), and Austria (11%). Meanwhile, 10.2% of the emigrants are in Switzerland, Greece, and England, with an equal percentage, 3.4% for each country. Italy with 2.1%, Norway, and Iceland with 2.8% and 1.4%, are other European countries where the emigrants migrated.

Figure 7 reveals that of the people who migrated to Asian countries, more than half (65%) of them were living in the Islamic Republic of Iran, followed by Turkey (20%) and Dubai (6%). In addition, around 6% of the emigrants were in Pakistan, and Saudi Arabia, with 3% in each country. The rest of the emigrants went to Indonesia, Kuwait and Tajikistan, with 1% for each country.

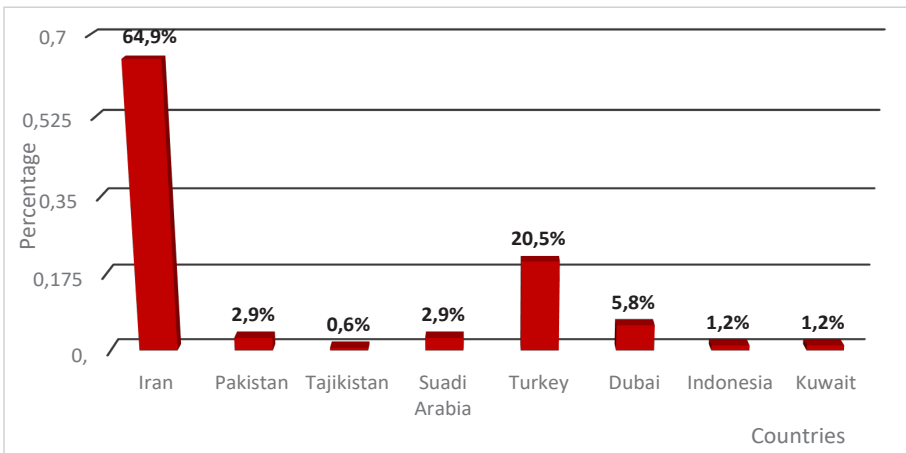

Figure 7. Emigrants’ Destination Countries in Asian Continent

Furthermore, Table 6 illustrates information about the cost and source of the costs of overseas migration. According to the table below, the average cost of migrating overseas is calculated at US \$3,148 with a minimum range of US \$120 and a maximum of US \$50,000. It is found that to cover the costs of migration, most households (41%) used three sources (savings, sold properties, and got loan from the bank) to cover the cost of migration, followed by savings (16%), loans from banks (16%) and sold properties (11%). Also, 4% of the households took loans from relative(s), and friend(s) and similarly, 4% of the households reported that the cost of migration was covered by the husband or wife of the emigrant who was living overseas. However, 8% of the households did not provide an answer to the question.

Table 6. Cost and Source of International Migration

Cost of Migration			Source of the cost						
Mean	Maximum	Minimum	Saving (A)	Sold properties (B)	Got loan from Bank(s) (C)	Taken loan form relative(s)/friend(s) (D)	Other (husband or wife)	Mixed (A, B, & C)	No answer
\$3,148	\$50,000	\$120	15.6%	11.5%	15.6%	3.8%	4.4%	40.7%	8.3%

Figure 8 presents some other important information about international migration and emigrants. Based on the figure, a considerable portion (76%) of the migrants entered illegally into the destination countries, while 24% of them migrated legally. Taking this into account; it is reported that 44% of the migrants achieved citizenship in the host country while 36% were staying illegally and 20% were living as legal migrants in the countries. Moreover, 55% of the migrants work legally in the host countries, while it is 39% for illegal workers. About 6% of the households did not respond to the question.

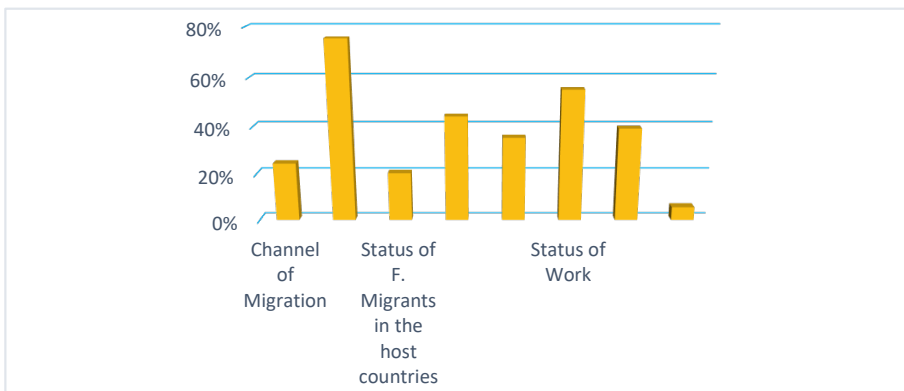

Figure 8. Other Important Factors About International Migration and Emigrants

Conclusion

The findings of this study shed light on the intricate relationship between migration and the socio-political and economic landscape in Afghanistan. It is evident from the historical context that migration has been a recurring phenomenon, often intensifying in response to political or economic upheavals within the country. These patterns are well-supported by existing migration and empirical literature, highlighting the persistent nature of this issue. One striking revelation from this study is the prevalence of migration among the Afghan population. More than half of the sample size reported having at least one internal or external migrant in their families. This underscores the significance of migration as a coping mechanism for Afghan families facing challenging circumstances.

Internal migration appears to be primarily driven by unemployment and income inequality, with unemployment being the dominant factor at 65%. This indicates that economic factors play a substantial role in prompting individuals to seek opportunities within Afghanistan. On the other hand, the decision to migrate abroad is predominantly influenced by the dire combination of war and poverty, accounting for 53% of cases. Such findings emphasize the multifaceted nature of migration determinants within Afghanistan. In terms of destination, it is noteworthy that the majority of Afghan emigrants tend to stay within Asian countries (50.4%) and European countries (42.7%). Iran emerges as a favored destination within Asia, while Germany stands out in Europe. This geographical distribution of Afghan migrants suggests the importance of regional factors in shaping migration patterns.

A concerning revelation is the high percentage (76%) of emigrants who have migrated illegally. This underscores the challenges and risks that Afghan migrants face in pursuit of better opportunities abroad, highlighting the need for improved migration policies and pathways. Furthermore, the study highlights the demographic characteristics of Afghan migrants, with the majority being young males below the age of 39. This demographic profile raises questions about the impact of migration on the Afghan workforce and the potential implications for the country's future development. The study also underscores the vital role that remittances play in supporting families left behind. With 94.5% of internal migrants and 85% of emigrants sending remittances, it is clear that migration serves as an economic lifeline for many Afghan households. The data also suggests that during the COVID-19 pandemic, more households relied on financial support from their migrant family members, emphasizing the vulnerability of Afghan households to external shocks.

In light of these findings, it is imperative that concrete actions are taken by the Afghan government and international organizations to address the complex issues surrounding migration. Collaborative efforts are required to resolve conflicts and promote

peace within Afghanistan. This includes diplomatic negotiations, support for peace agreements, and addressing the root causes of conflicts. Additionally, the study recommends the implementation of policies and programs aimed at reducing poverty and income inequality within Afghanistan. This could involve initiatives such as job creation, vocational training, and social safety nets, which would contribute to economic stability and provide opportunities for vulnerable populations.

Orcid

Baqir Khawari <https://orcid.org/0000-0001-5142-4784>

Mohammad Sadiq-Khawari <https://orcid.org/0009-0003-6096-6245>

References

- Abbasi-Shavazi, M. et al. (2005). *Return to Afghanistan? A Study of Afghans Living in Tehran*. AREU Case Study Series, Afghanistan Research and Evaluation Unit, Kabul. <https://reliefweb.int/attachements/87700d05-40aa-346e-a680-b752ab12d7cc/FB36EE5BF36897024925701B0024BAEE-areu-afg-9jun.pdf>
- Adhikari, P. (2012). The plight of the forgotten ones: Civil war and forced migration. *International Studies Quarterly*, 56(3), 590-606. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2478.2011.00712.x>
- Amara, M., & Jemmali, H. (2018). Deciphering the relationship between internal migration and regional disparities in Tunisia. *Social Indicators Research*, 135, 313-331. <https://doi.org/10.1007/s11205-016-1487-y>
- Anam, M., & Chiang, S. H. (2007). Rural–urban migration of family labor: A portfolio model. *The Journal of International Trade & Economic Development*, 16(3), 325-335. <https://doi.org/10.1080/09638190701526477>
- Bakewell, O. (2010). Some reflections on structure and agency in migration theory. *Journal of ethnic and migration studies*, 36(10), 1689-1708. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2010.489382>
- Barrios, S., Bertinelli, L., & Strobl, E. (2006). Climatic change and rural–urban migration: The case of sub-Saharan Africa. *Journal of Urban Economics*, 60(3), 357-371. <https://doi.org/10.1016/j.jue.2006.04.005>
- BBC News. (2021). Afghanistan: How many refugees are there and where will they go? BBC News.
- Bogue, D. J. (1977). A Migrant's-Eye View of the Costs and Benefits of Migration to a Metropolis. In *Internal migration* (pp. 167-182). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-137350-4.50016-0>
- Borjas, G. J. (1990). *Friends or strangers: The impact of immigrants on the U.S. economy*. New York, NY: Basic Books.
- Boyd, M. (1989). Family and personal networks in international migration: recent developments and new agendas. *International migration review*, 23(3), 638-670. <https://doi.org/10.1177/019791838902300313>
- Cummings, C., Pacitto, J., Lauro, D., & Foresti, M. (2015). Why people move: understanding the drivers and trends of migration to Europe. *London: Overseas Development Institute*. <https://cdn.odi.org/media/documents/10485.pdf>

- Dasgupta, S., Moqbul Hossain, M. D., Huq, M., & Wheeler, D. (2014). *Facing the hungry tide: Climate change, livelihood threats, and household responses in coastal Bangladesh* (Report WPS7148). Washington, DC: World Bank Group.
- Davenport, C., Moore, W., & Poe, S. (2003). Sometimes you just have to leave: Domestic threats and forced migration, 1964-1989. *International Interactions*, 29(1), 27-55. <https://doi.org/10.1080/03050620304597>
- de Haas, H. (2011). *The determinants of international migration: Conceptualizing policy, origin and destination effects* (Vol. 32/2011). Oxford: International Migration Institute (IMI). WP32 The Determinants of International Migration.pdf
- Dubey, S., & Mallah, V. (2015). Migration: causes and effects. *The Business & Management Review*, 5(4), 228. https://cberuk.com/cdn/conference_proceedings/2015iciec_india39.pdf
- Garrote-Sanchez, D. (2017). International Labor Mobility of Nationals: Experience and evidence for Afghanistan at macro level. <https://www.semanticscholar.org/paper/International-Labor-Mobility-of-Nationals%3A-and-for-Garrote>
- Garrote-Sanchez, Daniel. 2017. International Labor Mobility of Nationals: Experience and Evidence for Afghanistan at Macro Level. World Bank, Washington, DC. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/911643f3-e07b-5480-a06c-d9beac192970/content>
- Gartaula, H. N. (2009). International migration and local development in Nepal. *Contribution to Nepalese Studies*, 36(1), 37-65. https://himalaya.socanth.cam.ac.uk/collections/journals/contributions/pdf/CNAS_36_01_03.pdf
- Ghatak, S., Levine, P., & Price, S. W. (1996). Migration theories and evidence: an assessment. *Journal of Economic Surveys*, 10(2), 159-198. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.1996.tb00008.x>
- Gul, A. (2021). More Than 300,000 Afghans Flee to Pakistan Since Taliban Takeover of Afghanistan. Voice of America.
- Hagen-Zanker, J. (2008). Why do people migrate? A review of the theoretical literature. *A Review of the Theoretical Literature (January 2008)*. Maastricht Graduate School of Governance Working Paper No. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1105657>
- Harris, J. R., & Todaro, M. P. (1970). Migration, unemployment and development: A two-sector analysis. *The American Economic Review*, 60(1), 126-142.
- Haug, S. (2008). Migration networks and migration decision-making. *Journal of ethnic and migration studies*, 34(4), 585-605. <https://doi.org/10.1080/13691830801961605>
- Henderson, J. V., Storeygard, A., & Deichmann, U. (2017). Has climate change driven urbanization in Africa?. *Journal of development economics*, 124, 60-82. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2016.09.001>
- Horváth, I., & Anghel, R. G. (2009). Migration and its consequences for Romania. *Comparative South-east European Studies*, 57(4), 386-403. <https://doi.org/10.1515/soeu-2009-570406>
- IMF.(2016). *World economic outlook, October 2016: subdued demand: symptoms and remedies*. International Monetary Fund. https://www.imf.org/-/media/Websites/IMF/imported-flagship-issues/external/pubs/ft/weo/2016/02/pdf/_text.aspx
- Kassar, H., & Dourgnon, P. (2014). The big crossing: illegal boat migrants in the Mediterranean. *The European Journal of Public Health*, 24(suppl_1), 11-15. <https://doi.org/10.1093/eurpub/cku099>
- King, R. (2012). Theories and typologies of migration: An overview and a primer (Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations 3/12). Malmö: Malmö University, 3-3.

- Kirwin, M., & Anderson, J. (2018). *Identifying the factors driving West African migration* (West African Papers 17/2018). Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/24142026>
- Kronenfeld, D.A. (2008). Afghan refugees in Pakistan: Not all refugees, not always in Pakistan, not necessarily Afghan? *Journal of Refugee Studies*, 21(1): 43-63.
- Kuschminder, K., & Dora, M. (2009). Migration in Afghanistan: History, Current Trends and Future Prospects (Paper Series: Migration and Development Country Profiles). Maastricht:MGSOG. http://mgsog.merit.unu.edu/publications/external_policy_reports/2009_Afghanistan_Country_Paper.pdf
- Lee, E. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47-57. <https://emigratecaportuguesa.files.wordpress.com/2015/04/1966-a-theory-of-migration.pdf>
- Lee, L. T. (1996). Internally displaced persons and refugees: toward a legal synthesis?. *Journal of Refugee Studies*, 9(1), 27-42. <https://doi.org/10.1093/jrs/9.1.27>
- Marchand, K., Siegel, M., Kuschminder, K., Majidi, N., Vanore, M., & Buil, C. (2014). Afghanistan Migration Profile. <https://publications.iom.int/books/migration-profile-afghanistan-2014>
- Massey, D. S., Arango, J., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A., & Taylor, J. E. (1993). Theories of international migration: A review and appraisal. *Population and development review*, 431-466. <https://www.jstor.org/stable/2938462>
- Mincer, J. (1978). Family migration decisions. *Journal of political Economy*, 86(5), 749-773. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/260710>
- Moore, W. H., & Shellman, S. M. (2004). Fear of persecution: Forced migration, 1952-1995. *Journal of Conflict Resolution*, 48(5), 723-745. <https://doi.org/10.1177/0022002704267767>
- Murrugarra, E., Larrison, J., & Sasin, M. J. (2011). Migration and poverty: toward better opportunities for the poor. *World Bank*. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/da2c72a5-fde5-5dcc-9aed-a3566d40a6cb/content>
- Neumann, K., & Hermans, F. (2017). What drives human migration in Sahelian Countries? A meta-analysis. *Population, Space and Place*, 23(1), e1962. <https://doi.org/10.1002/psp.1962>
- Noor, S. (2006). Afghan Refugees After 9/11. *Pakistan Horizon*, 59(1), 59-78. <https://www.jstor.org/stable/41394381>
- NRC. (2021, November 10). Humanitarian needs in Iran rise as 300,000 Afghans arrive since Taliban takeover. The Norwegian Refugee Council.
- Pete Spink. (2020). Climate change drives migration in conflict-ridden Afghanistan. *ActionAid International*. https://actionaid.org/sites/default/files/publications/Climate%20change%20induced%20migration%20in%20Afghanistan%20Final_0.pdf
- Ratha, D., Eigen-Zucchi, C., & Plaza, S. (2016). *Migration and remittances Factbook 2016*. World Bank Publications. https://www.knomad.org/sites/default/files/2017-03/9781464803192_0.pdf
- Ritchey, P. N. (1976). Explanations of migration. *Annual review of sociology*, 2(1), 363-404. <https://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev.so.02.080176.002051>
- Rubin, B. R. (1996). Afghanistan: The forgotten crisis. *Refugee Survey Quarterly*, 15(2), 1-35. <https://www.jstor.org/stable/45052984>
- Ruiz, H. A., Frelick, B., & Emery, M. (2001). *Pakistan: Afghan refugees shunned and scorned*. Immigration and Refugee Services of America. <https://www.refworld.org/docid/3bc1918810.html>
- Schmeidl, S. (1995). *From root cause assessment to preventive diplomacy: Possibilities and limitations of the early warning of forced migration*. The Ohio State University. <https://www.proquest.com/openview/44ffe0953acbeb44665df6b920e4bfb4/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>

- Schwartz, A. (1976). Migration, age, and education. *Journal of Political Economy*, 84(4, Part 1), 701-719. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/epdf/10.1086/260472>
- Sjaastad, L. A. (1962). The costs and returns of human migration. *Journal of political Economy*, 70(5, Part 2), 80-93. <https://doi.org/10.1086/258726>
- Stark, O., & Bloom, D. E. (1985). The new economics of labor migration. *The American Economic review*, 75(2), 173-178. <https://doi.org/10.2307/1805591>
- Stark, O., & Taylor, J. E. (1989). Relative deprivation and international migration oded stark. *Demography*, 26(1), 1-14. <https://doi.org/10.2307/2061490>
- Stark, O., & Taylor, J. E. (1991). Migration incentives, migration types: The role of relative deprivation. *The economic journal*, 101(408), 1163-1178. <https://doi.org/10.2307/2234433>
- UNHCR. (2022). Figures at a Glance. Retrieved 02 18, 2022, from <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>
- Van Dalen, H. P., Groenewold, G., & Schoorl, J. J. (2005). Out of Africa: What drives the pressure to emigrate?. *Journal of Population Economics*, 18, 741-778. <https://doi.org/10.1007/s00148-005-0003-5>
- Vieira, R. (2021). A new initiative to combat poverty in Afghanistan. The Borgen project.
- Wickramasekara, P., & Baruah, N. (2013). Labour migration for decent work in Afghanistan: Issues and challenges. *Available at SSRN 2359158*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2359158

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

African Union's Migration Governance Framework, the Refugee Crisis and Challenges for Geopolitical Security

Mike Omilusi

To cite this article: Mike Omilusi (2023) African Union's Migration Governance Framework, the Refugee Crisis and Challenges for Geopolitical Security, Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2),194-217, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0062

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0062>

Submission Date: July 2, 2023 **Acceptance Date:** September 26, 2023

Article Type: Research Article

2023 Mike Omilusi. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

African Union's Migration Governance Framework, the Refugee Crisis and Challenges for Geopolitical Security

Mike Omilusi

Department of Political Science, Ekiti State University, Ado Ekiti, Nigeria

Abstract

This article is an in-depth desk review of migration-related issues in Africa, including new migration trends, triggers of internal displacement and refugee flows, the African Union's migration policy frameworks, emerging threats to geopolitical security, and responsibility-sharing among African sub-regions. It explores the various variables that lead to migration within the African region, the extent to which they interact with one another, and the application of existing migration policy frameworks within the context of responsibility sharing. The article equally examines the African Union's (AU) current and planned migration governance institutions and member states' political will in view of the reality that managing migration is challenging due to its inevitable nature, magnitude, and heterogeneity. It emphasizes the need to develop strategic partnerships among national, regional and global actors in order to address Africa's migration and displacement challenges in a manner consistent with international standards.

Keywords

Migration, Security, Refugees, Governance Framework, African Union

Introduction

The number of forcibly displaced people, including refugees, asylum-seekers and internally displaced people continues to rise and the variety of motivations and the range of destinations has also expanded (Zetter 2014) in the last two decades. Sub-Saharan Africa hosts more than a quarter of the world's refugee population (Flahaux and De Haas, 2016) and has the world's highest concentration of internally displaced persons (Croll, 2009) but the existing narrative discounts the fact that the majority of African migration occurs within the continent. The long-held account of African migrants depicts frustrated and desperate people in overcrowded boats surging into Europe on a seemingly endless tide. Rather, sub-Saharan African migration has, for a long time, remained overwhelmingly

CONTACT Mike Omilusi watermike2003@yahoo.co.uk

Received: July 2, 2023; Revision: September 26, 2023; Accepted: September 26, 2023; Article Type: Research Article

intra-continental with more than two-thirds of all migrants from Sub-Saharan Africa migrating to other countries within sub-Saharan Africa. Migratory movements within and from Africa are expected to increase in the coming years (Adepoju 2016) due to a variety of demographic, economic and political factors.

No continent is immune to the challenge of forced displacement in the twenty-first century, but the global distribution of refugees is heavily skewed towards the less developed regions. For instance, 87 percent of all refugees do not find refuge in Europe, North America or Australia, according to data from the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR, 2018a). Instead, refugees usually move to the immediate vicinity of their countries of origin and, hence, mostly remain developing countries (Schneiderheinze et al 2018). At the end of 2022, 70 percent of refugees and other people in need of international protection lived in countries neighboring their countries of origin (UNHCR, 2023). Regional organizations' potential comparative advantages in facilitating "orderly, safe, regular and responsible migration and mobility of people" (Sustainable Development Goal (SDG 10.7) in regional contexts and beyond are beginning to be recognized (Dick and Schraven, 2018). In Africa, migration is now in the forefront of political discussions, especially in countries where people have been displaced through conflict or climatic change, or where people move in search of economic and social opportunities that do not exist in their countries of origin.

Over the years, armed conflict, insecurity, environmental degradation, as well as deteriorating political, socio-economic and environmental conditions, have been significant root causes of mass migration in Africa (African Union, 2018). Decentralized forms of violence like terrorism, urban riots, and small insurgencies in state peripheries have also been on the rise (GIGA Focus, 2018). For instance, in the face of acute violence in South Sudan, Somalia, the Central African Republic, Libya, the Democratic Republic of Congo and the Sahel, the AU is trying to balance the competing imperatives of (a) protecting substantial refugee and internally displaced populations; (b) facilitating easier continental economic migration via the African passport; (c) preventing both deadly trans-regional crossings and the re-emergence of overt slavery; and (d) placating concerns about the implications of incoming migration for national security and unemployment in Africa, Europe and beyond (Mickler, 2018). African governments are good at committing their countries to regional pacts about migration but "slow to provide migrants with protected status and economic opportunities similar to those enjoyed by their own citizens" (Parshotam, 2018). In this regard, this article explores the ways in which various factors lead to migration within the African continent, and the extent to which they interact with each other in a seemingly peculiar trend on one hand, and the implementation of existing migration policy frameworks within the context of responsibility-sharing on the other hand. The effectiveness of migration governance at local, regional, and national levels, and then beyond the regional sphere is also examined.

Statement of the Problem

The study of regional migration governance only recently gained magnitude as an object of academic inquiry. However, there is a growing recognition that forced migration or tackling its foundational causes needs to be better understood at the regional level. In Africa, forced migration makes up a great portion of population movement. While much of the discourse in the field of migration over the years has focused on migratory movements to Europe and other continents, little academic research is dedicated to migration within the continent arising from protracted conflicts, political instability, humanitarian catastrophes and unfavorable economic environments. Refugee flows in Africa seem to receive considerably less attention, except for the intervention of humanitarian agencies. The Horn of Africa is host to some of the world's largest refugee populations and migratory flows, and this problem has assumed unprecedented proportions in recent years. According to the United Nations, developing countries, mostly in Africa, are taking in a disproportionate number of refugees, currently eighty percent of the world's refugee population. Africa is home to 54 countries and 1.4 billion people and poses the central development challenge for the next generation in terms of geopolitical security, given the fact that accurate information on migration is insufficient, due to lack or easy avoidance of border controls, the lack of systematic, harmonized and comparable records and census procedures, and also the lack of a single definition of a migrant.

Study Questions

In spite of the creation of regional legal instruments to manage migration in its "Migration Policy Framework for Africa," the continent is still being affected by various streams of population distribution and redistribution arising from aforementioned factors. From this, some questions arise naturally. What are the peculiarities associated with the push factors in African sub-regions and the efforts of national governments in addressing them? Though a consensus-driven instrument, how well-equipped is the African Union's (AU) migration policy framework to address and regulate voluntary and forced migration on the continent? What are the innovative ways by which African countries can demonstrate regional solidarity and responsibility sharing in response to protracted situations of displacement? Are there legal instruments or mechanisms to hold states accountable for their failure to deliver on the migration governance framework? Are the legally and politically permissible ways to enhance the protection of refugees, asylum seekers, and internally displaced persons being observed by African governments?

Objectives and Study Rationale

Since the challenge of governing migration lies in its inevitability, volume, and heterogeneity, this study investigates the African Union's current and planned migration governance institutions and the political will among member-states. It employs a desk study

approach and focuses on how political and security architecture can be enhanced in order to address significant refugee movements throughout the continent. It investigates new migration patterns on the continent, factors precipitating refugee flows and displacements, current analysis of the African Union migration policy framework, emerging challenges for African geopolitical security, and responsibility-sharing among African sub-regions. It also suggests policy recommendations for both national and regional authorities on new approaches to address the issues of forced migration and proper enforcement of extant laws.

New Migration Trends and Patterns in Africa

Migration is a term that encompasses a wide variety of movements and situations involving diverse people with various backgrounds (Mcauliffe and Ruhs, 2017). Migration is a global phenomenon which affects all countries of origin, transit and destination, positively or negatively. Migration, according to Crépeau and Atak (2016), exposes tensions between a number of parameters, including state sovereignty, border security, economic logics of globalization, integration and the values relating to protection of migrants' rights. Today, the term 'forced migration', encompasses people who were compelled to move from their land due to environmental disasters, environmental degradation and development projects in addition to other vulnerable groups, including refugees and Internally Displaced Persons (IDPs).

Though migration policy remains largely within the power of sovereign states, migration governance on international and (trans-) regional levels has emerged as a response to tackling this trans-boundary issue (Kunz, Lavenex, and Panizzon 2011). The majority of refugees are hosted in developing countries, with refugees often fleeing to poorer areas where the host community may also be vulnerable. The fact that regional migration is generally less costly and therefore more accessible for the relatively poor compared to intercontinental migration accounts for this trend.

The African continent is generally characterized by diverse migratory patterns and has a long history of intra-regional and inter-regional migration flows (European Commission, 2018). In many parts of the continent, communities are spread across two or three nation-states. Consequently, movement is often not limited by political boundaries (African Union Commission, 2018). Conflict and violence have played a much larger role in shaping postcolonial migration in East, Central, and southern Africa. Today Africa's refugee and internally displaced crisis stretches from the Lake Chad Basin through the Great Lakes Region to the Horn of Africa (Mcauliffe and Ruhs, 2017). In the Horn of Africa includes Kenya, Ethiopia, Djibouti, Somalia, Eritrea, and Sudan and has been known for decades as one of the hottest geographical spaces of internal dissidence and interstate conflicts. This region offers an advantageous landscape for terrorist organizations and networks to flourish (Joel, 2001). Repeated conflicts and civil war have displaced thousands

of people from the region. Curiously, about 50 percent of all cross-border migrants move within the IGAD region, compared to 93 percent in the ECOWAS area and 71 percent in the SADC region (IGAD 2013, p. 7).

Today, the African region faces immense challenges due to forced displacement, and having many more internally displaced persons (IDPs) than refugees. There are nearly five times as many IDPs in this region. The largest regional increase of forcibly displaced people in the world took place in sub-Saharan Africa, as it reached a new high of 18.4 million in 2017, up sharply from 14.1 million in 2016 (UNHCR, 2018). Environmental displacement involving 1.1 million people took place in 33 African countries in 2015, caused largely by floods, “destroying thousands of buildings and homes, damaging roads and bridges, upsetting food and irrigation systems, and disrupting education and health services” (Dahir, 2016). It should be noted that despite their reputation under international law as a legitimate concern that would warrant the creation of a humanitarian organization, internally displaced persons experience tragedy similar to refugees (Dieng, 2017).

In a specific instance in Ethiopia, more than 1.4 million people were internally displaced in the country in the first half of 2018. This was more than any other country, outpacing the world’s worst conflict zones including Syria, Afghanistan and the Democratic Republic of Congo (MacDiarmid, 2018). South Sudan is a country with one of the youngest populations in the world and produces one of the highest numbers of refugees in the world. Of the UNHCR’s six priority situations worldwide, three are in Africa: Burundi, Nigeria and South Sudan. By the end of May 2018, close to 2.6 million South Sudanese fled the country (Maunganidze, 2018). Eritrea, a small country in the Horn of Africa, has had tens of thousands of its citizens leave the country over the last 10 years. Many of those fleeing Eritrea are primarily young men and women who were forced into indefinite national service (Runde, 2018).

Over the last decade, a salient trend in African migration has been the rise in irregular migration. Apart from forced migration occasioned by conflicts and other humanitarian crisis, poor socio-economic conditions, such as low wages, high levels of unemployment, rural underdevelopment, poverty and lack of opportunity fuel out-migration in Africa. Nearly four-in-five displaced persons (79%) living in sub-Saharan Africa came from just five nations in 2017: Democratic Republic of the Congo, South Sudan, Somalia, Nigeria and Central African Republic (IDMC, 2018).

Contrary to popular belief, more than 80 percent of African migration today takes place within Africa, either intraregional (particularly within the West, East, and Southern African regions) or interregional (from West Africa to Southern Africa, East/Horn of Africa to Southern Africa, and Central Africa to Southern Africa and West Africa) (IOM, 2017). Adepoju (2008) places African migratory movements in four broad categories: (a)

labor migration to and within West Africa and Central Africa; (b) refugee flows in East Africa; (c) labor migration from southern African countries to South Africa; and (d) irregular cross-border migration of specific ethnic groups and pastoral peoples in West and East Africa, which Adepoju describes as probably the most common form of migration in Africa.

Many migrants from the Sahel region head to Algeria and Morocco with the primary objective of crossing to Europe. Rather than staying only briefly in Morocco or Algeria, an increasing number of migrants now stay for years. Algeria and Morocco also attract thousands of regular migrants (Abebe, 2017b). As far back as the 1980s and 90s, countries such as South Africa, Angola, Mozambique and even Namibia remained the primary host countries for refugees. Several million Mozambicans, fleeing a civil war that devastated their country, were hosted by virtually every neighboring country. Tanzania, for example, has hosted successive waves of refugees from countries such as Burundi, DRC, Mozambique and Rwanda. South Africans found refuge not only in immediate neighboring countries, but also in African states, which included Tanzania, Zimbabwe, Zambia and others (Schneider, 1999). In the Great Lakes region, large numbers of refugees from Burundi, DRC and Rwanda have been engaging in a highly complex pattern of flight and return throughout the past two decades (Long and Crisp, 2011).

Three decades later, Africa is still one of the main refugee generating and hosting continents in the world. For decades, the continent has been home to millions of refugees. Today, refugee flows from one African country to another continue and in some regions, the problem has assumed unprecedented proportions (Rutinwa, 1999), posing certain social, economic and political challenges for policy makers in future migration management. Long-term refugees are a direct consequence and it is imperative to critically analyze the geopolitics of their displacement (Rutinwa, 1999).

African Union Migration Policy Frameworks for IDPs and Refugees

National and international responses to the growing challenges of migration have gained ground over the years. As a matter of fact, migration is more systematically being incorporated into the development agendas of international and national actors. Regional migration regimes, both as an object of academic enquiry and in political discussions, have received increasing attention in the last two decades. Today, the migration management is one of the most critical challenges for states and it requires “well planned migration policies, which are developed and implemented through a whole of government approach, as well as deepened cooperation with destination countries” (European Commission, 2018). The legal basis for regional refugee protection arrangements varies depending on the region and the circumstances. For the sub-regions in Africa, migration is an integral part

of the agenda for regional economic integration that has also made headway in the past decade. There are various migration policy frameworks and regimes on the African continent. These include policies developed by the African Union (AU) and the various regional economic communities, as well as those adopted by the AU in agreement with the European Union. Africa's migration frameworks, as noted by Abebe (2017a) comprise legal, policy and coordination frameworks aimed at enhancing legal migration in a comprehensive manner.

Global migration governance can be defined as the norms and organizational structures that regulate and facilitate states' and other actors' responses to migration. Its primary purpose is to ensure that states work collectively in ways that make them able to fulfill their objectives better than they would be able to acting alone (Betts and Kainz, 2017). The global governance of refugee protection is centered on the 1951 Refugee Convention, which grants protection in signatory states to individuals who are "persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion" (Article 1; United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) 2010). The 1969 OAU Africa is one of the first continents to have developed a legal regime on Migration. The Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa was the first regional refugee convention in the world and the only relevant binding instrument in the developing world (Abebe, 2017a).

The current AU's overarching approach to migration is articulated in two policy documents: the African Common Position on Migration and Development (African Common Position, 2016), and the Migration Policy Framework for Africa (2016), both adopted by the Executive Council of the AU and necessitated by "increasing migration within and from Africa due to globalization and deteriorating political, socio-economic and environmental conditions on the continent" (Abebe, 2017a). The Migration Policy Framework recognizes that migration is one of the major topics in the 21st century. The framework articulates the AU's position on migration, which is that well-managed migration has the potential to yield significant benefits to origin and destination countries.

The African region has also entered into different global agreements on migration as a fundamental partner. For instance, the first Euro-African Ministerial Conference on Migration and Development held in 2006, primarily addressed the emergency situation along the West African migratory route (Collyer, 2009). It adopted the main tracks of the 'Global Approach to Migration', proposed by the European Commission, which addresses all aspects of migration flows, including the organization of legal migration, the fight against irregular migration and the synergies between migration and development. The Euro-African Dialogue on Migration and Development (Rabat Process) has four thematic pillars: improving border management and combatting irregular migration; organizing mobility and legal migration; promoting international protection; strengthening

the synergies between migration and development. It explicitly hedged both regions to “commit to a partnership between countries of origin, transit and destination, to better manage migration in a comprehensive, holistic and balanced manner, in a spirit of shared responsibility and cooperation” (Long and Crisp, 2011).

Also, as a normative framework to protect and assist internally displaced persons on the continent, the African Union adopted the African Union Convention for the Protection and Assistance of Internally Displaced Persons in Africa (Kampala Convention) in October 2009. The African Union Convention came into force in 2012 and was “the first continental instrument with legal basis to bind governments to commit to the protection of minimum rights of people forced to flee their homes by conflict, violence, disasters and human rights abuses” (Dieng, 2017). Similar to its predecessor, the Migration Policy Framework for Africa (2018–2030) provides comprehensive policy guidelines to AU Member States and Regional Economic Communities (Elfadil, 2018). These conventions and frameworks address policies governing how member states regulate migrant access to their territories, and the treatment of immigrants within their lands.

The African Union aims to facilitate migration in Africa, as well as tackle issues such as brain drain, brain waste and the security risks of migration. It also aims to criminalize and prosecute those involved in human trafficking and people smuggling in Africa. The Migration Policy Framework calls on member states to “harmonize national legislation with international convention” to ensure the protection of the rights of migrants, including ensuring access to courts, and promoting, “the integration of migrants in host societies in order to foster mutual cultural acceptance and as a means of ensuring the rights of migrants are respected and protected” (African Union Executive Council, 2006). Regional organizations and migration platforms are gradually becoming acknowledged political players on the continent.

Several other regional initiatives are of relevance to the issue of cross-border population movement. Regional communities, such as the Economic Community of West African States (ECOWAS), the East African Community (EAC), and the South African Development Community (SADC), have all pursued freedom of movement policies, albeit with dissimilar impetus and impact (Fioramonti and Nshimbi 2016). For instance, the Migration Dialogue for Southern Africa (MIDSA) was established with the support of IOM in 2000 and now has 15 Southern African member states. Regarding the introduction of norms for the free movement of persons, the Economic Community of West African States (ECOWAS) can be considered a forerunner in Africa. Its (ECOWAS) 33rd summit in 2008 however, marked a turning point in the management of West African migration, with the adoption of the Common Approach of Member States to Migration at Ouagadougou, symbolizing a willingness to start a dialogue of equals with Europe and North Africa. All member-states of ECOWAS have acceded to the Geneva Convention

relating to the Status of Refugees (1951) and its additional Protocol (1967), as well as the OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa (1969), which provides for specific measures for refugee movements in Africa (Charrière and Frésia, 2008).

Similarly, the Intergovernmental Authority on Development (IGAD) in East Africa has established a number of initiatives to address mixed migration. Its aim is to maximize protection and save lives, while working towards sustainability and increased government ownership and capacity to respond to needs by reinforcing governments' migration management capacities (Njuki and Abera, 2018). The IGAD region, which comprises Djibouti, Ethiopia, Kenya, Somalia, South Sudan, Sudan and Uganda, is one of the world's largest refugee producing and hosting areas, with up to 11 million forcefully displaced persons (RMMS, 2017). The countries experience common challenges of movement of mixed migrant populations, whether in search of economic opportunities or as a result of forceful displacement due to civil strife, disasters, such as floods and droughts, amongst other reasons. Thus, it seeks to enhance migration governance and migrants' protection in the region.

Despite these initiatives, there are still major limitations to be addressed with a view to applying existing policies to the migration realities on the ground. What has become evident is that, despite significant progress in the protection of refugees' rights in Africa, an alarming gap remains between policy making and policy implementation. Also, there is a dearth of national policies and strategic plans on Diaspora engagement, with existing policies rarely harmonized within regional and continental frameworks. There should be a concrete mechanism for responsibility sharing, making it possible to place primary responsibility for refugee reception, protection, and assistance on host countries, while the vast majority of countries with much greater capacity are required to take on any new responsibilities. Lastly, the AU, according to Abebe (2017), should work with regional economic communities (RECs) to address the multiplicity of membership by countries in the different RECs.

Forced Migration and Challenges for African Geopolitical Security

The global geo-political prominence of migration has greatly increased in recent times, as the world sees larger numbers of migrants than at any other time in history (European Commission, 2018). Every region in the world currently faces the difficulties of balancing domestic immigration realities with integration aspirations, especially as global migration flows increase (Landau and Achiume, 2015). As identified in previous section, the root causes of migration and mobility in Africa are numerous and inter-related. Specifically, forced migration, related to crises such as armed conflicts and political unrest, continues to grow, increasingly exacerbated by climate change, natural disasters and struggles

for scarce resources (Crépeau and Atak, 2016). Bearing in mind that “the very subject of mobility invites discussions about places, politics and their complex, contingent inter-relations” (Allen et al 2017),

Large spontaneous and unregulated migrant flows can have a significant impact on national and international stability and security, including by hindering states’ ability to exercise effective control over their borders, and creating tensions between origin, transit and destination countries and within local host communities (African Union, 2006). In the Horn of Africa for instance, porous borders and communities split by the same border result in easy internationalization of conflicts. Consequently, security has become an issue that has required, and continues to require, the concerted efforts of all the states found in this region (Kiamba and Waris, 2006).

The growing imbalance between levels of human development and economic growth, and political and social inclusion remains a key threat to stability. Specifically, in addressing the challenges of large influxes of refugees for African geopolitical security, this paper will focus on how to manage the challenge of a steady increase in conflicts that spill over borders, with a coordinated regional approach, which is critical for Africa’s future growth and development. Ordinarily, the geographical proximity of developing countries to areas of conflict naturally accounts for why most refugees are hosted by these countries. People fleeing persecution, war and violence often seek refuge in neighboring countries (European Parliamentary Research Service, 2018).

Unmanaged migration and in particular, irregular migration, may pose both national security and human security threats. Displacement caused by conflict has destabilizing effects on national and regional security, with adverse consequences on the ability of host nations to provide protection to refugees and security to their own nationals (African Union Commission, 2018). The impacts of large influxes of refugees in neighboring countries can be both negative and positive, and the dynamic between positive and negative factors is complex and varies depending on the context. It is generally recognized that there are humanitarian, political, security, and development challenges during the time of displacement and the period after durable solutions have been identified, either in the home country, a neighboring state, or elsewhere (World Development Report 2011).

When forced migrants arrive in large numbers in a economically disadvantaged region, they place an enormous strain on public services, infrastructure and on the states’ budget. There is always a persistent climate of suspicion and tension resulting in intimidation, extortion and harassment of the refugees by the host communities (Halperin, 2003). The refugees are confronted with material hardship, psycho-social stress, sexual and gender-based violence. As observed by Crisp (2000):

These conditions lead them to engage in negative coping mechanisms and survival strategies, such as prostitution, exploitative labour, illegal farming, manipulation of assistance programmes, sundry crimes and substance abuse.

Protracted refugee situations can result in direct security concerns, “including the presence of armed elements within the refugee population and the spill over of conflict across borders, and indirect security concerns, as tensions rise between local populations and refugees over the allocation of scarce resources” (Loescher & Milner, 2005). While today’s refugees are mostly victims of internal conflict, for some communities “migration has become a survival strategy” (Elfadil, 2018). Across much of the continent, geopolitical stability is affected by poverty and social inequities, political and economic restructuring, human rights abuses, population pressures and environmental degradation. These factors are often mutually reinforcing, leading to political tension and conflict. Of the UNHCR’s six priority situations worldwide, three are in Africa: Burundi, Nigeria and South Sudan. In addition, instability, human rights abuses and/or ongoing conflicts in the Central African Republic (CAR), the Democratic Republic of the Congo (DRC), Eritrea, Mali, Somalia and Sudan have worsened the internally displaced and refugee situations in those countries and their regions (Maunganidze, 2018).

Migration is an issue that affects all policy areas, including economics, politics, social policy and security. The presence of refugees contributes to significant security issues for several countries in the region. The roots of insecurity, which exist in Africa’s refugee camps and settlement areas, are varied and numerous. There are a number of domestic concerns for countries that host refugees. The first of these is internal security. Many refugees come from situations of civil war and bring their weapons with them. These are then used by some for crimes, which include armed robbery and poaching (Schneider, 1999). Refugee camps located close to the boundary of the country of origin can provide sanctuary to rebel organizations, and a base from which to carry out operations and fertile grounds for recruitment (Salehyan and Gleditsch 2006).

Limited resources, weak public institutions, and long land borders severely impede the control of migration in many African countries, resulting in large numbers of undocumented migrants (Ratha et al 2011). However, given the official figures from international organizations, the refugee flow in Africa is alarming, as it dominates the world’s top ten countries of forcibly displaced people (Refugee Council of Australia, 2018). According to UNHCR (2018), an unprecedented 68.5 million people around the world have been forced from their homeland. Among them are nearly 25.4 million refugees, over half of whom are under the age of 18. There are also an estimated 10 million stateless people who have been denied a nationality and access to basic rights such as education, healthcare, employment and freedom of movement. Over 50 percent of the world’s

refugees came from three countries: Syria, Afghanistan and Somalia (Ruaudel and Morrison-Métois, 2017).

In Africa, conflict and insecurity in Iraq, South Sudan, the Democratic Republic of the Congo (DRC), Central African Republic, and Myanmar have also caused millions to flee their homes. The refugee population in sub-Saharan Africa increased by 1.1 million (22 per cent) during 2017, mainly due to the crisis in South Sudan, from where more than 1 million people fled primarily to Sudan and Uganda. With 6.3 million refugees, this region hosted almost one-third of the world's refugee population (UNHCR, 2018). By 2017, Cameroon, Chad, the Democratic Republic of the Congo, Ethiopia, Kenya, Sudan, and Uganda, hosted 4.9 million refugees, 28 percent of the global total (AU, 2017).

Though, the vast majority of the world's refugees never directly engage in political violence, this alone should not lead scholars and practitioners to neglect the possible security consequences that often accompany refugee flows (Salehyan and Gleditsch, n.d). It should be noted that protracted refugee situations, as we have in some African countries, are predicated on the intersectionality of domestic economics, politics and social factors. In most cases, they are the result of political actions, both in the country of origin and in the country of asylum. They are neither natural, nor inevitable consequences of involuntary population flows (Jamal, 2003). Refugees from neighboring countries can increase the risk of subsequent conflict in host and origin countries.

Border management systems are coming under increasing pressure from large flows of persons moving across national borders in Africa. Specifically, building capacities to distinguish between persons having legitimate versus non-legitimate reasons for entry and/or stay has remained a serious challenge to border management mechanisms and personnel (Mbite, 2012). The securitization of borders is best exemplified in the convergence of geopolitics, as observable in some conflict-prone African countries where refugee influx is constant. Given the fact that the lines of conflict frequently run across state boundaries, due to the various ethnic and cultural ties of the affected communities, as most vividly seen in the Great Lakes region and West Africa, the issue of border security is predominant in the affected countries. The existential threat faced by humanitarian actors attempting to reach and help vulnerable persons is another indicator of securitization dynamics (Donnelly, 2017) when it comes to the protection of refugees.

Refugee Crisis and Responsibility-Sharing in Africa

There has been increasing pressure from various stakeholders for greater collaboration between humanitarian and development actors in addressing issues related to forced displacement. In a globalized world, sharing global responsibility for global issues is the fair thing to do (Amnesty International, n.d). There appears to be the recognition of a need to improve both international cooperation and the way the burden and the responsibility

are shared with regard to protection granted to refugees among various countries. At a time when solidarity and responsibility sharing are needed more than ever, states are pre-occupied by security concerns stemming from international terrorism, and there is a new emphasis on border control (Nicholson and Kumin, 2017). Past experiences show that regional bodies can play an effective role in establishing harmonized systems and policies, as well as collaboration mechanisms to address migration challenges and can focus on the gap between regional policies and national level implementation (European Commission, 2018).

Security and refugee protection are not mutually exclusive. An important starting point is to recognize that refugees are themselves fleeing from persecution and violence. What is needed is an integrated response to asylum and migration flows that enables states to identify persons entering their territory, and to respond to protection needs, as well as to security concerns in line with their obligations under international law (Nicholson and Kumin, 2017). Protecting refugees is a matter of customary international law and a legal obligation assumed by the countries that have ratified the 1951 Geneva Refugee Convention (hereafter, the convention) or its 1967 Protocol. The convention imposes a range of obligations on these states, most importantly the principle of non-refoulement, which prohibits them from returning refugees back to a situation of risk (European Parliamentary Research Service, 2018). Responsibility sharing is essential largely because the costs associated with protecting and assisting refugees and displaced persons are unequally placed (Martin et al 2018). Thus, this section briefly investigates the shared responsibilities of different actors, in this case, national governments, regional bodies, refugee-led organizations and international agencies, in meeting the needs of the most vulnerable migrants with particular reference to refugee settlement, return and reintegration in African sub-regions.

It is observable that there are challenges in responding collectively to large-scale movements of refugees and displaced persons on the continent, given the protracted nature of most of the conflicts producing these vulnerable groups. First, as earlier noted, solutions to displacement crises across the world cannot be reached without international cooperation. In Africa, limited financial and political commitment to refugee issues (evident in constant program failures) has always been at the fore front of responsibility sharing for refugees. The history of refugee protection in Africa is full of examples of development oriented refugee programs that did not succeed. Jamal (2003) contends that “the lack of international commitment to refugee care, protection and solutions is at the crux of the protracted refugee problem in Africa”. Jamal further explains that states may be taken to task for refoulement but not for underfunding programs, because refugee protection is a legal obligation but international burden sharing is ‘only’ an international principle. Indeed, honoring many of the global and regional commitments has been left at the realm of moral responsibility.

Second, on many occasions, particularly at moments of acute migratory flows, compliance with regional migration policy has proven to be costly for national governments, making migration in Africa reactive, rather than being proactive. The argument by African leaders suggests that African countries bear a responsibility to host refugees and migrants disproportionate to their resources (ISS Africa, 2016). While low and middle income countries host most international refugees, most humanitarian assistance is ultimately paid for by high income country governments (MEDAM, 2017). This scenario also resonates within African sub-regions, where only a few countries regularly make financial commitments. For responsibility sharing to be meaningful, Martin et al (2018), contend that “states must commit to contributions they can deliver and know they have the backing of relevant constituencies in fulfilling their commitments.”

Third, to complement the existing legal framework for refugee protection and solutions, it is argued that “there is a potential in the whole of society approach to include the three options of voluntary repatriation, resettlement, and local integration on an equal standing” (The Danish Refugee Council, 2017). One of the most meaningful ways in which states can share responsibility for refugees and gain from their presence is by providing safe, legal pathways for them to reach the state and restart their lives (McMonagle, 2017). Countries bordering conflict and crisis zones should not be left unaccompanied in taking responsibility for the displaced, as exemplified in Uganda or Ethiopia in relation to South Sudan. In order to overcome collective action failure, effective responsibility sharing requires a range of complementary mechanisms, including analytical, political, and operational, rather than the creation of a single legal mechanism or centralized allocation system (Betts, Costello and Zaun, 2017)

Lastly, given the fact that responsibility sharing should cover all aspects of refugee response, including maintaining adequate protection and assistance, finding and promoting predictable, and comprehensive and long-term durable solutions, the AU migration policy framework must incorporate all these dimensions and enforce the legal basis for cooperation. For now, it appears the needed regional approaches for joint border management, information gathering and sharing are not deeply rooted in practice. On the positive side however, Uganda along with some other African countries is leading the way with more progressive policies, embracing approaches that enable refugees to become self-reliant, while supporting host communities (World Bank, 2017).

Recommendations

Given the fact that the nature of security threats has substantially changed in the post-Cold war era, this requires new regional and international responses to strengthening the security of African citizens (GIGA Focus, 2018). Within the context of forced migration, the pressure coming out of Africa is structural, with both security and economic

dimensions that need to be taken into account (Vimont, 2015). The recurring question has always been whether “governments and societies are ready for a shift in mentality that challenges long-held stereotypes and accepts people from other cultures” (Malka, 2018). The inability to respond appropriately to the large-scale internal displacement risks further conflict, triggering more refugee flows. Bearing in mind that one size does not fit all, the best practice is evidence based policies, responsive to the refugee crisis on the continent. The Migration Policy Framework for Africa (AU, 2006) emphasizes that well-managed migration holds benefits for both origin and designation countries. This paper advocates collective commitment to resolving the protection needs of refugees and other displaced people through a range of options and opportunities. As aptly captured by Ruauudel and Morrison-Métois (2017):

Key policy objectives of interventions often include to prevent or contain the root causes of violent conflict leading to displacement; stabilize the economies of impacted countries; help countries of first displacement better accommodate growing refugee populations; assist countries of transit including in the area of border control; support voluntary returns; and undertake other development efforts to ultimately reduce secondary displacement.

There is a need for better cooperation between government, security, development, humanitarian and peacebuilding actors, throughout all phases, to prevent the (re-) emergence of violent conflicts and to facilitate peaceful transformation of existing conflicts (Perrinet et al 2018). The “whole-of-society approach” (Glennie and Rabitowitz, 2013) is a current buzzword in migration management, which acknowledges the important role that relevant stakeholders play in support of national efforts towards the sustainable management of refugees. These stakeholders include individuals, families, communities, voluntary associations and, where appropriate, the private sector and industry.

Democratization and Political Change

Solutions to conflicts and other causes of displacement and humanitarian crisis is fundamentally a political issue. Ultimately, Jamal (2003) posits that “refugee situations are best addressed by dealing with political causes”. When refugee problems are manifestly linked to conflict over the political make up of society, political change is indispensable for solving them. Although the mass movement of people outside their countries as a result of war is a humanitarian problem, Tunda (2016) asserts that a political solution, achieved through dialogue between countries, is one of the tools that can resolve crises. Specifically, the geo-political stakes inherent in a refugee situation are such that the security of camps and border areas cannot be reduced to a mere question of law enforcement (Canadian Council for Refugees, 2000).

Without participatory democracy, rule of law, as well as economic and social development, the endless migration flows from countries of origin may continue unabated. The need to mainstream migration into other sectoral policies is imperative. The respect of constitutions by governments would protect the rights of their citizens and strengthen democracy in the region against current faulty political arrangements, often exacerbated by weak state capacity and bad governance. Election related conflicts should be significantly addressed because they have been a recurrent trigger of crises and conflicts in Africa over the years.

Inclusive Development Initiatives

The humanitarian-development nexus can provide the building blocks for achieving longer-term solutions. For an effective refugee response to be achieved, a greater engagement of development actors in refugee response is required. Inclusive development, if undertaken correctly, can potentially support all dimensions of sustainability, including coping with rising pressure on resources and population increases experienced in Africa. Also, more investments must be made at the national and regional levels in sustainable development, peacebuilding, to address the impacts of climate change and disaster risk reduction (IDMC, 2018). African countries should design implementation roadmaps linked to their development, and trade and investment policies (Abebe, 2018). At the moment, agenda 2063 brings to its understanding of the *Africa we Want* (African Union, 2014) the idea that development cannot be disassociated from conflict prevention. In addition to mediation and peacekeeping, regional and sub-regional organizations should continue to play a critical role in capacity development. Also, to curb irregular migration and attract citizens in diaspora, national governments should create the necessary political, social and economic conditions such as an enabling policy environment, democracy and good governance. Overall, building an inclusive and people centered vision of peace, one that addresses the root causes of violence and promotes rule of law, good governance and human rights, is central to the inclusive development being projected in this paper.

Conflict Prevention and Enforcement of Regional Policies

The drivers of conflict and violence in Africa include young populations, high unemployment, lack of equal opportunities, urbanization, poverty, inequality, an excessive number of guns, and bad governance and corruption (du Plessis and Kaspersen, 2016). The African Union (AU) has developed several conflict prevention initiatives since its inception in 2002 (de Carvalho, 2017) and the assumption is that the AU would be more effective in handling longer term trends and challenges related to conflicts by dealing with their root causes (ibid). Despite being a clear priority for the African Union (AU), conflict prevention faces many challenges in terms of both its institutionalization and political effectiveness (Bedzigui, 2018). Regional economic communities and the AU must take

ownership and responsibility for refugees' protection by being more accountable, equitable and responsive to their needs. The AU needs to clearly set out its strategic priorities and define its role in peace and security, and put in place appropriate legal and political mechanisms to ensure member states comply with existing policies on migration. Regional and national authorities should be more pro-active in conflict prevention efforts, and be effective in crisis intervention and with the adoption of sanctions. Refugee policy and protection practices should take into account security concerns and relevant government departments should consider establishing a national secretariat to coordinate this policy.

Migration Data and Research

Migration is inevitable, and needs to be governed in an integrated manner. As referred to earlier, African countries lack adequate systems to capture information on the different categories of migrants present in their territory. The absence of national and regional migration data presents a serious obstacle for an effective migration management. Building an evidence based migration narrative, according to Abebe (2018), is important for African migration governance. The keys to achieving this are better information and accurate data systems, including on migration trends, demographics, labor markets, education, health, environmental degradation, climate change and crises. In other words, national governments should strengthen data gathering, share migration related data and information, provide training, and maintain sustained dialogue on factors, trends and characteristics of internal migration and the geographical distribution of population. African governments need to initiate the basic functions of governing, such as effective the documentation of populations and cross-border management through cooperation between states' sub-regional and regional agencies, and the international community in particular.

Holistic Refugee Policy

The longer displacement lasts, the more difficult it is to find sustainable solutions. Policies that seek to harness the strategic potential of migration, grounded in African realities are needed to address the challenges raised in this paper. The African region can, as a matter of practicability, key into the United Nations' 2016 New York Declaration for Refugees and Migrants, which lays out a vision for a world in which refugees can thrive and responsibility is shared on a global scale. To make its vision a reality, the Declaration proposes a Comprehensive Refugee Response Framework (CRRF), which forms the basis for a Global Compact on Refugees. The CRRF promises better support for countries that host refugees (Okoth, 2018). Countries participating in the CRRF pledge to improve refugees' access to education, health and other social services, as well as employment (European Parliamentary Research Service, 2018). The right step in this regard is the Common African Position (CAP) on the GCM, adopted in January 2018, which aims to reflect Africa's united stance and voice in the development of the GCM. What is needed

and central to other recommendations, however, is the capacity of the African Union to strengthen regional implementation and monitoring mechanisms to improve the national implementation of regional and sub-regional policies on the continent. Indeed, states are encouraged to adopt and incorporate the international instruments pertaining to the protection of refugees into national policies. Overall, the AU policy responses to refugee crisis should be seen to be holistically addressing the human security of those who need it most, people fleeing violent conflicts and other life-threatening situations.

Tackling Root Causes

Situations of displacement become protracted when the causes of displacement are not addressed or remain unresolved. In conflict situations lingering conditions of insecurity may prevent refugees and internally displaced persons from returning home (Mbite, 2012). Given that the overwhelming majority of refugees are not in Europe or other developed countries, Betts (2018) contends that it makes sense to invest in supporting refugees where they are, especially in African states with progressive approaches. Beyond immediate short-term efforts to improve refugee protections, stronger emphasis should be placed on supporting Africa to tackle the root causes of the refugee crises (Maung-a-nidze, 2018). These include deteriorating political, socio-economic and environmental conditions, as well as armed conflict, insecurity, environmental degradation and endemic poverty. In other words, this means countries should work on preventing the drivers of mass forced movement. According to Bonaventure Rutinwa, this would entail a 'political and economic agenda aimed at eliminating ethnic strife and conflict; curtailing the arms trade; establishing a firm foundation for democratic institutions and governance; respect for human rights; and the promotion of economic development and social progress (cited in Schneider, 1999). Similarly, having become an inevitable phenomenon, African governments should harness the potential rewards of integrating skilled labor into their economic space, rather than focusing on security centered policies aimed at blocking illegal migration. The opportunity for governments therefore, as aptly submitted by Malka (2018), is "to articulate migration policies that attract educated migrants from sub-Saharan Africa with specific skills to fill sectors that lack capable workforces." No doubt, policies that can enhance refugee self-reliance, expand resettlement and other solutions capable of creating conditions conducive to voluntary return are needed to address migration crisis on the continent.

Conclusion

With a special focus on Africa, this paper reviews the limited but growing literature on the legal and policy frameworks that guide states in receiving, protecting, and hosting refugees with a view to making protection and solutions available for refugees and internally displaced persons. Refugee problems are caused by a variety of reasons, factors and

forces, and therefore, for migration to deliver benefits for migrants, countries of origin, and countries of destination, it must be governed (MEDAM, 2017). The paper also subscribes to the idea that forums between national, regional and global actors should be intensified while technical and financial capacities of regional organizations ought to be improved with a view to effectively undertake regional migratory challenges in line with the regulatory requirements at the global level (Dick et al, 2018). The interests of key participants within the framework of a single integrated strategy for migration and refugees protection should be the focus of regional cooperation arrangements like African Union and other sub-regional associations on the continent.

There is the need for AU member-states to domesticate and implement the peace processes inherent in the African policy frameworks to ensure the disarmament, demobilization, and reintegration of former combatants in conflict zones. Member states should maintain open government policies, where there exist formal plans to intake refugees and show more commitments to implement these policies. A comprehensive approach to managing forced population movements does not require sanctimoniousness or evasive rhetoric. Finally, the trans-border movements of people (voluntary or forced) must be viewed and accepted for what they are, an integral part of the relationships between societies. Therefore, origin and destination governments, as well as other stakeholders should take responsibility.

Orcid

Mike Omilusi <https://orcid.org/0000-0002-7201-9099>

References

- Abebe, Tsion Tadesse (2017a) Migration policy frameworks in Africa, Institute for Security Studies, Africa Report 2
- Abebe, Tsion Tadesse (2017b) Algeria and Morocco: Developing inclusive strategies can prevent violent extremism, Institute for Security Studies, Policy Brief 112
- Abebe, Tsion Tadesse (2018) Global Compact for Migration: Enhancing African migration governance, Institute for Security Studies, Policy Brief 120
- Adepoju, A. (2008) Migration and social policy in sub-Saharan Africa, February 2008. Geneva: Switzerland. [http://www.unrisd.org/unrisd/website/document.nsf/ab82a6805797760f80256b4ff005da1ab/ac96a6e2d6c0ff9cc125751200354ddb/\\$FILE/draft_adepoju.pdf](http://www.unrisd.org/unrisd/website/document.nsf/ab82a6805797760f80256b4ff005da1ab/ac96a6e2d6c0ff9cc125751200354ddb/$FILE/draft_adepoju.pdf)
- Adepoju, Aderanti (2016) "Migration within and from Africa. Shared Policy Challenges for Africa and Europe." Delmi Research Overview 5. Available at: <http://www.delmi.se/en/migrationdevelopment#!en/migration-from-africa>.
- African Union (2006) African Common Position on Migration and Development, Available at: http://www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_migrationanddev_2006.pdf
- African Union (2014) Agenda 206: The Africa We Want (Second Edition), August 2014, <http://archive.au.int/assets/images/agenda2063.pdf>.

- African Union (2017) 5th Annual Humanitarian Symposium on Global Compact on Refugees and the Comprehensive Refugee Response Framework Nairobi, Kenya 25-28 November 2017
- African Union (2018) The Revised Migration Policy Framework for Africa and Plan of Action (2018 – 2027) Available at: https://au.int/sites/default/files/newsevents/workingdocuments/32718-wd-english_revised_au_migration_policy_framework_for_africa.pdf
- African Union Commission (2018) Migration policy framework for Africa and plan of action (2018 – 2030) African Union Commission, AU Department for Social Affairs, Addis Ababa, May 2018
- African Union Executive Council (2006) African Common Position on Migration and Development. African Union, Available from: <www.un.org/en/africa/osaa/pdf/au/cap_migrationanddev_2006.pdf>
- African Union Executive Council (2006) The Migration Policy Framework for Africa. African Union, Available from: <sa.au.int/en/sites/default/.../au_migration_policy_framework_africa.pdf>
- Allen, Williams et al (2017) Who Counts in Crises? The New Geopolitics of International Migration and Refugee Governance, Geopolitical Forum, <https://doi.org/10.1080/14650045.2017.1327740>
- Bedzigui, Yann (2018) Preventing conflict: How to make the AU's policy work, Institute for Security Studies, Africa Report 11
- Betts, Alexander (2018) What Europe could learn from the way Africa treats refugees, Available at: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/jun/26/europe-learn-africa-refugees-solutions>
- Betts, Alexander and Kainz, Lena (2017) The history of global migration governance, RSC Working Paper Series, Available at: <file:///C:/Users/omilusi/Downloads/wp122-history-of-global-migration-governance.pdf>
- Betts, Alexander; Costello, Cathryn and Zaun, Natascha (2017) A Fair Share Refugees and Responsibility-Sharing, Available at: https://www.researchgate.net/scientific-contributions/2137622458_Alexander_Betts
- Canadian Council for Refugees (2000) Preserving the Civilian Character of Refugee Camps: Lessons from Kigoma Refugee Programme in Tanzania, CCR vol.9 no.3, November 2000, 4
- Charrière, Florianne and Frésia, Marion (2008) West Africa as a Migration and Protection area, Available at: <https://www.unhcr.org/49e479c311.pdf>
- Crépeau, François and Atak, Idil (2016) Global Migration Governance Avoiding Commitments on Human Rights, Yet Tracing a Course for Cooperation, Netherlands Quarterly of Human Rights, Vol. 34/2, 113–146, 2016
- Crisp, Jeff (2000) “African’s Refugees, Patterns, Problems and Policy Challenges,” New Issues in Refugees Research, Working Paper No.28 UNHCR, Geneva (August 2000), [mhtml:file:///G:/Africa's %20 refugees %20 patterns% 20problems% 20 and % policy %20 ch..](mhtml:file:///G:/Africa's%20refugees%20patterns%20problems%20and%20policy%20ch..)
- Croll, Peter J. (2009) “Preface” in Clara Fischer and Ruth Vollmer (eds.) Migration and Displacement in Sub-Saharan Africa: The Security-Migration Nexus II, Bonn International Center for Conversion, Brief 39 Available at: https://www.bicc.de/uploads/tx_bicctools/brief39.pdf
- Dahir Abdi Latif (2016) More people are being displaced from their homes by environmental change in Africa than we thought, Available at: <https://qz.com/africa/859499/a-total-of-12-4-million-people-were-internally-displaced-in-21-african-countries-in-2015/>
- Dick, Eva and Schraven, Benjamin (2018) Regional migration governance in Africa and beyond: A framework of analysis, Available at: https://www.die-gdi.de/uploads/media/DP_9.2018.pdf

- Dick, Eva et al (2018) Regional Migration Governance: Contributions to a sustainable international migration architecture, Available at: https://www.bicc.de/uploads/tx_bicctools/BICC_PB_1_2018_e.pdf
- Dieng, Adama (2017) Protecting internally displaced persons: The value of the Kampala Convention as a regional example, *International Review of the Red Cross* (2017), 99 (1), 263–282.
- Donnelly, Faye (2017) In the name of (de)securitization: Speaking security to protect migrants, refugees and internally displaced persons? *International Review of the Red Cross* (2017), 99 (1), 241–261.
- du Plessis, Anton and Kaspersen, Anja (2016) 7 trends shaping the future of peace and security in Africa, Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2016/06/7-trends-shaping-the-african-security-landscape/>
- Elfadil, Amira (2018) “Preface” in Migration policy framework for Africa and plan of action (2018 – 2030) African Union Commission, AU Department for Social Affairs, Addis Ababa, May 2018
- European Commission (2018) Annual Action Programme 2018 – in favour of Eastern and Southern Africa and the Indian Ocean to be financed from the 11th European Development Fund, Available at: https://ec.europa.eu/europeaid/annual-action-programme-2018-favour-eastern-and-southern-africa-and-indian-ocean-be-financed-11th_en
- European Parliamentary Research Service (2018) Towards a global compact on refugees, Available at: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/623550/EPRS_BRI\(2018\)623550_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/623550/EPRS_BRI(2018)623550_EN.pdf)
- Flahaux Marie-Laurence and De Haas, Hein (2016) African migration: trends, patterns, drivers, *Comparative Migration Studies*, 2016, 4:1 <https://doi.org/10.1186/s40878-015-0015-6>
- GIGA Focus (2018) Dealing with New Security Threats in Africa, Available at: <https://www.giga-hamburg.de/en/publication/dealing-with-new-security-threats-in-africa>
- Glennie, J and Rabitowitz, G. (2013) *Localising Aid: A Whole Society Approach*, Overseas Development Institute, 2013. Available at: <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/8457.pdf>.
- Halperin, Liv (2003) “The Physical Security of Refugees in Kenyan Camps, Legal and Human Rights Implications,” (MALD diss., The Fletcher School)
- IDMC (2018) Global Report on Internal Displacement 2018, Available at: <http://www.internal-displacement.org/global-report/grid2018/>
- IGAD (Intergovernmental Authority on Development) (2013): Regional Migration Action Plan, Djibouti.
- IOM (2017) African migration to Europe: How can adequate data help improve evidence-based policy-making and reduce possible misconceptions? https://publications.iom.int/system/files/pdf/gmsdac_data_briefing_series_issue_11.pdf
- ISS Africa (2016) Migration crisis reveals ‘the failure of burden-sharing’ Available at: <https://issafrica.org/pscreport/on-the-agenda/migration-crisis-reveals-the-failure-of-burden-sharing>
- Jamal, Arafat (2003) Camps and freedoms: long-term refugee situations in Africa, Available at: <https://www.fmreview.org/african-displacement/jamal>
- Joel, Florence Munanye (2011) *The Impact of Refugees on Security in The Horn of Africa: An Appraisal, A Research Project Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements of the Degree of Masters in International Conflict Management to The Institute of Diplomacy and International Studies (IDIS), University of Nairobi*

- Kasozi, Jafali (2017) The refugee crisis and the situation in Sub-Saharan Africa, ÖGfE Policy Brief 16'2017
- Kiamba, Anita and Waris, Attiya (2006) "An African feminist perspective on security and early warning mechanisms: IGAD" in *Rethinking Global Security: An African Perspective?* Available at: https://ke.boell.org/sites/default/files/rethinking_global_security_publication.pdf
- Kunz, Rahel, Sandra Lavenex, and Marion Panizzon, eds. (2011) *Multilayered Migration Governance, The Promise of Partnership*. Oxon: Routledge
- Landau, Loren and Achiume, E. Tendayi (2015) The African Union migration and regional integration framework, Available at: <https://www.accord.org.za/publication/the-african-union-migration-and-regional-integration-framework/>
- Loescher, Gil & Milner, James (2005) Security implications of protracted refugee situations, *The Adelphi Papers*, 45:375, 23-34, DOI: 10.1080/05679320500212130
- Long, Katy and Crisp, Jeff (1999) In harms way: the irregular movement of migrants to Southern Africa from the Horn and Great Lakes regions, *New Issues in Refugee Research*, Research Paper No. 200
- MacDiarmid, Campbell (2018) Ethiopia has highest number of internally displaced people in 2018, Available at: <https://www.thenational.ae/world/africa/ethiopia-has-highest-number-of-internally-displaced-people-in-2018-1.769626>
- Malka, Haim (2018) Maghreb Migration: Ready or Not, Available at: <https://www.csis.org/analysis/maghreb-migration-ready-or-not>
- Martin, Susan F. et al (2018) International Responsibility-Sharing for Refugees, KNOMAD Working Paper 32
- Maunganidze, Ottilia Anna (2018) Still no end in sight for Africa's refugee crisis, Available at: <https://iszf.africa.org/iss-today/still-no-end-in-sight-for-africas-refugee-crisis>
- Mbite, Joseph Patrick (2012) Impacts and Risks of Migration and Refugee Flows in Africa, Available at: <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a562827.pdf>
- Mcauliffe, Marie and Ruhs, Martin eds. (2017) *World Migration Report 2018*, Available: https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2018_en.pdf
- McMonagle, Susan (2017) In Solving Refugee Issues Solidarity Must Come First, *Policy & Practice: A Development Education Review*, Vol. 24, Spring, pp. 70-87
- Mercator Dialogue on Asylum and Migration (2017) 2017 MEDAM Assessment Report on Asylum and Migration Policies in Europe, Available at: <http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/medam/2017-MEDAM-Assessment-Report.pdf>
- Mickler, David (2018) African Union Seeks Rejuvenation, Available at: <http://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/african-union-reform/>
- Nicholson, Frances and Kumin, Judith (2017) A guide to international refugee protection and building state asylum systems, Available at: <https://www.unhcr.org/3d4aba564.pdf>
- Njuki, C. and Abera, W. (2018) Forced displacement and mixed migration challenges in the IGAD region, *Great Insights Magazine - Volume 7, Issue 1*. Winter 2018
- Norwegian Refugee Council (2017) *Lessons from Responsibility Sharing Mechanisms*, Available at: <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/briefing-notes/lessons-from-responsibility-sharing-mechanisms/lessons-from-responsibility-sharing-mechanisms.pdf>
- Okoth, Felicity (2018) The Comprehensive Refugee Response Framework: A Perspective from Kenya, Available at: <https://za.boell.org/2018/10/09/comprehensive-refugee-response-framework-perspective-kenya>

- Parshotam, Asmita (2018) The Tortured Path of Global Migration Reforms, Available at: https://www.cfr.org/councilofcouncils/global_memos/p39176
- Perrinet, Tania Hörler et al (2018) Desk Study: Peace-Migration Nexus, Available at: https://www.swisspeace.ch/fileadmin/user_upload/Media/Topics/Peacebuilding_Analysis___Impact/Peace-Migration_Nexus_Report.pdf
- Ratha, Dilip et al (2011) Leveraging Migration for Africa: Remittances, Skills, and Investments, Washington D.C., The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank Regional Mixed Migration Secretariat (September, 2017) RMMS monthly summary for East Africa and Yemen.
- Ruauadel, Héloïse and Morrison-Métois, Susanna (2017) Responding to Refugee Crises in Developing Countries: What Can We Learn From Evaluations? Available at: https://interagencystanding-committee.org/system/files/responding_to_refugee_crisis_in_developing_countries_.pdf
- Runde, Daniel F. (2018) What Peace in Eritrea Means for Forced Migration, Available at: <https://www.csis.org/analysis/what-peace-eritrea-means-forced-migration>
- Rutinwa Bonaventure (1999) The end of asylum? The changing nature of refugee policies in Africa, *New Issues in Refugee Research*, Working Paper No. 5
- Salehyan, Idean and Kristian Gleditsch (2006) Refugees and the Spread of Civil War, *International Organization*, 60: 335-366.
- Schneider, James (1999) The refugee crisis in southern and central Africa, *Global Dialogue*, in Volume 4 (1 April 1999)
- Schneiderheinze, Claas et al (2018) Regional Integration and Migration between Low-and Middle-Income Countries: Regional initiatives need to be strengthened, Available at: <https://www.g20-insights.org/wp-content/uploads/2018/07/TF10-10-2-Migration-PB-on-Regional-integration-REVISED.pdf>
- The Danish Refugee Council (2017) Whose Responsibility? Accountability for Refugee Protection and Solutions in a Whole-of-Society Approach Available at: https://drc.ngo/media/4267546/whose_reponsibility-accountability-in-wosa_drc_feb2018.pdf
- The Refugee Council of Australia (2018) Global refugee numbers, Available at: <https://www.refugee-council.org.au/getfacts/statistics/intl/global-trends/>
- Tunda, Kitenge Fabrice (2016) When refugees cannot return home: A conflict conundrum in Africa's Great Lakes region, *ACCORD Policy & Practice Brief*, February 19
- UNHCR (2018a) Figures at a Glance: Statistical Yearbooks, Available at: <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>
- UNHCR (2018b) Global Trends: Forced Displacement in 2017, Available at: <https://www.unhcr.org/5be27be547.pdf>
- UNHCR (2023) Global Trends Forced Displacement in 2022, <https://www.unhcr.org/sites/default/files/2023-06/global-trends-report-2022.pdf>
- Vimont, Pierre (2015) Is the EU Prepared for Huge Migration Flows From Africa? Available at: <https://carnegeieurope.eu/strategieurope/61930>
- World Bank (2017) Africa Takes the Lead to Support Refugees and their Hosts with Long-Term Solutions, Available at: <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2017/06/08/africa-takes-the-lead-to-support-refugees-and-their-hosts-with-long-term-solutions>

World Development Report (2011) The Impacts of Refugees on Neighboring Countries: A Development Challenge, Available at: http://siteresources.worldbank.org/EXTWDR2011/Resources/6406082-1283882418764/WDR_Background_Paper_Refugees.pdf

Zetter, R. (2014) Protecting Forced Migrants: A State of the Art Report of Concepts, Challenges and Ways Forward, Federal Commission on Migration FCM

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Sivil Toplum Kuruluşlarının Siyasal Katılım Üzerindeki Rolü: Almanya'daki Türk Diasporası Örneği

Medine Derya Canpolat

To cite this article: Medine Derya Canpolat (2023) Sivil Toplum Kuruluşlarının Siyasal Katılım Üzerindeki Rolü: Almanya'daki Türk Diasporası Örneği, Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 218-242, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0063

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0063>

Submission Date: July 13, 2023 **Acceptance Date:** September 5, 2023

Article Type: Research Article

2023 Medine Derya Canpolat. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Sivil Toplum Kuruluşlarının Siyasal Katılım Üzerindeki Rolü: Almanya'daki Türk Diasporası Örneği

Medine Derya Canpolat

Uluslararası İlişkiler, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Almanya'daki Türk diasporasının siyasal katılımını konu edinmektedir. Çalışmanın amacı, Almanya'da teşkilatlanmış ve orada faaliyet gösteren Türk sivil toplum kuruluşlarının (STK) Türk diasporasının siyasal katılımı konusundaki rolünü ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışma, STK'ların 26 Eylül 2021 günü gerçekleşen Almanya Federal seçimlerine yönelik yürüttüğü faaliyetlere odaklanmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden vaka çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi sonucunda, çalışma örneğine dâhil edilen STK'ların sadece Türk diasporasının siyasal katılımını teşvik etmeleri, artırmaları ve çıkarlarını savunan siyasi partilere oy vermeleri konusunda diaspora mensuplarına telkinde bulunmaları bakımından değil aynı zamanda Türk diasporası ve Almanya siyaseti arasında köprü vazifesi görmeleri bakımından da etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Türk Diasporası, Siyasal Katılım, Seçimler, Sivil Toplum Kuruluşları, Almanya

The Role of Non-Governmental Organizations on Political Participation: The Case of the Turkish Diaspora in Germany

Medine Derya Canpolat

Department of International Relations, Social Sciences University of Ankara, Türkiye

Abstract

This study subjects the political participation of the Turkish diaspora in Germany. It aims to reveal the role of Turkish non-governmental organizations (NGOs) organized and operating in Germany in the political participation of the Turkish diaspora. For this purpose, it focuses on the activities of NGOs for the federal elections held in Germany on September 26, 2021. It was designed as a case study from qualitative research methods. As a result of the analysis of the data obtained within the scope of the research, it has revealed that the NGOs included in the study sample not only encourage and increase the political participation of the Turkish diaspora in Germany and encourage the members of Turkish diaspora to vote for political parties that defend their interests, but also serve as a bridge between the Turkish diaspora and the politics of Germany.

Keywords

Turkish Diaspora, Political Participation, Elections, Non-governmental Organizations, Germany

Giriş

Federal Almanya İstatistik Dairesi güncel verilerine göre, 83.2 milyon olan Almanya nüfusunun 11.8 milyonu yabancı uyruklu kişilerden, 22.3 milyonu ise göçmen kökenli Alman vatandaşlarından oluşmaktadır. Yabancı uyruklu nüfusun yaklaşık 1.5 milyonunu Türk vatandaşı olanlar (Destatis Statistisches Bundesamt, 2022), göçmen kökenli nüfusun ise 1.5 milyondan fazlasını Alman vatandaşlığına geçmiş veya çifte vatandaş olan Türkler oluşturmaktadır. Dolayısıyla Almanya'da yaşayan Türk nüfus, 3 milyondan fazladır (Schühler, 2018). 30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye ile Federal Almanya arasında imzalanan Türk İşgücü Anlaşması kapsamında Türkiye'den Almanya'ya göç etmeye başlayan Türkler zamanla aile birleşmesi, iltica ve beyin göçü gibi çeşitli sebeplerle göç etmeye devam etmiştir (Ünver, 2015, s. 93). Türkiye Cumhuriyeti Devleti vatandaşı iken Almanya'ya göç eden ve orada Türk vatandaşlığını koruyarak, Alman vatandaşlığına geçerek ya da çifte vatandaş olarak yaşamlarını sürdürmeye devam eden kişiler ile bu kişilerin izleyen

CONTACT Medine Derya Canpolat mderya.canpolat@gmail.com

Received: July 13, 2023; Revision: August 30, 2023; Accepted: September 5, 2023; Article Type: Research Article

nesilleri hiçbir etnik, dini ya da ideolojik ayrım gözetilmeksizin bu çalışmada Türk diasporası olarak adlandırılmıştır.

Başlarda geçici süreliğine Almanya'ya göç eden Türk diasporası mensupları her ne kadar para biriktirip Türkiye'ye dönmeyi planlasalar da Almanya'da kalıcı olmaya başlamış ve süreç içinde belirginleşen çeşitli ihtiyaçları doğrultusunda sivil toplum kuruluşu (STK) kurmaya başlamıştır (Abadan-Unat, 2017, s. 257-259). STK'lar, sivil toplumun ihtiyaçlarını belirleyip kamuoyu ile paylaşma ve bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik adımlar atma rolü bulunan vakıflar, kooperatifler, dernekler, kulüpler, meslek odaları, sendikalar, platformlar, girişimler ve inisiyatifler gibi kâr amacı gütmeyen oluşumları kapsamaktadır (Çiftçi, 2012). Almanya'da yaşayan Türk diasporası mensupları tarafından ihtiyaçları doğrultusunda kurulmuş bu oluşumların tamamı, çalışmada Türk STK'lar olarak adlandırılmıştır.

Almanya'daki Türk STK'ların kurulması ve faaliyet alanlarının belirlenmesi, Türklerin Almanya'ya göç etme süreçleriyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, Türklerin STK kurma süreci göç süreci ile bağlantılı olarak bu çalışmada 1961-1973, 1974-1983, 1984-1999 ve 2000'ler olmak üzere dört dönemde ele alınmıştır. Buna göre, 1961-1973 arası ilk dönemde Türkler, her iki devletin imzaladığı anlaşma kapsamında Almanya'ya göç etmiştir. Geçici süreliğine işgücü oluşturmak amacıyla Almanya'ya göç eden bu nüfusun çoğunluğunu kırsal kesimden gelen erkekler oluşturmuştur. Birikim yapıp Türkiye'ye dönmeyi planlayan bu nesil, çoğunlukla çalıştıkları fabrikaların yurtlarında kalmış ve mesai sonrasında bir araya gelip Türkiye gündemini takip ederek vakit geçirmişlerdir. Bununla birlikte, dini ve sosyal temelli bir takım ihtiyaçları belirmiş ve bu ihtiyaçları gidermek için örgütlenerek hem sosyal alanda eğlenebilecekleri hem de ibadet edebilecekleri girişimlerde bulunmuşlardır. Bu girişimler sonucunda ise kaldıkları yurtlarda namaz kılabilecekleri odalara sahip olmuşlardır. İlk cami derneklerinin temeli de bu odalarda atılmıştır (Abadan-Unat, 2017, s. 86-87). Takiben, ekonomik ve politik sorunları doğmuş, bu sorunları çözmek için ise sosyal faaliyetleri de kapsayan işçi dernekleri kurmaya başlamışlardır. 1962 yılında kurulan Köln ve Çevresi Türk İşçileri Derneği, Türk diasporasının ilk örgütlü yapısıdır. Bu örgütlenmeyi 1965'te kurulan Türkspor futbol takımı takip etmiştir. Bir başka deyişle, bu dönemde Türkler dayanışma STK'ları oluşturmuştur (Karagöz, 2001).

1974-1983 arasındaki ikinci dönemde Türkler, aile birleşmeleri ve siyasi hareketlerle Almanya'ya göç etmeye devam etmiştir. Bu sayede hem Almanya'daki Türk nüfusu artmış hem de Almanya'da misafir işçi konumunda olan Türkler artık kalıcı olduklarını fark etmeye başlamıştır (Vermeulen & Berger, 2008). Ancak 1980 Askeri Darbesi sonunda Almanya'ya göç eden 1 milyondan fazla Türk ile önceden göç edenler arasında Türkiye'deki siyasi atmosferle ilintili olarak kutuplaşmalar başlamıştır. Bir başka deyişle, milliyetçi ve komünist ideolojilere sahip olan Türkler, Türkiye'deki siyasi çalkantıyı Almanya'daki sosyal yaşamlarına yansıtmıştır (Karagöz, 2001; Adıgüzel, 2004). Dolayısıyla ilk olarak dini

çatı altında örgütlenen Türkler, bu dönemde siyasi ve mezhepsel görüşleri doğrultusunda STK kurmaya devam etmiştir (Ostergaard-Nielsen, 2003). İslam Kültür Merkezleri Birliği (VIKZ, 2022), Sosyal Demokrat Halk Dernekleri Federasyonu (HDF, 2022), Hürriyetçi Türk-Alman Dostluk Cemiyeti (Hür-Türk, 2022), Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu (DİDF, 2022), bugünkü adı Almanya Türk Federasyon olan Almanya Demokratik Ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu (Almanya Türk Federasyon, 2022) ve bugünkü adı İslam Toplumu Milli Görüş olan Avrupa Milli Görüş Teşkilatı (IGMG, 2022) bu dönemde kurulan STK'lardan bazılarıdır. Başlangıçta dertleşme mekânları olarak kullanılan ve bu dönemde sayısı oldukça artan STK'lar, zamanla kültürel adaptasyonu kolaylaştıracak seminerler vererek Almanya'daki Türk diasporasının kamuoyu oluşturmada önemli rol oynamıştır (Bulut, 2012).

1984-1999 yılları arasındaki üçüncü dönemde, Almanya'da artık geçici olmadıklarını anlayan Türkler, evlilik göçünün önünü açmışlardır. Başka bir deyişle, Almanya'da doğup büyüyen Türk gençleri evlilik birliklerini tesis ederken kendilerine Türkiye'den eş seçmişlerdir. Böylece, Almanya'da giderek kalıcı hale gelen Türklerin yeni ihtiyaç ve beklentileri doğmuş ve kurdukları STK'lar Almanya'da giderek çeşitlenen ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olmuştur (Şit, 2021). Bu anlamda, Türk diasporasına İslam dini dersi verilmesini sağlamak amacıyla Almanya İslam Konseyini (ISLAMRAT); diasporanın dini ve milli kimlikleriyle yaşayabilmesine katkı sağlamak amacıyla Avrupa Türk İslam Kültür Dernekleri Birliğini (ATİB) kurmuşlardır. Aleviler adına hak talep amacıyla Avrupa Alevi Birlikleri Federasyonunu (AABF) kurarken Atatürkçü düşüncüyü anlatmak ve yaygınlaştırmak amacıyla Almanya Atatürkçü Düşünce Derneğini (ADD) kurmuşlardır. Türk diasporasının politika ve yönetim mercilerinde ortak çıkarlarını savunmak amacıyla Almanya Türk Toplumu (TGD), insan haklarına hizmet etmek amacıyla da İnsan Onuru ve Hakları Örgütünü kurmuşlardır. İlaveten, Almanya'daki radikal kuruluşların etkisini kırmak ve Türklerle dini konular başta olmak üzere sosyal ve kültürel konularda yardımcı olunmasını sağlamak amacıyla Türkiye Cumhuriyeti tarafından da Almanya'da, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB) teşkilatı kurulmuştur (Perşembe, 1996; Atılgan, 1999; Karagöz, 2001; Adıgüzel, 2004). Başka bir deyişle, bu dönemde Almanya'daki Türk diasporası dini, etnik ve ideolojik kimlikleri üzerinden örgütlenmeye devam etmiş ve giderek heterojen bir yapıya bürünmüştür. Bu kimliklerin mevcut STK'ların parçalanmasına ve yenilerinin oluşmasına sebebiyet verdiği de bilinmektedir. Örneğin; ATİB, ADÜTDF'ten ayrılan kişiler tarafından kurulmuştur.

2000'leri kapsayan son dönemde ise göç hareketi değişiklik göstermiş, Türkler artık eğitim amaçlı ya da profesyonel yüksek nitelikli göçmenler olarak Almanya'ya göç etmeye başlamış ve bu dönemde de farklı ihtiyaçları doğrultusunda STK kurmaya devam etmişlerdir. Örneğin, dini ve siyasi görüşlerin üzerinde Türk diasporasının ve Türkiye'nin çıkarlarını korumaya yönelik Avrupa Türk Demokratlar Birliği'ni (Adıgüzel, 2011, s. 71-76) ve başta Türk diasporası olmak üzere göçmen kadınların sosyal, ekonomik ve siyasi

yaşama eşit ve bağımsız katılımını sağlamak amacıyla Göçmen Kadınlar Birliği'ni (*Göçmen Kadınlar Birliği*, 2022) kurmuşlardır. Akabinde, Türk diasporasının sorunlarını yerel yöneticiler ve kurumlar ile iş birliği çerçevesinde çözüme ulaştırmak amacıyla Avrupa Sivil İnisiyatif Platformunu (ASİP) (*BW News*, 2017) oluşturmuşlardır. Bu örneklerden anlaşılacağı üzere, Almanya'daki Türk diasporası bu dönemde dini, milli ve siyasi kimlikleri üzerinden örgütlenmeye devam etmenin yanı sıra, inanç ve ideoloji üstü yapılanmalar da oluşturmuştur.

Günümüzde Almanya'da bulunan Türk STK'lar, hem Almanya'da 61 yılı geride bırakan Türk diasporası mensupları arasında birlikteliği güçlendirmek hem Türklerin Almanya'da toplumsal hayata katılımını artırmak hem de Almanya'daki ırkçılık ve yabancı düşmanlığı gibi meselelerle mücadele etmek gibi amaçlarla faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte, STK'lar devletin güven, toplumunsa bağlılık duyacağı yapılanmalardır ve faaliyetleri doğrultusunda hem sosyal hem de siyasi yapıyı değiştirme güçleri bulunmaktadır (*Adıgüznel*, 2011). Demokrasinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilen STK'lar, yönetim biçimi temsili demokrasiye dayanan Almanya'nın ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü halkın doğrudan temsiline olduğu Federal Meclis (Bundestag) ve eyalet temsilcilerinin yer aldığı Eyaletler Meclisi (Bundesrat) olmak üzere iki kanatlı yasama organına sahip olan Almanya'da sadece vatandaşların değil aynı zamanda göçmenlerin de siyasal katılım hakları bulunmaktadır. Fakat Almanya hükümeti vatandaşlar ve vatandaş olmayanlar için ayrı düzenleme yapmıştır. Buna göre, Alman vatandaşı olan 18 yaş üstü bireyler federal ve yerel düzeylerde seçme ve seçilme hakkını kullanabilmektedir (*Sakman*, 2015, s. 55-59). Alman vatandaşı olmayan yabancı statüsündeki kişiler ise, eyalet düzeyinde bir siyasal katılım platformu olma özelliği taşıyan Uyum Meclisleri düzeyinde meclise üye olmak veya üye seçmek şeklinde siyasal katılım sağlayabilmektedir (*Balcı*, 2017). Bu bağlamda, Almanya'daki Türk diasporasının da siyasal katılımı, vatandaşlık faktörüne bağlı olarak farklılaşmaktadır. Alman vatandaşı olan Türkler aktif bir şekilde yerel ve federal düzeyde seçme-seçilme hakkından faydalanabilmekteyken Alman vatandaşı olmayan Türkler dilekçe yazma, sendikalara, siyasi partilere ve Uyum Meclislerine üye olma şeklinde dolaylı yollardan siyasal katılım hakkından yararlanabilmektedir (*Hasırcı*, 2008).

Bu çerçevede, Türk diasporasının Almanya'daki siyasal yaşama katılımı ilk olarak iş ve eğitim gibi görece basit konularda yerel düzeyde dilekçe yazmakla başlamıştır. Zamanla çeşitlenen sorunlarla başa çıkmak ve toplumsal aidiyeti güçlendirmek amacıyla ekonomik, dini, kültürel ve sosyal açıdan örgütlenmeye başlamış, taleplerini dile getirerek sosyal hattan dışlanmaya karşı mücadele etmiş ve sendikalara üye olmuştur (*Hasırcı*, 2008, s. 137). Nihayetinde, siyasi partilere üye olarak veya kendi partilerini kurarak seçme ve seçilme hakkını kullanmaya başlamıştır. Türk asıllı milletvekilleri, ilk kez 1987 yerel seçimlerde Berlin Parlamentosuna ve 1993 yılındaki eyalet seçiminde Hamburg Eyalet Parlamentosuna girmiştir. 1994 yılı Almanya federal seçimlerinde ise Türk asıllı milletvekilleri

ilk kez Almanya Federal Meclisine girmiştir. Takip eden seçimlerde de Türk diasporasının parlamenter düzeyde temsili devam etmiştir (Sakman, 2015, s. 97-115). Etkin bir şekilde siyasal katılımı gerçekleştirmek amacıyla Türk diasporası mensupları, üyesi oldukları partilerde görev almış, parti içi rekabete girmiş ve parti toplantılarına katılmışlardır. Böylece partilerde eş başkanlık veya başkan yardımcılığı, eyalet hükümetlerinde bakanlık, müsteşarlık, belediye başkanlığı, belediye başkan yardımcılığı veya meclis üyeliği görevi yürütenler arasında Türk diasporasından siyasetçiler yer almaya başlamıştır (Bulut, 2012, s. 41-46). Siyasetteki bu girişim ve faaliyetlerinin ardından Türkler kendi partilerini de kurmaya başlamıştır. 2010 yılında kurdukları ilk parti Adalet ve Yenilik için Birlik Partisi (BIG- Partei), yerel ve federal seçimlere katılmış ancak yeterli oy oranına ulaşamadığı için etkili olamamıştır. Bremen Entegrasyon Partisi (BIP) ismiyle kurdukları ikinci parti ise eyalet temelinde kalmış, seçimlerde yeterli oya ulaşamadığından siyasi varlık göstere-memiştir (Sakman, 2015, s. 108-109). Fakat Türk diasporasının siyasal yaşama katılımı ve temsili devam etmiştir.

Türk diasporası seçme-seçilme hakkını kullanarak ya da seçtiği temsilciler vasıtasıyla siyasal yaşama katılırken Türk STK'lar, demokratik katılımın gerçekleşmesine zemin oluşturmakta ve toplumun ihtiyaçlarını kamu kuruluşları nezdinde temsil ederek kal-kınma politikalarının belirlenmesine, insan haklarının iyileştirilmesine ve toplumsal bi-lincin gelişmesine katkı sağlamıştır (Dartan, 2012). Bu anlamda, ilk olarak 2013 Federal seçimlerinde Avrupalı Türk Demokratlar Birliği "Haydi Sandık Başına" adlı farkındalık oluşturma kampanyası başlatmış ve Türk diasporasının seçimlere katılması için toplantılar düzenleyerek, seminerler vererek, seçim broşürleri dağıtarak, çeşitli kişi ve kurumları ziyaret ederek siyasal katılımı teşvik etmiştir. Bu çalışmalar neticesinde, 11 Türk asıllı Milletvekili Federal Meclise girmeyi başarmış ve ilk kez Göç, Mülteciler ve Uyumdan Sorumlu Devlet Bakanlığı görevine bir Türk asıllı getirilmiştir. Bu sonuç Türkler için ciddi bir siyasi başarı teşkil etmiştir (Sakman, 2015, s. 111). STK'ların siyasal katılımı teşvik edici çalışmalarının takip eden seçimlerde de devam ettiği bilinmektedir. Bu nedenle 26 Eylül 2021 tarihinde gerçekleşen Almanya Federal seçimlerine yönelik Almanya'daki Türk diasporasının siyasal katılımı hususundaki rollerini inceleyerek ortaya koymak önem arz etmektedir.

Fakat literatürde Almanya'da yaşayan Türk diasporasının siyasal katılımını ve STK'ları inceleyen çalışmalar nicelik ve kapsam bakımında oldukça sınırlıdır. Bu sınırlı çalışmaların kapsam bakımından STK'ların kurulma ve gelişim sürecini (Atılğan, 1999; Karagöz, 2001; Adıgüzel, 2011; Çınar, 2017; Şit, 2021); din, eğitim, etnik köken ve kimlik ile ilişkisini (Perşembe, 1996; Kılıçarslan, 2001; Kara ve Yaylı, 2017; Şimşek, 2019); sosyal, ekonomik ve politik ayrımcılıkla mücadelesini (Sezgin, 2018); dış dünyadaki çeşitli aktörlerle ilişkisini (Kocagöz, 2017) ve Türkiye siyaseti ile Almanya siyaseti açısından rolünü (Amelina ve Faist, 2008; Sezgin, 2008; Dartan, 2012; Oner, 2014) içerdiği görülmektedir. Her ne kadar literatürde Almanya'daki Türk diasporasının Almanya'daki siyasal

yaşama katılımını ve seçmen davranışını konu edinen ve bu konuyu seçimler üzerinden analiz eden çalışmalar yer alsada (Hasırcı, 2008; Aktürk, 2010; Erdoğan, 2013; Sakman, 2015; Arslan, 2019; Özdoğru, 2019; Arslan, 2021), Türk STK'ların siyasal katılıma etkisini doğrudan konu edinen çalışmaların (Adıgüzel 2004; Bulut, 2012) sayıca azlığı ve güncel olmayışı dikkat çekmektedir. Türk STK'ların Almanya'daki Türklerin siyasal katılımı üzerinde etkili bir rol oynayıp oynamadığı ise pek açık değildir. Bu anlamda, literatürde bir boşluk olduğu düşünülmektedir. Bundan hareketle mevcut çalışma, Almanya'da teşkilatlanmış ve orada faaliyet gösteren Türk STK'ların Türk diasporasının siyasal katılımı konusundaki rolünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışma, 26 Eylül 2021 tarihinde gerçekleştirilen Almanya Federal seçimlerine odaklanmakta ve aşağıdaki araştırma sorularına cevap aramaktadır:

1. Türk diasporasının Almanya'daki siyasal katılımı üzerinde Türk STK'ların rolü nedir?
2. Almanya'daki Türk STK'ların 26 Eylül Almanya Federal seçimleri için yürüttüğü faaliyetler nelerdir?
3. Almanya'daki Türk STK yöneticilerinin siyasal katılım konusundaki görüş ve önerileri nelerdir?

Dört kısımdan oluşan çalışmanın girişi takip eden ilk kısımda çalışmanın yöntemi üzerinde durularak araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analizi açıklanacaktır. İkinci kısımda, içerik ve doküman analizine tabi tutulan verilerden elde edilen bulgular sunulacak ve Almanya'daki Türk diasporasının siyasal yaşama katılımları açısından STK'ların rolü yorumlanacaktır. Takip eden son kısımda ise araştırma son değerlendirmelere yer verilerek çalışma sonlandırılacaktır.

Yöntem

Ele alınan konuyu, Almanya'da faaliyet gösteren STK'ların internet üzerinden yapmış oldukları paylaşımlara ve STK yöneticilerinin görüşlerine başvurarak incelemek ve elde edilen veriyi araştırma sorularıyla ilişkilendirerek yorumlamak amacıyla, bu çalışmada nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Çalışmanın deseni, bir olguyu kavrayabilmek için karmaşık sosyal birimleri araştırma imkânı veren, verilerin zengin ve bütüncül bir şekilde toplanmasını sağlayan ve sistematik sonuçlar çıkararak yoğun betimleme sunan vaka çalışmasıdır (Merriam, 2018, s. 50-51). Çalışmanın evrenini Almanya'da faaliyette bulunan tüm Türk STK'lar oluştururken; çalışmanın örneklemini Türklerin yoğun olduğu Kuzey Ren Vestfalya, Baden-Württemberg ve Hessen eyaletlerindeki (Veri Bankası, 2021) altı STK oluşturmaktadır. Çalışma grubu ise bu STK'larda görev yapan altı yöneticiden oluşmaktadır (bk. Tablo 1). Çalışma grubu amaçlı örnekleme çerçevesinde belirlenmiş ve araştırma konusu hakkında daha kapsamlı ve aydınlatıcı bilgi sağlayacağı düşünülen kişiler (Christensen, Johnson, & Turner, 2020, s. 176) çalışmaya dâhil edilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Örnekleme ve Çalışma Grubu

N	Eyalet	STK	Görüşülen
1	Hessen	Almanya Türk Toplumu	Eş Başkan ¹
2	Baden Württemberg	Avrupa Sivil İnisiyatif Platformu	Genel Başkan
3	Kuzey Ren Vestfalya	Avrupa Türk İslam Kültür Dernekleri Federasyonu	Gençlik Kolları Başkan Yardımcısı
4	Kuzey Ren Vestfalya	Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu	Yürütme Kurulu Eski Başkanı
5	Kuzey Ren Vestfalya	Uluslararası Demokratlar Birliği	Genel Başkan
6	Kuzey Ren Vestfalya	İslam Toplumu Millî Görüş	Ülke Araştırmaları Koordinatörü

Çalışmada hem araştırma konusunun daha iyi anlaşılmasını hem de araştırmanın geçerliliği ile güvenilirliğini sağlaması bakımından çoklu veri kaynakları kullanılmıştır. Bu bağlamda, veri toplama aracı olarak “ikincil veriler” ve “görüşme tekniği” kullanılmıştır. İkincil veriler olarak örnekleme dâhil edilen STK’ların web siteleri ve sosyal medya hesapları (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube) arşivlenmiş araştırma verileri bağlamında incelenmiştir. Bu veri toplama aracının kullanılma sebebi; STK’ların geçmişte meydana gelmiş zaman dilimlerinde yapmış olduğu paylaşımlara ulaşma ve bu paylaşımlar hakkında bilgi sahibi olunmasına olanak sağlamasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 191-192). Bu bağlamda, altı STK’nın 1 Ocak 2021 tarihinden 26 Eylül 2021 Almanya Federal seçimleri gününe kadar internet üzerinden yapmış oldukları paylaşımlar incelenerek seçime yönelik paylaşımları doküman analizine tabi tutulmuştur. Sözcüklerin farklı içeriklerde farklı anlamlar taşıma ihtimali olduğu için analiz birimi olarak içerik belirlenmiştir. Elde edilen verilerin daha derinlikli biçimde anlaşılabilmesi ve yorumlanabilmesi için de görüşme tekniğine başvurulmuştur.

Görüşme tekniği, rasgele seçilmiş örnekleme çevrim içi uygulanabilir olması, derinlemesine bilgi sağlaması ve katılımcıların bakış açısı ve düşünme yolu hakkında bilgi vermesi bakımından (Christensen, Johnson, & Turner, 2020, s. 59) tercih edilmiştir. Bu doğrultuda, çalışmanın örnekleminde yer alan STK’larda görev yapan altı yönetici ile e-mail veya sosyal medya hesapları üzerinden iletişime geçilmiştir. Akademik etik esaslarına uygun olarak her bir yöneticiye çalışmanın konusu, amacı, yöntemi hakkında detaylı bilgi verilerek çalışmaya katılmaları konusunda onayları alınmıştır. En nihayetinde Kasım 2021-Nisan 2022 tarihleri arasında derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde literatürden yararlanılarak hazırlanan yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. ZOOM üzerinden çevrim içi gerçekleştirilen görüşmeler en az 41 en fazla 122 dakika sürmüştür. Miles ve Huberman (1994) nitel araştırma yöntemlerinden elde edilen verilerin betimsel ya da içerik analizi yaklaşımıyla analiz edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bundan hareketle,

¹ Araştırmanın yapıldığı dönemde görüşme gerçekleştirilen TGD Eş Başkanı, 2022 yılında bu görevinden ayrılmıştır.

görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Bunun sebebi, içerik analizinin betimsel analize göre daha derin bir işleme tabi tutulması ve bu işlem sonucunda betimsel analizle fark edilemeyecek kavram ya da temaların keşfedilebilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 242). Görüşmelerden elde edilen veriler analiz edilirken ilk olarak, kullanışlı olabilecek her veri parçasını belirleyecek açık kodlama yapılmıştır. Daha sonra Glaser'in (Theoretical Sensitivity, 1978) önerdiği gibi, verilerin en güvenilir kısımlarını filtrelemek ve en doygun kategorilere ulaşmak için seçici kodlama yapılmıştır. Elde edilen kodlardan birbiriyle ilişkili olanlar gruplandırılarak araştırmanın amacına cevap verebilir nitelikte bir tematik çerçeve oluşturulmuştur. Görüşmelerden elde edilen veriler, oluşturulan bu çerçeve ekseninde açıklanmaya çalışılmış ve çalışmanın geçerliliği ile güvenilirliğini artırmak adına görüşülenlerin cümlelerine doğrudan atıflar yapılarak yorumlanmıştır. Yöneticiler, STK'daki görevlerinin çalışma kapsamında paylaşılmasında herhangi bir sakınca görmediklerini beyan ettikleri için bu bilgiler çalışmada doğrudan sunulmuştur. Ancak yöneticilerin kişisel bilgileri akademik gizlilik ve etik ilkeleri gereğince çalışmada paylaşılmamıştır. Doküman analizi ile ulaşılan sonuçlar ise STK'ların seçim faaliyetleri kapsamında yürüttükleri faaliyetler kategorisi ile ilişkilendirilmiş ve görüşmelerde toplanan bilgiler ile birlikte değerlendirilerek çalışmada sunulmuştur.

Veri çeşitlenmesi sayesinde görüşme yoluyla elde edilen verilerin araştırmacının öznel yargılarına göre yorumlanması ihtimali, ikincil verilerin analizi ile ortadan kalkmıştır. Böylece önyargı ve yanlış anlaşılmalara önüne geçilmiştir. İkincil verilerin analizi fiziksel veriler için STK'ların düşüncelerine kavrayış sağlamaması ihtimali ise görüşmeler yoluyla derinlemesine kavranabilmiş ve araştırma sonuçlarının farklı boyutlarda değerlendirilmesine yardımcı olmuştur.

Bulgular

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan tematik çerçeve aşağıdaki tabloda sunulduğu gibidir (bk. Tablo 2).

Tablo 2. Görüşmelerden Elde Edilen Kategori ve Kodlar

KATEGORİLER	KODLAR
Yöneticilerin Siyasal Katılım Konusundaki Görüşleri	<ul style="list-style-type: none"> • Siyasi gündeme ilgi • Siyasal katılım şekilleri • Siyasal örgütlenme
STK'ların 26 Eylül Almanya Federal Seçimleri Kapsamında Yürüttüğü Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal medya paylaşımları • Web sitesi paylaşımları • Seçime katılım çağrısı • Seçim broşürü hazırlayıp dağıtma • Stant açma • Adaylar ile birebir görüşme • Adaylar ile halkı bir araya getirme • Soru kataloğu hazırlama

Yöneticilerinin Siyasal Katılımı Artırmaya Yönelik Önerileri

- “STK’lar Türkiye merkezli siyasal gündemden ve onun güdümünden çıkmalı!”
- “Siyasal katılım konusunda duyarlılık artırılmalı!”
- “Türk diasporası siyasi partilere üye olmalı!”
- “Türk diasporası aktif siyasal katılım sağlamalı!”

Yöneticilerin Siyasal Katılım Konusunda Görüşleri

Çalışma grubunda yer alan STK yöneticilerine Almanya’daki Türk diasporasının Almanya’nın siyasi gündemine ilgisinin ne yönde olduğu, siyasal katılım şekillerinin nasıl olduğu ve siyasi örgütlenmelerinin ne düzeyde olduğu gibi sorular sorulmuştur. Yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda, Türk diasporasının Almanya’daki siyasal gündeme ilgisinin Türkiye’deki siyasal gündeme ilgisine kıyasla zayıf olduğu ama zamanla arttığı ve bu ilginin kuşaklara göre farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. STK yöneticilerine göre, Türkiye’den göç eden birinci kuşak, dönemin kültürel kodlarını yanında taşımış ve siyasi ilgisini daha çok Türkiye gündemine yöneltmiştir. Doğum yerleri Türkiye olan, kısmen Türkiye’de büyümüş ve çocukken Almanya’ya gelmiş olan ikinci kuşağın siyasi ilgisi de daha çok Türkiye’ye yönelik olmuştur. Bu nesiller içinde Alman vatandaşlığı alan Türklerin Almanya siyasetine yönelik seçmen davranışlarını iki husus belirlemiştir: (i) Almanya’daki Türklere karşı partilerin davranış ve yaklaşımları, (ii) partilerin Türkiye ile olan ilişkileri. Dolayısıyla, birinci ve ikinci kuşak seçimlerde oy kullanırken bu hususları göz önünde bulundurmıştır. Fakat Almanya’da doğup büyüyen üçüncü ve dördüncü kuşakların bakış açıları önceki kuşaklardan farklılaşmış ve öncelikli gündemlerini Almanya oluşturmuştur. Bu nedenle siyasi ilgileri Türkiye’den ziyade Almanya’ya kaymış ve bunun neticesinde de siyasal yaşama katılım düzeyleri artmıştır. Bu kuşakların seçmen davranışları da Almanya kaynaklı sorunları, beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmiştir. Böylelikle, yine STK yöneticilerinin görüşlerine göre, ilk dönemlerde daha çok sol ve sosyal demokrat partilere ilgi duyan Türk diasporası, son dönemlerde muhafazakâr partilere de ilgisini kaydırmıştır. Bunun neticesinde Türklere muhafazakâr yapıda olan Hıristiyan demokrat partilerde de yer almaya başlamıştır.

Yakın döneme kadar Türkiyeliler örgütlenme biçimi dini olsa bile kendisini sosyal demokrat bir çizgide mevzilendirip siyasi tercihini çoğunlukla sol ve sosyal demokrat -bunların içerisinde Yeşilleri de dâhil edebiliriz- kesimlerden yana kullanıyorlardı. Fakat son dönemlerde muhafazakâr ve liberal partiler içerisinde de politika yapan Türkiyelilerin sayısı yavaş yavaş artmaya başladı. Bunun nedenlerinden bir tanesi şu: Türkiyeliler içerisinde son 10-15 senedir sınıf farklılıkları biraz daha derinleşmeye ve ayrılmaya başladı. Yani Türkiyeliler içerisinde 300-500-1000-2000 tane işçi çalıştıran işverenler oluştu. Doğal olarak bunların çıkarları ile işçilerin çıkarları aynı değil. Bu farklılık politikaya da yansdı. Onun için son dönemde Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SDU), Hür Demokratik Parti (FDP) gibi partiler

içerisinde de politika yapanların sayısı çoğaldı. Bir diğer nedeni ise Türkiye siyasetinin etkisidir. Örneğin 2017 seçimlerinde Tayyip Erdoğan Almanya Sosyal Demokrat Partisi'ne (SPD), Yeşillere ve Sol Parti'ye oy vermeyen çağrısı yapmıştı. Muhafazakâr Hristiyan bir parti olmasına rağmen Almanya Hristiyan Demokrat Birliği'ni (CDU) bunun dışında bıraktı. Böylece CDU'ya oy veren Türkiyelilerin içerisinde birazcık artış yaşandı. Ama bunlar dönem dönem olan şeyler, her dönem aynı durum tekrarlanmıyor (DİDF Yürütme Kurulu Eski Başkanı).

Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, Türk diasporasının Almanya'daki siyasal yaşama katılım şekillerinin siyasal partiler üzerinden belirginleştiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda Türk diasporası seçme-seçilme hakkını kullanarak ve parti kurarak siyasal katılım sergilemektedir. Federal ve eyalet düzeylerde seçilme hakkını kullananlar milletvekili, bakan, meclis başkan vekili ve devlet müsteşarı gibi konumlarda görev almaktadır. En son gerçekleşen 26 Eylül 2021 Almanya Federal seçimlerinde de Türk diasporasından yaklaşık 900 bin seçmen oy kullanmış ve 18 Türk asıllı milletvekili -dokuzu Sosyal Demokrat Partiden, üçü Sol Partiden, beşi Yeşillerden biri de Hristiyan Demokrat Partiden olmak üzere- Almanya Federal Meclisine seçilmiştir (euronews., 2021). Sosyal Demokrat Parti (SPD), Yeşiller ve Hür Demokrat Parti (FPD) arasında kurulan yeni koalisyon hükümetinde Türk asıllı Cem Özdemir, Gıda ve Tarım Bakanı olarak görev almıştır. STK yöneticileri bu başarının artarak devam edeceğini ve ilerleyen dönemlerde Almanya'nın Türk asıllı bir Başbakan tarafından yönetilebileceğini düşünmektedirler:

Siyasal yaşama katılım söz konusu. Bu katılım siyasal partiler üzerinden daha çok belirgin. Çok bilinen örnek Cem Özdemir'dir ki kendisi şu an hükümette Tarım Bakanı. Bunun dışında örnekler de mevcut. Mesele yakın zamanda Aygül Özkan Hamburg Eyaleti'nde bakanlık yapmıştı, Aydan Özoğuz günümüzde Federal Meclis Başkan Vekili. Bunun dışında devlet müsteşarı olarak görev almış Türkiye kökenliler de var. Bu örnekler özellikle 60 yıllık göç tarihini dikkate aldığımızda bir gelişme olduğunu gösteriyor. Bir gün bu ülkenin başbakanı Türkiye kökenli olabilir mi diye bir soru sorulur: Evet, olabilir (IGMG Ülke Araştırmaları Koordinatörü).

Bununla birlikte, araştırma bulguları, görüşülen tüm STK yöneticilerinin Türk diasporasının en temel hakkı olan vatandaşlık hakkını kullanarak siyasal katılımı sağlama-ları gerektiği görüşünde olduğunu ve bunun için çalışmalar yürüttüğünü göstermektedir. STK yöneticileri, Türk diasporasının Almanya'da yaşadığı işsizlik, eğitim, sağlık ve konut sorunu gibi meselelere çözüm üretebilmesinin ve hayat standartlarını iyileştirebilmesinin temel yolunun siyasal katılımdan geçtiği görüşündedir. Yöneticiler, siyasal katılım ne kadar çok olursa etkileşimin o kadar çok olacağı ve ne kadar çok etkileşim olursa o kadar çok sorunun çözülebileceğini düşünmektedirler:

Almanya'da ekonomi kötüye gitse, işsizlik olsa önce kim etkilenir; biz etkileniriz. Almanya'da siyasete hiç etkisi olmadığı halde çevre kirliliği bile olsa yabancılara bir pay çıkarmaya çalışıyorlar. Onun için Almanya'da bizim daha çok siyasete ilgi göstermemiz gerektiğine inanıyorum. Çünkü siyasetin haricinde başvurabileceğimiz bir durum yok; olmaması da lazım. Her şeyi siyaseten çözmemiz gerekiyor. Siyasetçiler aracılığıyla çözmemiz gerekiyor (UID Genel Başkanı).

Siyasete katılmamız elzemdir, başka bir kurtuluşu yok. Eğer yaşadığınız toplumun anayasal ve toplumsal düzenine uymak şartıyla, ikamet ettiğiniz ülkelerde anayasayı gerektiği yerde değiştirebilecek siyasi potansiyeliniz yoksa günün şartlarına göre anayasayı ya da yasaları organize edebilecek, değiştirecek ya da değiştirilmesi için lobi faaliyetleri yapabilecek bir örgütlenmeniz siyasal katılımınız yoksa o toplumda asla söz sahibi olamazsınız. Avrupalı Türklerin yaşadıkları toplumlarda söz sahibi olabilmelerinin birinci olmazsa olması siyasal katılım diğerleri eğitim, ekonomik özgürlük ve kültürel ahlaki değerleridir. Ayrıca Almanya'da siyasi partilere üye olan gençlerimizin önleri açıktır. Çünkü Alman toplumunun gençleri siyasetten oldukça uzaktır ve Alman siyasi partiler kendi gençlik kollarını bulamaz. O yüzden toplumumuz için Almanya'da gençlik kolları lideri olmak çocuk oyuncağıdır. Bunun da tek yolu, kendisine yakın hissettiği siyasi partilerin- tabi ki Türkiye düşmanı olmayan, hak hukuk bilen partilerin- içinde yer alması gerekir (ASİP Genel Başkanı).

Yöneticilere göre, Türklerin yaşadıkları toplumlarda söz sahibi olabilmeleri ve geleceklere yön verebilmelerinin temel şartı siyasal katılımdır ve siyasal katılım hukuk, ekonomi, eğitim ve kültürel alanlara katılımı desteklenmelidir. Bu nedenle STK'lar, Türk diasporasının siyasal katılımını artırma konusunda faaliyet yürütmektedir. Bu anlamda araştırma bulguları, STK'ların iki boyutlu çalışma yürüttüğü bulgusuna ulaşmıştır. Çalışmalarının ilk boyutu olarak STK'lar, Türk diasporasının ortak sorun ve beklentilerini görüşebilmeleri, tartışabilmeleri ve çözüm üretme noktasında aktif çalışma yürütebilmeleri için uygun ortam sağlamakta ve toplumun beklentilerini Almanya'daki politik mercilerine ileterek bir köprü vazifesi üstlenmektedir. Bununla birlikte, seçim öncelerinde siyasetçiler, üyelerini mobilize etme fonksiyonu bulunan STK'ları ziyaret ederek görüşme talebinde bulunmaktadır. Bu görüşmelerde STK'lar, partilerin ve adayların seçim stratejileri hakkında bilgi edinmekte, toplumun taleplerini siyasetçilere iletmekte ve siyasetçilerin belirttiği stratejilerin toplumun taleplerini karşılamaya uygun olup olmadığını tespit etmektedir. İkinci boyut olarak STK'lar, Türk diasporasının siyasal katılımı konusundaki duyarlılığını artırmak üzere çalışmalar yürütmektedir. STK yöneticilerinin belirttiği üzere sokak mitingi yapmanın, pankart asmanın, seçim arabaları ile propaganda yapmanın yasak olduğu Almanya'da, yapılacak seçimlere Türk diasporasının katılımını arttırmak adına STK'ların yoğun

bir şekilde faaliyet gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu faaliyetler aşağıda sıralandığı gibidir:

- Siyasi partilerle ve hükümetlerle görüşerek Türk diasporasının taleplerini iletmek ve yeni kurulacak hükümetten beklentilerini ifade etmek,
- Türk diasporasının Almanya merkezli siyasete ilgi duymasını sağlamak,
- Türk diasporasının siyasal katılım konusunda duyarlılığını artırmak için hem eyalet bazında hem de federal bazda toplantılar düzenleyip farklı siyasi parti mensuplarını (aday, milletvekili, bakan vb.) Türk diasporası ile bir araya getirerek etkileşim sağlamak,
- Türk diasporasını içerik olarak ortak dava ve çıkarlarına önem veren demokratik partilere üye olmaları konusunda teşvik etmek,
- Türk diasporasına seçimlerde oy kullanması için çağrıda bulunmak,
- Türk diasporasından seçme hakkını kullanmakta zorlananlara oylarını kullanabilmeleri için yardımcı olmak,
- Federal ya da eyalet düzeyinde Türk diasporasından aday olan kişiler varsa onları desteklemek ve seçim çalışmalarını onların aday olduğu bölgede yoğunlaştırmak.

Araştırma kapsamında, Türk diasporasının ortak çıkar ve menfaatlerini korumak ve savunmak amacıyla seçme ve seçilme hakkı olan Türk diasporasını siyasi yaşamda söz sahibi olmaları için teşvik eden STK'ların, bunu toplumun çıkarlarını savunduğunu tespit ettikleri bir partiyi hedef göstermeden yapabildikleri gibi hedef göstererek de yapabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin;

Biz elimizdeki imkânlar neticesinde olabildiğince Almanya'daki insanlarımızın Almanya merkezli siyasete ilgi duymalarını sağlamak, onların dikkatini çekmek ve olası seçimlerde hazırlıklı bir şekilde doğru kararların oluşmasını sağlamaya yönelik çalışmalar yapıyoruz. Bu çalışmaların temelinde toplumumuzu mobilize etme amacı vardır. Toplumumuzu demokratik partilere herhangi bir parti adı vermeden, bizim ortak davalarımız ve çıkarımız olan içerikleri gündeme getirerek hangi parti bu içeriklere önem veriyorsa o partilere oy vermeleri konusunda teşvik ediyoruz (TGD Eş Başkanı).

Biz değişik dönemlerde üyelerimize, örneğin bir önceki 2017 seçimlerinde, sol partiye oy verin çağrısı yaptık. Bu her seçime özgü bir şey değil. İçinden geçtiğimiz politik durumu değerlendirerek buna benzer kararlar alıyoruz. Nedenleri de şu: Biz sorunlarımızın esasen Alman emekçilerle birleşebildiğimiz ölçüde çözülebileceğine inanıyoruz. 2017 seçimlerinde sol parti bu ortak sorunları dile getirmiş ve asgari ücretin iyileştirilmesi, iş sürelerinin kısaltılması, özelleştirmelerin durdurulması gibi taleplerde

bulunmuştu. Biz de bunlar aynı zamanda Türkiye kökenlilerin taleplerinin ana gövdesini oluşturduğu sonucundan yola çıkarak sol partiye oy verin çağrısı yapmaya karar vermiştik (DİDF Yürütme Kurulu Eski Başkanı). Son zamanlarda Türk partileri kurulmaya çalışıyor ama onlar da tam anlamıyla bizlerin düşüncesini, isteğini tam yerine getirmiyor maalesef. O yüzden fazla değer atfedilmiyor bunlara karşı. Çünkü buradaki vatandaşların istekleri ile uyuşmuyor bu kurulan partilerin düşünceleri. Bu kurulmak istenen kurulan Türk partilerinin, bizler için getirisiz fazla olmadığı için normal Alman partilere tekrardan yönelmemize sebep oluyor. O yüzden seçim esnasında bütün partileri karşılaştırarak düşüncelerimize en yakın gördüğümüz partiye oy vermemiz gerektiğini düşünüyorum (ATİB Gençlik Kolları Başkan Yardımcısı).

STK'ların 26 Eylül Almanya Federal Seçimleri Kapsamında Yürüttüğü Faaliyetler

Çalışma grubunda yer alan STK'ların Eylül 2021 seçimleri kapsamında yürüttüğü faaliyetleri tespit etmek amacıyla kurumsal web siteleri ve sosyal medya hesapları incelendiğinde, seçimlere katılma çağrısı yaptıkları ve bu paylaşımları genel olarak 2021'in Ağustos ayında başlatıp Eylül ayında yoğunlaştırdıkları tespit edilmiştir. Doküman analizine tabi tutulan bu içeriklerde “Almanya’da seçim”, “senin de oyun önemli”, “lütfen oy ver”, “26 Eylül seçimlerine katılalım”, “kullanılmayan her oy ırkçı partilerin işine yarayacak”, “taleplerimiz”, “siyasi partilerin seçim beyannamelerinde ne yazıyor”, “kimi seçelim”, “biz oy veriyoruz”, “seçim kimdeyse güç ondadır” söylemlerinin sıklıkla vurgulandığı tespit edilmiştir. STK'ların yapmış oldukları bu yoğun paylaşımlardan bazıları aşağıda örneklandırıldığı gibidir:

UID, 5 Eylül 2021’de, 26 bin takipçisi olan Facebook sayfası üzerinden “Siyasi partilerin seçim beyannamelerinde ne yazıyor?” başlıklı bir paylaşım yaparak bu partilerin seçim beyannamelerini Türk diasporası ile paylaşmıştır (Facebook: UID, 2021). *ASİP*, 6 Eylül 2021’de 1800 takipçisi olan Facebook hesabı üzerinden yapmış olduğu “Bir oy bir oydu. Çevrenizde en yakın hissettiğin, bizden benden dediğin adaya oy ver!” paylaşımıyla seçimlere katılma çağrısı yapmıştır (Facebook: ASİP, 2021). *Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu*, resmî web sitesi üzerinden 6 Eylül 2021’de yaptığı paylaşımın Almanya’da bulunan Türk diasporasını “İşsizliğe, yoksulluğa, savaşa, silahlanmaya, ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı 26 Eylül Federal Parlamento seçimlerine katılmaya” davet etmiştir. Ardından “Alman vatandaşı olamayan göçmenlerin her alanda politik yaşama katılım olanakları güçlendirilmeli, seçme-seçilme ve referandumlara katılma hakkı tanınmalıdır!” şeklinde talepte bulunmuş ve taleplerinin yer aldığı bir seçim broşürü yayınlamıştır² (*Demokratik İşçi*

² Bk. didif seçim broşürü.pdf

Dernekleri Federasyonu Web Sitesi, 2021). *IGMG*, 24 Eylül 2021'de kurumsal web sitesi üzerinden yaptığı paylaşım ile Müslüman seçmenleri İslam karşıtı partilerin oluşturduğu tehlikelere karşı uyarılmış ve oylarını daha demokratik partilere vermeleri konusunda çağrıda bulunmuştur (*IGMG Web Sitesi, 2021*). *TGD*, 9 Eylül 2021'de kurumsal web sitesi üzerinden seçim çalışmaları kapsamında adaylara doğrudan sorduğu soruların sonuçları ile parti genel merkezinden gelen yazılı cevapları kamuoyu ile paylaşmıştır (*TGD Web Sitesi, 2021*). *ATİB*, 21 Eylül'de Twitter üzerinden Anadolu Ajansı'nın "Almanya'daki Türk dernekleri: Kullanılmayan her oy ırkçı partilerin işine yarayacak" başlıklı haberini paylaşarak seçimlere katılım çağrısı yapmıştır (*Twitter: ATİB Genel Merkez, 2021*).

İnternet paylaşımlarına ek olarak 26 Eylül Almanya Federal seçimleri için STK'ların ne tür çalışmalar yürüttüğü araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler vasıtasıyla detaylandırılmıştır. Buna göre, UID'nin seçimlere teşvik amaçlı stant kurmak, seçim broşürleri hazırlayıp dağıtmak, seçmenlerle birebir görüşmede bulunmak ve milletvekili adaylarına soru kataloğu hazırlayıp sonuçları kamuoyu ile paylaşmak şeklinde çalışmalar yürüttüğü anlaşılmıştır:

Seçimler izin mevsimin bitimine denk geldiği için Kapıkule'de 45 gün süre ile stant kurduk. Alman plakalı her bir araca hem broşür verdik hem de sözlü olarak seçimlere katılmaları yönünde telkinlerde bulduk. Diğer taraftan Türklerin yoğun olarak alışveriş yaptıkları veya buldukları şehir meydanlarına yine seçimlere teşvik amaçlı stantlar kurduk ve yoğun oturdukları mahallelerde posta kutularına kadar bu broşürlerden atıp siyasete katılımı artırma adına çalışmalar yaptık. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı da bize destek verdi. Vatandaşlarımız en azından Alman siyasetine ilgi göstermeleri gerektiğinin farkına vardılar. Çokları seçim olacağını bilmiyordu. Bir de teşkilat olarak cevaplandırılmasını istediğimiz 10 tane soru sorduk bütün partilere; Almanya'daki siyasetle, çevreyle, eğitimle alakalı sorular ve bizim buradaki çifte vatandaşlığımız ile yabancı düşmanlığı hakkında sorular. Bu seçilen yeni hükümetteki partilerden Sosyal Demokratlar ve Yeşiller kendi programlarında Türklere çifte vatandaşlık verileceğini taahhüt ettiler. Gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini göreceğiz tabii (UID Genel Başkanı).

IGMG'nin siyasal katılımı teşvik edici söylemlerde bulunduğu ve seçimlere yönelik bölgesel inisiyatiflerde yer aldığı anlaşılmıştır:

Şimdi tabii ki biz bir siyasi vakıf ya da kuruluş değiliz. Biz bir dini cemaatiz. Siyasi görüş, ideoloji anlamında nötrüz. Dini cemaat olmakla birlikte bizim mensuplarımız aynı zamanda bu ülkenin mensubu, birey olarak vatandaşı... Dolayısıyla en temel hakkı olan vatandaşlık hakkını

kullanması gerekiyor. Bu açıdan baktığımızda biz insanlarımızı siyaseten aktif olmalarını, asgari düzeyde vatandaşlık hakkı olan seçimlere katılmalarını teşvik edici söylemlerde bulunuyoruz. Ama bu genel bir teşvik etmektir. Yoksa herhangi bir siyasi ideolojiyi, siyasi partiyi, siyasi grubu kim olursa olsun ne Türkiye bağlamında ne de Almanya bağlamında o alana doğru yönlendirme tarzında değildir. Son seçimlerde seçimlere katılım çağrısında bulunduk. Bunun dışında mesela bölgesel inisiyatiflerde yer alıyoruz. Bir şehirde bir camiler federasyonu vardır. O camiler federasyonu, o şehrin partilerden aday olan milletvekillerini bir araya getiren bir etkinlik düzenler. Bizim yereldeki camimiz o inisiyatifte yer alır. Federal düzeyde de aynı şekilde. Kamusal alanda biz siyasilerden taleplerimizi ifade ederiz, oluşacak olan hükümetten beklentilerimizi ifade ederiz, siyasilerle görüşürüz, siyasilerle görüşmelerimizde taleplerimizi gündeme getiririz. Yani normal bir STK kendi alanının kamusal alana yansımaları olan hususlarda neler yapabilecekse onları yapmaya çalışırız (IGMG Ülke Araştırmaları Koordinatörü).

DİDF'in seçim broşürü hazırlayıp dağıtma, bilgilendirme toplantıları gerçekleştirme ve taleplerini savunan partilere oy verme çağrısı yapma şeklinde faaliyette bulunduğu anlaşılmıştır:

Son seçimlerde Türkiye kökenlilerin daha yaygın politikaya dâhil olabilmesi açısından talepler üzerinden bir çağrı yaptık. Bu talepleri savunan partilere ya da milletvekillerine oy verilebilir çağrısı yaptık. Taleplerimizi ifade eden 40 bine yakın seçim broşürü çıkardık. Pandemiye rağmen bu broşürlerin hemen hemen hepsini ya birebir ya da posta kutularına atarak paylaştık. Aynı zamanda birçok şehirde hem çevrimiçi toplantılar hem de yüz yüze toplantılar düzenledik (DİDF Yürütme Kurulu Eski Başkanı).

ATİB'in seçimlerde herhangi bir parti ismi vermeden oy kullanma çağrısı yaptığı anlaşılmıştır:

Son seçimde ATİB olarak biz öncelikle hepimizin oy kullanması gerektiğini vurguladık derneklere gelen cemaatimize. Çünkü Almanya genelinde maalesef yabancı uyruklular hele ki Türk vatandaşlarımız oyunu kullanma taraftarı pek değil veya kullanmıyorlar, önem vermiyorlar, es geçiyorlar. Bu çalışmalarımız sayesinde siyasal katılımı biraz daha artırmış olduk (ATİB Gençlik Kolları Başkan Yardımcısı).

ASİP'in seçimlere katılımı teşvik için broşür hazırlayıp dağıttığı ve Türk diasporasına mensup adayların desteklenmesi için propaganda yaptığı anlaşılmıştır:

Türk diasporası Türkiye'deki siyasete Almanya siyasetinden daha ilgili olduğu için son seçimlerde siyasi duyarlılığı ve katılımı artırmak için kapı kapı dolaşıp broşür dağıttık. Bunun dışında aday olan milletvekilleri hangi bölgeden olursa olsun bizim vereceğimiz oyun o adayı etkileyip etkilemediğini düşünmeden federal meclis seçimlerinde Türk milletvekili adaylarını daha fazla ortaya çıkararak ve seçime katılmasını sağlayan partileri destekledik. Hangi bölgeden bir milletvekilimiz varsa o bölgedeki Türk adayların desteklenmesi gerektiği propagandalarını yaptık. Tabii ki bu adaylar içinde bize yakın olan, Türkiye'yi seven sayan Türk asıllı adayları tercih ettik. Üyelerimizden Macit Bey aday olmuştur, onu da destekledik; şu anda federal mecliste, kazandı. İnsanımız dedi ki; kapısını çalabilecekimiz bizden bir milletvekili oldu parlamentoda (ASİP Genel Başkanı).

TGD'nin seçimlere katılım çağrısı yapmak, seçimlerde milletvekili adayına sorular kataloğu oluşturup geri dönüşleri kamuoyu ile paylaşmak, halka açık toplantılar düzenleyerek toplumun siyasi duyarlılığını artırmak gibi çalışmalar yürüttüğü anlaşılmıştır:

Son seçimlerde tüm Almanya'da demokratik partilerden aday olan 1700 milletvekili adayına sorular kataloğu oluşturduk ve Almanya'daki ırkçılığa ve ayrımcılığa karşı, siyasal katılımın önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik ne tür çalışma yapmak istediklerini sorduk. 900'e yakın milletvekili adayını geri dönüş yaptı. Bu gelen dönüşlerin istatistiksel analizini yaptık. Ulaştığımız sonuçları kamuoyuyla paylaştık. Bu düzeyde yaptığımız başka bir çalışma da bugünkü hükümetin programına çoğunu girmiş durumda, bu bizim çok büyük bir katkımız olarak gururla söyleyebileceğim bir şey: 3 yıldır talep ettiğimiz 4 ana başlık ana hatları ile hükümet programına girmiş durumda. Nedir bunlar: (1) katılımcılıkla ilgili bir yasa çıkarılması, (2) demokrasiyi güçlendirme yasası çıkarılması, (3) çifte vatandaşlık konusu: siyasal katılım konusunda da büyük engel oluşturan bir vatandaşlık yasasının çıkarılması, (4) dışlanma yasasının tüm eyaletler uygulanması ve bunun geliştirilmesi. Bunlar bence önemli kazanımdır. Önümüzdeki dönemde umuyorum ki bunların uygulama alanlarını tartışırız birçok şeyi de geride bırakmış oluruz. Bir başka yaptığımız faaliyet ise toplumumuzu demokratik partilere bir parti adı vermeden içerik olarak bizim ortak davalarımızı ve çıkarımızı olan bu bahsettiğim içerikleri gündeme getirerek kim, hangi parti bu içeriklere önem veriyorsa o partilere oy vermeleri konusunda teşvik etmek oldu. Ayrıca toplumumuzun siyasal katılım konusunda duyarlılığını artırmak için eyalet bazında toplantı düzenleyerek farklı siyasi partilerden kimseleri toplumumuzla bir araya getirip etkileşimlerini sağladık (TGD Eş Başkanı).

Yöneticilerin Siyasal Katılımı Artırmaya Yönelik Önerileri

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler vasıtasıyla Almanya'daki Türk diasporasının siyasal katılım düzeyini artırma konusunda STK yöneticilerinin önerileri ortaya çıkarılmıştır. Bu bağlamda hem Türk diasporasına hem de STK'lara önemli görevler düşüğü tespit edilmiştir. Bununla birlikte, STK'ların Türkiye ve Almanya'daki hükümetlerden birtakım beklentileri olduğu anlaşılmıştır.

Araştırma bulguları, görüşme yapılan STK yöneticilerinin Türk diasporasının sorunlarının Almanya'daki siyasal alana aktif katılarak çözülebileceği görüşünde olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede yöneticiler, Türk diasporasının siyasi partilere üye olmasını ve aktif siyasal katılım sağlamasını önermektedirler. Partilere üye olmak istemeyenlerin ise STK'lara üye olarak politik görüşlerini buralarda dile getirmesini tavsiye etmektedir:

Vatandaşlarımız partilere üye olabilir. Almanlar gözünde bir partiye üye olmanın çok yüksek değeri var. Siyasete ilgi duyduğumuzu, bir şeyleri değiştirmek istediğimizi görüyorlar. Bunu yaygınlaştırabiliriz (ATİB Gençlik Kolları Başkan Yardımcısı).

İlaveten, Almanya'daki Türk diasporasının siyasal katılım konusunda duyarlılığını arttırmasını, STK'ların ise bu bağlamda yaptığı çalışmaları geliştirmesini ve yaygınlaştırmasını önermektedir:

Bizler burada fikir üretip neler yaparsak daha etkili oluruz, buna karar vermeliyiz. Bunun için öncelikle STK'larımızın eğitilmesi gerekiyor. Sonuçta bizlerin profesyonel bir yönetimi yok. Gönüllülük esası ile görev yapıyoruz. Ardından toplumumuzu eğitmemiz gerekiyor. Seçim zamanı Kapıkule'de yaptığımız şey bana göre aynı zamanda bir eğitim faaliyeti. Bunu çeşitli şekillerde devam ettirebiliriz. Ya da toplumu siyasete neden katılması gerektiği konusunda konsolosluklar üzerinden eğitebiliriz. Buradaki konsolosluğumuzu, devletin kurumu olması sebebiyle, birçok STK ciddiye alıyor (UID Genel Başkanı).

Bununla birlikte, yöneticilerin STK'ları teşkilatlanma biçimleri ve sorunlara yaklaşımları bakımından sıkıntılı buldukları tespit edilmiştir. Bu anlamda yöneticiler, hem STK'ların Türkiye merkezli siyasal gündemden ve onun güdümünden çıkarılmasını hem de STK'ların ortak hareket etme noktasında daha fazla çaba göstermesini önermektedirler:

Türk STK'lar Almanya'da ikamet eden Türk asıllıların menfaatlerini düşünmeli, onları Alman siyasetine katılmaları için daha çok teşvik etmelidir. Toplumsal katkı siyasete katılımdan geçer. STK'ların Türkiye

merkezli siyasal gündemden ve onların güdümünden çıkarılması gerekir. Alman siyasetinin içine katılmayan hiçbir STK Türk diasporasına fayda sağlayamaz. Ayrıca STK'larımız arasındaki en büyük sıkıntı ortak noktada akıl heyet kuramamış olmak. Mesela bizim Almanya'da net 1 milyon oy hakkı olan insanımız vardır. Fakat seçimler yaklaştığında STK'lar olarak biraya gelip ırkçılığa karşı olan eyalet başkanlarıyla ya da belediye başkanları ile görüşerek 'bakın bizim bu kadar oyumuz var, gelin derneklerimizde propagandalarınızı yapın. Eğer seçilirseniz, sizden şu taleplerimiz olur, bizim bu haklarımızı artırın' gibi bir pazarlığına giremiyoruz maalesef (ASİP Genel Başkanı).

Buna ek olarak, yapılan görüşmelerden Türkiye merkezli politikaların Almanya'daki Türk diasporasını etkilediği anlaşılmıştır. Bu anlamda STK yöneticilerinin Türkiye'den beklentileri bulunduğu tespit edilmiştir:

Diaspora bir kıyıdır. Ülkemizdeki her sarsıntı bu kıyıya çok sert vuruyor. Türkiye'deki siyaset gündemini belirleyenlerin buradaki hükümetlerle buradaki sivil toplumu da katarak ortak barışçıl bir sürecin karşılıklı çıkarların ve saygının çerçevesinde bir sürecin önünü açacak çalışma alanları oluşturması gerekiyor. Bundan son derece uzak durumdayız. Ve bu durum buradaki toplumumuzu baskı altına alıyor, mağduriyetini derinleştirip artırıyor (TGD Eş Başkanı).

Yöneticiler aynı zamanda Almanya hükümetinden de Türk diasporasının Almanya'ya aidiyet geliştirebilmesi, kamusal alanda karşılaştığı sorunları giderebilmesi ve siyasi etkinlik gösterebilmesi için şeffaf politikalar geliştirmesini beklemektedirler:

Bir ülkede siyasi etkinlik gösterebilmeniz o ülkeyle geliştireceğiniz aidiyetle doğrudan ilintilidir. İkinci faktör de dil; Almancaya hâkimiyet. Etkinlik gösterebilmeniz için ne olup bittiğini bilmeniz, gündemi takip etmeniz, gazete okumanız, televizyonda Almanca haberleri izlemeniz gerekir. Üçüncü faktör olarak da çoğunluk toplumun kabul derecesi, sizi kabul etmesi, sizi dışlamaması; bireysel düzeyde veya grup düzeyinde. Siz istediğiniz kadar aidiyet geliştirin, dile ana dili gibi hâkim olun, eğer çoğunluk toplum size zorluk çıkarıyorsa, sizi kabul etmiyorsa, yasal düzenini dönüştürmüyorsa, ayrımcılık mekanizmalarını bertaraf edici yasal kurumsal çerçeveler geliştirmiyorsa sizin çabalarınız yetersiz kalır. Mesela bir NSU cinayeti olmuş bu cinayetin üzerine gitmiyorsa, yakın zamanda yaşanan Hanau saldırısı ile ilgili gerekenleri yapmıyorsa o zaman ne olur? Bu ülkedeki göçmenler der ki ben burada kendi geleceğimi göremiyorum. Böyle bir cinayet işlendi ne polis bir şey yaptı ne savcı bir şey yaptı

ne siyaset bu konuda gerekli mesajları verdi, federal mecliste bir araştırma komisyonu oluşturulmadı. Kişi ben bu ülkede yaşayamam derse bir aidiyet geliştiremez. Dolayısıyla, var olan yerleşik mekanizmaların açık olması, şeffaf olması lazım (IGMG Ülke Araştırmaları Koordinatörü).

Değerlendirmeler

Doküman analizi ve ZOOM üzerinden gerçekleştirilen görüşmeler vasıtasıyla yürütülen bu küçük ölçekli saha çalışması, STK'ların Türk diasporasının siyasal katılımı üzerindeki rolleri ile STK yöneticilerinin görüşleri ve önerilerine dair bir bakış açısı kazandırmaktadır. Araştırma bulguları 61 yıllık göç tarihinde Türk diasporasının Almanya'nın siyasi gündemini etkileyebilecek kapasiteye sahip olduğuna işaret etmektedir. Yeni kurulan federal hükümette üçlü koalisyon oluşmasında Türk diasporasının oylarının etkisi göz ardı edilmemelidir. Önceki dönemde birinci parti olan CDU'nun yerini bu seçimlerde SPD'ye bırakmasının ana sebeplerinden birinin de Türk diasporasının oylarını, ılımlı bir göçmen politikası uygulamayı vaat ettiği için, SPD'ye yönlendirmiş olduğu sonucuna ulaşmak çok da zor değildir. Türk STK'larının bundaki payının ise yadsınamayacak düzeyde olduğu açıktır.

Araştırma bulguları, çalışma kapsamında incelenen ikincil kaynaklarda da belirtildiği gibi, kamu yararını düşünen ve demokratik katılımın gerçekleşmesine zemin oluşturan Türk STK'larının hem Türk diasporasının siyasal katılımını teşvik ve telkin etmeleri hem de Türk diasporası ve Almanya siyaseti arasında köprü vazifesi görmeleri bakımından etkin rol oynadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, STK'ların 26 Eylül Federal seçimlerine yönelik yapmış olduğu çalışmalar ile bu çalışmaların Almanya'nın siyasi atmosferine yansımalarının bir göstergesi olan TGD'nin siyasal katılım, çifte vatandaşlık, dışlanma ve demokrasiyi güçlendirme ile ilgili yasa yapılması önerisinin yeni kurulan koalisyon hükümetinin programına alınmış olması mevcut çalışmayı özgün kılmaktadır.

Her ne kadar çalışmanın bulguları Türk STK'ların siyasal katılım konusundaki rolü üzerinde olumlu bir tablo çizse de bu çalışma kapsamında bazı eksikliklerin altını çizmek gereklidir. Öncelikle, yukarıda etraflıca belirtildiği gibi, her ne kadar ideoloji ve inanç gibi çeşitliliklerden dolayı parçalı ve kopuk bir yapıya sahip olsalar da birbirleriyle iletişim halinde olan ve ortak çalışmalar yürüten STK'lar vardır. Ancak STK'ların ortak hareket etme noktasında ve Türk diasporasının oy kitlesini tek bir kanala yönlendirme noktasında zayıf kaldığı belirtilmelidir. İlâveten, siyasette etkin olan Türk diasporası mensuplarının giderek Türk diasporasının ortak menfaat ve beklentilerini karşılamaktan uzaklaşması ve Türkiye aleyhine söylem ve icraatlar karşısında kayıtsız kalması endişe vericidir. Bu duruma Almanya'daki Türk diasporasının farklı özellikleri bünyesinde bulunduran heterojen bir yapıda olmasının sebebiyet verdiği aşikârdır. Bu ayrışmalar ve iletişim kopukluğunun giderilmesi, toplumsal duyarlılığın artırılması ve yaşanan ortak sorunlara kalıcı çözümler bulunması için Almanya'da bulunan Türk STK'ların dayanışma ve iş birliği içinde hareket

edebilmelerine olanak sağlayan ortak bir zemin oluşturulması gereklidir. Bununla birlikte, her ne kadar Türk STK'ların diasporanın siyasal katılımını artırmaya yönelik çalışmaları önemli ise de yapılan bu çalışmaların başarıya ulaşabilmesi için Almanya hükümetinin teşvik edici politikalar uygulaması gerektiği unutulmamalıdır.

Extended Abstract

On October 30, 1961, the Turkish Labor Agreement between Türkiye and Germany was signed and labor migration from Türkiye to Germany began. Turkish people working in Germany under this agreement also began to bring their families and gradually became permanent in their new country. Since 1961, they have been considered to be the Turkish diaspora with a heterogeneous structure that includes various similar features and viewpoints. To meet their needs, the members of the Turkish diaspora initiated the creation of non-governmental organizations (NGOs) and have been active at both the state and federal levels. Because of their active role in the creation of these NGOs, the activities of these NGOs are worth examining. This study focuses on Turkish NGOs in Germany and investigates the participation of the Turkish diaspora in German political life. This study aims to reveal the role of Turkish NGOs organized and operating in Germany in the political participation of the diaspora. For this purpose, it concentrates on the activities of NGOs for the federal elections held in Germany on September 26, 2021:

1. What is the role of Turkish NGOs in the political participation of the Turkish diaspora in Germany?
2. What specific activities did Turkish NGOs undertake for the federal elections held in Germany on September 26, 2021?
3. What are the views and recommendations of the NGOs' managers for political participation?

This study is designed as a case study from qualitative research methods. Data diversity was preferred to ensure a better understanding of the subject and increase the validity and reliability of the research. As data collection, "interviews" and "secondary data" were used. The study sample consists of 12 NGOs operating in North Rhine-Westphalia, Baden-Württemberg, and Hessen; the regions with the highest concentration of Turkish people in Germany, and six managers, who determined by a convenience sample, work in these NGOs. Initially, the posts of 12 NGOs on their websites and social media were analyzed and documented. Afterward, in-depth interviews were conducted with six managers from these NGOs who agreed to participate in the research using a semi-structured form. The data obtained from the interviews was subjected to content analysis. As a result of the analysis, three categories were created in line with the purpose of the research: the activities of Turkish NGOs within the scope of the federal elections held in Germany on September 26, 2021, and the views and suggestions of NGO managers on the political participation

of the Turkish diaspora. The data obtained was interpreted and presented by blending in the axis of this thematic framework. To ensure the validity and reliability of the research, the statements of the interviewees were directly referred to in the relevant parts of the study.

Based on the research, the Turkish NGOs included in the study sample engage in a variety of initiatives aimed at promoting and supporting the political participation of the Turkish diaspora living in Germany. These initiatives include utilizing social media to spread awareness, organizing meetings to inform individuals of upcoming elections and the significance of their vote, and providing assistance to disabled or elderly individuals during the voting process through vehicle transportation or other forms of aid. These efforts appear to be successful in bolstering the political participation of Turkish citizens living in Germany. Moreover, the study reveals that Turkish NGOs have a significant impact in terms of the participation of the Turkish diaspora in the September 26th German Federal elections. Furthermore, they not only encourage and increase the political participation of the Turkish diaspora in Germany as well as encourage them to vote for political parties that defend their interests, but also serve as a bridge between the Turkish diaspora and politics in Germany. The recommendations of the NGO managers for political participation are as follows: It is advisable to encourage greater political participation among the Turkish diaspora residing in Germany. NGOs should increase their efforts in this area and collaborate more frequently. It is crucial to ensure that the perspectives of the Turkish diaspora in Germany are accurately and fairly represented and that NGOs do not exclusively reflect the political agenda of Türkiye.

Orcid

Medine Derya Canpolat <https://orcid.org/0000-0002-5248-0320>

Kaynakça

- Abadan-Unat, N. (2017). *Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa* (3. b.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Adıgüzel, Y. (2004). *Kimliğin Korunmasında ve Üretilmesinde Türk Derneklerinin Rolü: Almanya/Köln Örneği*. Sakarya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Adıgüzel, Y. (2011). *Yeni Vatanda Dini ve İdeolojik Yapılanma: Almanya'daki Türk Kuruluşları*. İstanbul: Şehir.
- Aktürk, Ş. (2010). The Turkish Minority in German Politics: Trends, Diversification of Representation, and Policy Implications. *Insight Turkey*, 12(1), 65–80. <http://www.jstor.org/stable/26331144> adresinden alındı.
- Almanya Türk Federasyon. (2022). Mayıs 18, 2022 tarihinde Almanya Türk Federasyon Web Sitesi: <https://www.turkfederasyon.com/icerik/almanya-turk-federasyon> adresinden alındı.
- Amelina, A., ve Faist, T. (2008). Turkish Migrant Associations in Germany: Between Integration Pressure and Transnational Linkages. *Revue européenne des migrations*, 24(2), s. 91-120.

- Arslan, M. (2019). *Almanya'da Yaşayan Türklerin Siyasal Toplumlaşma Süreci: Kuzey Ren-Vestfalya Örneği*. Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Arslan, M. (2021). Almanya'da Siyasal Yapı ve Katılım. *Memleketim*(5), s. 46-53.
- Atılğan, C. (1999). *Türkische Politische Organisationen in der Bundesrepublik Deutschland*. Mayıs 18, 2022 tarihinde Konrad Adenauer Stiftung: https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=72eb257d-7b28-f369-99ae-539f713890fd&groupId=252038 adresinden alındı.
- Balci, A. Ç. (2017). Almanya'da Göçmen Uyum Meclislerinin Yapısı ve İşleyişi Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Kongresi (USAK'17)*, (s. 222-228). İstanbul.
- Bulut, K. (2012). *Siyasal Katılım ve Savunuculuk Açısından Almanya'daki Türkler*. Ankara: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı.
- BW News. (2017, Eylül 13). Haziran 1, 2022 tarihinde BW News Web Sitesi: <http://microlive.com/avrupa-sivil-insiyatif-platformu-resmen-kuruldu/> adresinden alındı.
- Christensen, L. B., Johnson, B. R., & Turner, L. A. (2020). *Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz* (3. b.). (A. Aypay, Çev.) Ankara: Anı.
- Çiftçi, C. (2012). *Sivil Toplum: Kökenler, Örgütlenme ve Çalışma Yaklaşımları*. İstanbul: Avrupa Birliği.
- Çınar, Y. (2017). Türk Alman İlişkilerinde Almanya'daki Türk Göçmenler (1961-2000). *BEU Akademik İzdüşümü/Academic Projection*, 2(2), s. 1-21.
- Dartan, M. (2012). Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Almanya'daki Türk Lobi Gücünün Rolü. *Marmara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 20(2), s. 141-163.
- Demokratik İşçi Dernekleri Federasyonu Web Sitesi. (2021, Eylül 6). Şubat 4, 2022 tarihinde <http://www.didf.de/tr/26-eylul-federal-parlamento-secimlerine-katilalim/> adresinden alındı.
- Destatis Statistisches Bundesamt. (2022, Mayıs 16). *Foreign population by sex and selected citizenships on 31 December 2021*. Destatis Statistisches Bundesamt Website: <https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Population/Migration-Integration/Tables/foreigner-gender.html> adresinden alındı.
- DİDF. (2022). Mayıs 18, 2022 tarihinde DİDF Web Sitesi: <https://www.didf.de/tr/hakkimizda/> adresinden alındı.
- Erdoğan, M. M. (2013). *Türkiye Kökenli Alman Vatandaşlarının Almanya Federal Meclisi (Bundestag) Seçimlerinde Siyasal Davranışları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi.
- euronews. (2021, Eylül 27). Mayıs 18, 2022 tarihinde euronews. Web Sitesi: <https://tr.euronews.com/2021/09/27/almanya-secimlerinde-parlametoya-girmeyi-basaran-turkiye-kokenli-adaylar-kimler> adresinden alındı.
- Facebook: ASİP. (2021, Eylül 6). *Facebook*. Mayıs 14, 2022 tarihinde <https://m.facebook.com/asip.merkez/> adresinden alındı.
- Facebook: UID. (2021, Eylül 5). *Facebook*. Ocak 29, 2022 tarihinde <https://www.facebook.com/watch/?v=4186108788174350> adresinden alındı.
- Glaser, B. G. (1978). *Theoretical Sensitivity*. Mill Valley: The Sociology Press.
- Göçmen Kadınlar Birliği. (2022). *Über Uns: Bundesverband der Migrantinnen in Deutschland e.V.* Mart 22, 2022 tarihinde Bundesverband der Migrantinnen in Deutschland e.V. Web Sitesi: <https://www.migrantinnen.net/ueber-uns/> adresinden alındı.
- Hasırcı, O. N. (2008). *Almanya'da Türklerin Siyasal Katılım: Köln Örneği*. Sakarya Üniversitesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- HDF. (2022, Mayıs 18). 2022 tarihinde HDF Web Sitesi: <https://hdf-online.de/tr/oerguet/hakkimizda.html> adresinden alındı.
- Hür-Türk. (2022). Mayıs 18, 2022 tarihinde Hür-Türk Web Sitesi: <http://www.hurturk.org/> adresinden alındı.
- IGMG. (2022). Mayıs 18, 2022 tarihinde IGMG Web Sitesi: <https://www.igmg.org/tr/hakkimizda/> adresinden alındı.
- IGMG Web Sitesi. (2021, Eylül 24). *IGMG Seçimlere Katılım Çağrısı Yaptı*. Şubat 1, 2022 tarihinde (<https://www.igmg.org/tr/igmg-secimlere-katilim-cagrisi-yapti/>). adresinden alındı
- Kara, M., ve Yaylı, A. (2017). Almanya'da Türkiye İmajına Yönelik Sivil Toplum Örgütlerinin Görüşleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(7), s. 116-141.
- Karagöz, R. (2001, Kasım-Aralık). Yaban Sıla Oldu: Türkiye'den Almanya'ya Göçün 40. Yılı. *Tezkire Dergisi*(23), s. 19-25.
- Kılıçarslan, A. (2001). Almanya'da İslami Yapılanma Süreci. *Avrupa Günlüğü*(1), s. 295-298.
- Kocagöz, E. (2017). Almanya'daki Türk Sivil Toplum Kuruluşlarının Dış Çevre Aktörleriyle İlişkileri: Baviera Eyaletindeki Türk Dernekleriyle Bir Araştırma. *SUTAD*, 42, s. 547-592.
- Merriam, S. B. (2018). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber (3. b.). (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2. b.). Londra: SAGE.
- Oner, S. (2014). Turkish Community in Germany and the Role of Turkish Community Organisations. *European Scientific Journal, ESJ*, 10(29), s. 72-88.
- Ostergaard-Nielsen, E. (2003). *Transnational Politics: The Case of Turks and Kurds in Germany*. London and New York: Routledge.
- Özdoğru, S. Ç. (2019). *Almanya'da Üçüncü Kuşak Türkiye Kökenli Göçmenlerin Oy Davranışında Etnisite ve Mezhep Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul.
- Perşembe, E. (1996). Almanya'da Türklere Ait Dini Kuruluşlar. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(8), s. 157-180.
- Sakman, T. (2015). *Türk Diasporası'nın Avrupa Siyasal Sistemine Katılımı: Almanya, Hollanda, Belçika*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Schührer, S. (2018). *Türkeistämmige Personen in Deutschland*. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge. https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Forschung/WorkingPapers/wp81-tuerkeistaemmige-in-deutschland.pdf?__blob=publicationFile&cv=12#:text=insgesamt%20rund%202%2C9%20Mio,1%2C5%20Mio. adresinden alındı.
- Sezgin, Z. (2008). Turkish Migrants' Organizations: Promoting Tolerance Toward the Diversity of Turkish Migrants in Germany. *International Journal of Sociology*, 38(2), s. 78-95.
- Şimşek, E. (2019). Almanya'daki Müslüman Topluma Katkıları Bağlamında DİTİB'in Din Eğitime Yönelik Faaliyetleri. *Eskişeni*, 39, s. 259-282.
- Şit, İ. (2021). *Almanya'daki Türk Diasporası ve Türkiye-Almanya İlişkilerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul.
- TGD Web Sitesi. (2021, Eylül 9). Şubat 15, 2022 tarihinde TGD Web Sitesi: <https://www.tgd.de/tr/2021/09/09/pm-tgd-befragt-alle-direktkandidatinnen-zu-themen-der-einwanderungsgesellschaft-positiver-trend-und-krasser-ausfall/> adresinden alındı.
- Twitter ATİB Genel Merkez. (2021, Eylül 21). *Twitter*. Şubat 2, 2022 tarihinde <https://twitter.com/meutzeyrek/status/1440237497225646087?cxt=HHwWjsCo5e-X4PwnAAAA> adresinden alındı.

- Ünver, O. C. (2015). *Alman Kışı: Neo-Liberal Çağın Almanya'sında Irkçılığın Hedefindeki Göçmenler*. Ankara: Nika Yayınevi.
- Veri Bankası. (2021, Aralık 29). *Ana Sayfa Veri Bankası Eyaletlere Göre Almanya'da İkamet Eden Sadece Türk Vatandaşı Olan Nüfus (2019 Yılı)*. Ocak 2, 2022 tarihinde Veri Bankası Web sitesi: <https://www.drdatastats.com/eyaletlere-gore-almanyada-ikamet-eden-sadece-turk-vatandasi-olan-nufus-2019-yili/> adresinden alındı.
- Vermeulen, F, ve Berger, M. (2008). Civic Networks and Political Behaviour: Turks in Amsterdam and Berlin. S. K. Ramakrishnan, & B. Irene içinde, *Civic Hopes and Political Realities: Immigrants, Community Organizations, and Political Engagement* (s. 160-192). New York, NY: Russell Sage Foundation Press.
- VIKZ. (2022). Mayıs 18, 2022 tarihinde İslam Kültür Merkezleri Birliği (Verband der Islamischen Kulturzentren e.V. (VIKZ) Web Sitesi: <https://www.vikz.de/tr/anasayfa.html> adresinden alındı.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. b.). Ankara: Seçkin.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Diasporik Sinema: 2000 Sonrası Alman Filmlerinde Göçmen Temsilleri

Tuğba Koçak

To cite this article: Tuğba Koçak (2023) Diasporik Sinema: 2000 Sonrası Alman Filmlerinde Göçmen Temsilleri, Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 243-266, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0064

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0064>

Submission Date: June 18, 2023 **Acceptance Date:** September 25, 2023

Article Type: Research Article

2023 Tuğba Koçak. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Diasporik Sinema: 2000 Sonrası Alman Filmlerinde Göçmen Temsilleri

Tuğba Koçak

Göç Araştırmalar Vakfı, Ankara, Türkiye

Öz

Sinema bireylerde ve toplumlarda meydana gelen değişimlerin, dönüşümlerin betimlenmesi ve sanat aracılığıyla yeniden üretilerek topluma aktarılmasıdır. Bu nedenle sinema 21.yüzyılın en önemli kitle iletişim aygıtlarından biridir. 1960'lı yıllarda Almanya'ya işçi gönderimiyle başlayan ve geride kalan 60 yılı aşkın sürede Almanya'nın demografik yapısından, kültürel yapısına kadar pek çok dönüşümün yaşamasına sebep olan göç hareketi, beyazperde de pek çok kere ele alınmış ve temsil edilmiştir. Bu çalışma da diasporadaki yönetmenlerin 2000 yılından sonra sinemada göçü kullanma biçimlerini incelemeyi ve Türk-Alman sinemasındaki diasporik öğeleri, temel motivasyonları ve dinamikleriyle birlikte ele almayı amaçlamaktadır. İşçi göçünün sinemada temsili tarihsel bir perspektifle incelenirken konu Yasemin Şamdereli'nin 2011 yapımı Willkommen in Deutschland (*Almanya'ya Hoş Geldiniz*), Feo Aladağ'ın 2010 yapımı Die Fremde (*Ayrılık*) ve Fatih Akın'ın 2017 yapımı Aus dem Nichts (*Paramparça*) filmi Hofstede'nin "soğan kabuğu" yönteminde yer alan kültürün katmanları "kabramanlar, semboller, ritüeller ve değerler" temel alınarak analiz edilmiş ve incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Diaspora, Göçmen Sineması, Alman Sineması, Türk-Alman Sineması, Aksanlı Sinema

Diasporic Cinema: The Representation of Immigrants in Post-2000 German Films

Tuğba Koçak

Migration Research Foundation, Ankara, Türkiye

Abstract

Migrant laborers began coming to Germany in the 1960's and caused various transformations in Germany's demographic and cultural structure. This migration movement has been addressed and represented on the silver screen multiple times, making cinema one of the most important mass communication devices of the 21st century. This study examines how diaspora directors have approached migration in cinema after 2000 and analyzes the diasporic elements in Turkish-German cinema along with fundamental motivations and dynamics. To examine labor migration in cinema from a historical perspective, changes in migrant representations in German cinema until the 2000s are also discussed. Yasemin Şamdereli's 2011 film „Willkommen in Deutschland“ (Welcome to Germany), Feo Aladağ's 2010 film „Die Fremde“ (When We Leave), and Fatih Akin's 2017 film „Aus dem Nichts“ (In the Fade) are analyzed using Hofstede's "Cultural Onion" method and the sociological film analysis method.

Keywords

Diaspora, Migrant Cinema, German Cinema, Turkish-German Cinema, Accented Cinema

Giriş

Filmler sadece bir kültüre ait unsurları yansıtmakla kalmaz aynı zamanda toplumsal yaşama dair unsurları bir bütün olarak ele almaktadır. Bir film içinde üretildiği toplumun, değerlerine, geleneklerine, aile yapısına, yeme-içme kültürüne ve inancına dair birçok şeyi kapsamaktadır. Bu nedenle filmler bir yönüyle toplumların hafızasıdır. Aynı zamanda toplumların dönemsel olarak politikaları, tartışmaları, değer yargılarını ve bunlarda meydana gelen değişimlere ışık tutan bir arşiv niteliğindedir.

İşçi anlaşması kapsamında Almanya'ya göç eden Türk topluluğu emek piyasasında olduğu gibi sanat, edebiyat, sinema ve diğer kültürel alanlarda da varlıklarını göstermiştir. Alman diasporasındaki göçmen sineması Türk-Alman sineması olarak anılmıştır. Göçmen

CONTACT Tuğba Koçak tugbakocaktr@gmail.com

Received: June 18, 2023; Revision: September 11, 2023; Accepted: September 25, 2023; Article Type: Research Article

olarak giden birinci kuşaktan itibaren göçmenler ürettikleri filmlerle hem Türk-Alman sinemasının temellerini atmış hem de göçmen Türklerin yaşadıkları olayları ve Almanya'da göçün toplumsal yaşama etkilerine değinerek göç arşivine katkı sunmuşlardır.

Sinema, geçmişin yeniden üretilerek belleğe dönüştürülmesinde önemli bir araçtır (Kılıç, 2019, s.10). Göç sineması yalnızca göçmen yönetmenlerin filmlerinden oluşmaktadır. Göçmen olmayan yönetmenler filmlerinde göç temasını ele alabileceği gibi göçmen yönetmenlerin de “göç” dışında temaları ele alabileceğine dikkat çeker. Hatta göç temasını işleyen yönetmenlerin filmlerinde kuşak farklılığıyla birlikte perspektif değişmektedir (Yılmaz, 2012, s.4).

1980’li yıllardan itibaren Avrupa sinemasında çokkültürlü ve etnik kimlikli filmlerinde düzenli bir artış gerçekleşmiştir (Berghahn ve Sternberg, 2010, s.18). Türk-Alman sinemasının yönetmenleri öncelikli olarak 1970’li ve 1980’li yıllardaki etnik azınlıkların ev sahibi ülkede yaşadığı deneyimleri aktarmıştır (Burns, 2007a, s.362). Göçün etkisiyle toplumsal perspektiften bir değerlendirme ile dönemin ruhunu yansıtan ve Alman toplumunun birçok farklı alandaki sorunlarını dile getiren filmler yapılmıştır. Bu anlayışla toplumun bir parçasını oluşturan göçmenler sinemanın gündemine taşınmış ve göçmenlik kavramı filmlere konu olmuştur (Asutay ve Bacaksız, 2021, s.2).

Türk-Alman sinemasında 2000 yılından sonra üretilen filmlerde diasporik unsurları tespit etmek ve diasporik Alman sinemasında Türk göçmenlerin temsilinde meydana gelen değişimleri analiz etmek çalışmanın temel problemlerini oluşturmaktadır. Bununla birlikte filmlerin hikâye yapısı ile karakterlerdeki diasporik bilincin ve ana vatana dair unsurların ne ölçüde yer aldığını açıklamayı amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden sosyolojik film eleştirisi ve Geert Hofstede’nin “soğan kabuğu diagramı” yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında seçilen filmler 2000 ve sonrasındaki yıllarda yapılmıştır ve üç farklı yönetmenin filmi seçilmiştir. Bu amaçla çalışma da şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Türk-Alman Sinemasında 2000 yılı sonrası üretilen filmlerde diaspora unsurları ne ölçüde yer almaktadır?
- Filmlerin hikâye örüntüsünde ve karakterlerde diasporik bilinç ve ana vatan dair unsurlara yer verilmiş midir?
- Diaspora sinemasında Almanya’da yaşayan göçmenlerin sinemada temsiline ilişkin değişimler nelerdir?

Göç Olgusu ve Sinemada Temsil

Sinemanın geniş kitlelere kolayca ulaşması ve eğlence amacıyla tüketilmesi, sunduğu içeriğin derinlerinde hem hâkim kültürün ideolojilerini barındırarak iktidarın istediği toplumsal bilincin oluşmasını hem de azınlıklar ve ulus ötesi toplulukların kültürel

kimliklerini inşa etmesini kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle sinema ulusötesi toplulukların temsili ve kültürlerinin devamı için önem taşımaktadır.

Temsil kavramının kültür ile ilişkisi ve ne anlam ifade ettiğini Stuart Hall açıklamıştır. Stuart Hall'a göre, temsil bir şey üzerine anlamlı bir açıklama yapmak ya da insanlara dünyayı anlamlı bir biçimde resmetmek üzere dilin kullanılmasıdır. Bununla birlikte temsil anlam üreten bir kültüre ait bireylerin arasında alışveriş yapılan sürecin temelini oluşturmaktadır (Hall, 2017 s.23). Temsil; i) bir şeyi temsil etmek onu açıklamak ya da tasvir etmek zihinde canlandırmak ii) simgelemek, amaçlamak bir model oluşturmak, yerini almak anlamlarına gelmektedir (Hall, 2017 s.24). Filmler toplumsal yaşamın söylemlerini (biçim, figür ve temsillerini) şifreleyerek sinemasal anlatılar biçiminde aktarırlar. Ortamının dışında yatan bir gerçekliği yansıtan araçlar olmak yerine, farklı söylemsel düzlemler arasında bir aktarım gerçekleştirirler. Bu yolla sinemanın kendisi de toplumsal gerçekliği inşa eden kültürel temsiller sisteminin bütünlüğü içindeki yerini alır. Temsiller, içinde yer alınan kültürden de devralınır ve içselleştirilerek benliğin bir parçası haline getirilir. İçselleştirilen bu temsil benliği, söz konusu kültürel temsillerde içkin olan değerleri de benimseyecek şekilde yoğurur. Bu nedenle, bir kültüre egemen olan temsiller aslında can alıcı politik önem taşırlar (Ryan ve Kellner, 2010, s.35-37).

Göçmen Sineması

Göçmen sineması yakın bir döneme kadar ulus sinemasının çatısı altında değerlendirilmiştir. Benedict Anderson'un "Hayali Cemaatler" (1983) kitabında ulusu açıklamayı, Andrew Higson'un "Ulusal Sinema Kavramı" (1989) makalesinin tartışılması ve film çalışmalarında görünürlük kazanmasıyla birlikte 90'lı yıllardan, 2000'lere kadar ulusötesi sinema, göçmen sinema gibi kavramlar ulusal sinemadan ayrı değerlendirilmeye başlanmıştır (Yaren, 2007, s.4). Berghahn diasporik ailenin temsiliyi temel alan filmlerin bir diasporik ya da çoğulcu kültüre mensup bir yönetmen tarafından çekilmesine bakılmaksızın diaspora sineması olarak kabul edileceğini belirtmektedir (Berghahn, 2011, s.131).

Avrupa'da göçmen ve diaspora sinemacıların göçün etkisinde kaldığı tartışmasında Berghahn ve Sternberg, birinci kuşak göçmen sinemacıların göç hareketinin önemli bir parçasını oluşturduğunu, refah seviyesini artırmak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla göç ettiğini vurgular. Diasporik film yapımcıları, bir ülkede doğmuş ya da o ülkeye göç etmiş ve genellikle ikinci ve daha sonraki kuşaktan olmaktadır. Bununla birlikte diaspora sinemacıları diaspora topluluğunda aile ve sosyal çevreleri aracılığıyla aile gelenekleri, kültürel ve geleneksel pratikler ve dil yoluyla ailelerinin ya da diasporanın göç etme tarihiyle yakından ilgilidir. Ayrımla birlikte göç eden ilk kuşak ile ikinci kuşağın yaşadığı deneyimler birbirinden ayrılmaktadır. Fakat sinema sektöründe diaspora sinemasını, göçmen ve diasporaya dahil olan sinemacılar çalışmalarında yer vermeyeceği gibi göç ve diasporanın bir parçası olmayan sinemacılar göç olgusu ve kimlik temsiliyetine dayalı filmler üretmiştir (Berghahn ve Sternberg, 2010, s.16).

Farklı kategoriler içinde değerlendirilen göç türleri gibi göç olgusu da sinemada farklı biçimlerde değerlendirilmektedir. Göçmen filmleri araştırmacılar tarafından farklı kavramlarla ele alınmıştır. Grassilli (2008), göçmen filmlerinin “Üçüncü sinema” ile benzer özellikleri taşıdığını, Trifonova (2018) ise ulusal sinema tarafından üretilen “Amerikan-Avrupa-Üçüncü Sinema”dan farklılık gösterdiğini ifade etmektedir (Grassilli, 2008; Trifonova, 2018, Akt, Özkoçak, 2019).

Diaspora sineması akademik çalışmalarda önemli bir yere sahiptir. Ulusötesi sinema Bergfelder (2005) ve diğerleri, kozmopolit ulusötesi sinema Hjort (2010), aksanlı sinema Naficy (2001), kültürlerarası sinema Marks (2000), postkolonyal melez Shohat ve Stam (1994), yer değiştirme sineması Ghosh ve Sarkar (1995-1996), çifte doluluk Elsaesser (2005) tarafından, göçmen ve diaspora sineması arasındaki farklar ise Berghahn ve Sternberg (2010) tarafından çalışılmıştır (Berghahn & Sternberg, 2010).

Ella Shohat, Robert Stam ve Hamid Naficy ise göçmen sinemanı “üçüncü dünyalı kimliği” üzerine inşa etmiştir. Shohat ve Stam gönüllü ya da zoraki yapılan göçlerin içinden çıkan ve “Üçüncü Dünyalı” olarak adlandırılan sinemacıların “Birinci Dünya” konumu içerisinde diasporik bir “Üçüncü Dünya Sineması” oluşturduğunu savunmak (Yaren, 2007, s.55). Hamid Naficy sürgünü “evden ayrılmayı kapsayan bir oluş süreci, bir sınırda olma hali ve arada kalma dönemi” olarak tanımlamaktadır (Santo, 2005, s.28).

Berghahn ve Sternberg’e göre göçmen ve diaspora filmlerinin kategorizasyonunda film yapımcısı ve yönetmenin milliyeti ve etnik kökeni yoktur. Ayrıma göre göçmen diaspora yapımcıları ve yönetmenleri Avrupa sinemasına tema, karakter, perspektif ve tarz geliştirerek yanlış temsil edilmeye ihtimallerini azaltmayı amaçlamamaktadır (Berghahn ve Sternberg, 2010, s.17).

Aksanlı Sinema

Göçmen sinemasını “Aksanlı Sinema” olarak adlandırılan Naficy Batı ülkelerinde göçmen sinemacıları iki grupta değerlendirmektedir (i) 1950’li yılların sonlarından 1970’li yılların ortasına kadar olan dönemdeki grup (ii) 1980 ve 1990’lı yıllar arasında ortaya çıkan siyasi olaylar ve toplumsal değişimlerden sonra ortaya çıkan grup. İkinci grup sosyalizm ve komünizmin başarısızlığı sonucu ortaya çıkmıştır. Küresel ekonominin ortaya çıkışı, teknolojik gelişmeler, Batı ülkelerinin değişen göç politikaları, ulus devletin parçalanması yeni bir göçmen sinemacı kimliğinin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamıştır (Naficy, 2001, s.10-11).

Hamid Naficy’e göre aksanlı sinemayı oluşturan üç film türü: sürgün, diasporik ve etniktir. Bu ayrım zor değildir çünkü az sayıda film bu kategoriye girerken filmlerin çoğunluğu bu üç türün niteliklerini taşımaktadır (Naficy, 2001, s.11). Sürgün sinemacıları vatanından zorlama ile sürülmüş ya da kendi talebiyle göç etmiş kişi ya da grupları ifade etmektedir. Sürgün sinemacıları hem arkalarında bıraktıkları vatanları hem de

ikamet ettikleri ülke ile sıkıntılı bir ilişki devam ettirirler. (Naficy, 2001; Akt. Liktör, 2022, s.38).

Naficy'nin "aksanlı sinema" olarak adlandırdığı üretim şekline göre sinema toplumsal üretimle ilişkilidir. Aksanlı sinemayla sürgün ve diaspora sinemasıyla birlikte tüm göçmen sinemalarına işaret etmektedir. Naficy'nin tanımlamasıyla ifade ettiği "üretim, dağıtım ve tüketim" üçgeninde kendisini gösteren "kolektif sinema" niteliğidir. Sinema toplumsal üretim süreçleriyle paralellik göstermektedir (Yaren, 2007, s.86).

Naficy (2001) aksanlı sinemayı bağımsız bir üretim stili, bireysel, üçüncü sinema göç ya da sürgüne dahil olarak tanımlamaktadır. Aksanlı sinema içerik itibarıyla "görsel ve işitsel, parçalı, devamlılığı olmayan, çok boyutlu, çok dilli" bir yapıya sahiptir. Aksanlı sinemanın en önemli özelliği, filmin çok dil barındırması ve bunun hem film içeriği hem de filmin yapım sürecinde apaçık gözlemlenebilir olmasıdır. Bu nedenle bir filmin yapım sürecinde ya da dağıtım aşamasında yönetmenin yaşadığı sorunlar, yönetmenlerin film sayısının azlığında görülebilmektedir. Ekonomik koşullar diaspora sinemasının en açık göstergelerindedir. Diaspora sinemasının finansal durumunu diaspora topluluğundan ve kamu kurumlarından gelen destekler tayin etmektedir. Bu nedenle filmin yönetmeni hem senarist hem de oyuncu olarak filmde yer alabilmektedir. Bununla birlikte diaspora sinemacısı etnik sinemacı olarak onayladığı için dar bir seyirci kitlesine sahip olmaktadır (Yaren, 2007, s.88).

Naficy (2001) postmodern sonrası aksana sahip sinemacıların "marjinal kimliklerinden" sıyrılarak söz hakkı kazandıklarını ve temsil aygıtlarını elde etme yönünde cesur adımlar attıklarını savunmaktadır. Ulusal sinema perspektifi, göçmen sinemasını "marjinal muhalif bir kimliğe" sığdırılmaktadır. Ancak göçmen sinemasının silikleştiği, ikinci ve üçüncü kuşak göçmen sinemacıların entegre olması nedeniyle göçmen vurgusunun geride kalacağı ve göçmenlik temasının sinemadan uzaklaşacağı ihtimali bulunmaktadır (Naficy, 2001; Yaren, 2007).

Diaspora toplulukları vatanları ya da ev sahibi ülkenin dönemsel olarak artış gösteren düşmanlığıyla, uzun süreli bir etnik bilinç duygusuna sahiptirler. Etnik kimlikleri, ana vatanlarıyla yakın ve dikey ilişkiyi gerektiren sürgünlerin tam tersine diasporik bilinç geliştirmiş, yatay ve çok yönlüdür. Diaspora topluluklarının bağlantıları sadece ana vatanları değil diğer toplulukları da içermektedir. Bu nedenle diaspora topluluklarında çok yönlülük, çokkültürlülük, melezlik kültürü hakimdir. Sürgün ve diaspora arasındaki fark, filmleri de bu yönde bir farklılaşmaya itmektedir. Diaspora sinemacıları, sürgün sinemacılarına göre tek bir ülkeye yatırım yapma, vatanını ve halkını temsil etme görevine daha az oranda eğilimlidir. Diaspora filmleri çokluk ve çokkültürlülük vurgusu taşımaktadır (Naficy, 2001, s.14).

Aksanlı sinemada yapımcı ve yönetmenler film kariyerleri boyunca kendi kimliklerinin ve ana vatanlarının etrafında bir film yapmakla birlikte diğer tür filmleri de çekerek

kariyerlerine devam ederler. Aksanlı sinemacıların marjinalite ve farklılık eğilimleri daha yüksektir. Bu farklılık, aksanlı film yapımcılarının bir gruba ya da bir harekete dönüşmesini engellemektedir. Sürgün, diaspora ve etnik topluluklardaki sinemacıların kendilerini yönetici tabaka ve ideolojilerden ayıran kolektif bir kimliği devam ettirebilmek için sembolik bir sınır üzerinde durduğunun altını çizer (Naficy, 2001, s.11-15).

Filmler pek çok farklı unsurun bir araya gelmesiyle oluşur ve içinde üretildiği kültüre dair önemli ayrıntılar sunar. Bu nedenle filmler üretildiği mekân, konuşulan dil, karakter yapısı ve hikâyenin meydana geldiği yer gibi faktörler dikkate alındığında temsili ifade eden birçok öğeyi karşıladığı ve kültürü temsil etmede önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Bir filmdeki temsiller filmin hangi dönemde üretildiği, üretim sürecindeki şartları ve filmin ait olduğu ülkeden bağımsız değildir. Film yapımcıları bir filmi, üretildiği dönemin koşullarının dışında tutamazlar. Bu nedenle bir filmdeki temsil tesadüf değildir. Filmin ait olduğu dönem ve dönemin mevcut koşullarının kültür vasıtasıyla açıklaması, yorumlaması temsili oluşturmaktadır. Temsil bu üretim sürecinde olduğu gibi onun alıcısının da eşlik etmesi gereken bir açıklama sürecidir. Bir filmin seyircisi içinde yaşadığı toplumda kazandığı deneyimlerden ve kişisel deneyimlerden yola çıkarak belirli bir değerlendirme yapmaktadır (Cerrahoğlu, 2019, s. 523). Hall'e göre sinema diasporik kimlik için her zaman çok önemli bir araç olmuştur çünkü sinema mevcut durumu yansıtan bir ayna değil, yeni bir şey üretilebilen, oluşturabilen bir temsil biçimidir. Bu sayede sinema neyin konuşulacağını farkına varılmasını sağlamaktadır (Hall, 2015, s.151). Örgütlü bir diaspora olmayan Türk diasporası sinemacıları Almanya'da önemli bir başarı yakalamış ve kendilerini ifade etme imkânı bulmuştur (Yaren, 2007, s.93).

Türk-Alman Sineması ve Göçmen Temsili

Almanya'nın önemli bir toplumsal gerçekliğini oluşturan göç olgusu, Alman sinemasında önemli bir yer edinmiştir (Asutay ve Bacaksız, 2021, s.2). 1980'lerde diaspora edebiyatının güçlenmesi ve toplum tarafından kabul görmesi Almanya'daki göçmen sineması için motivasyon kaynağı olmuştur. Etnik farklılıklara dayalı sorunları ele alan filmler, kamu hizmeti yapan yayın şirketlerinden destek alarak bölgesel veya federal fonların prodüksiyon sübvanseleri sağlayacak bir ortamın oluşturulmasına katkı sağlamıştır (Burns, 2007a, s.362). 1980'li yılların filmleri incelendiğinde Alman toplumunda çokkültürlülüğün vurgulandığı görülmektedir (Kaes, 2003, s.705-706).

Avrupa göçmen sineması incelendiğinde gelişmiş ülkelere gerçekleşen emek göçünün önemli bir çoğunluğunun Türkiye kökenli bireyler oluşması ile birlikte emek göçünün üçte ikisinin Almanya'ya gerçekleşmesi ve buradaki göçmenlerin sinema alanında yaptığı çalışmalar Alman sinemasına katkı sağlamıştır. Göçmenlikle doğrudan ilişkisi olan sinemacılar ve onların ürettiği film çalışmaları göçmen sineması, melez sinema ya da kendi kimliğini işaret eden bir "kimlik sineması" (Siyah-Britanyalı, Türk-Alman) olarak

tanımlanmaktadır (Yaren, 2007, s.152). Bu çalışma da ayırt edici olması bakımından Almanya'daki göçmen sineması Türk-Alman sineması olarak kullanılmıştır.

Türk-Alman sineması Çokuluslu Edebiyat ve Sanat Derneği (Polynational Literature and Art Association) ve Südwind'ın Almanya'da göçmen kültürünü yaymaya yönelik girişimleri sonucu ortaya çıkmıştır (Burns, 2007b, s.3). Filmlerde Türk göçmenlerin entegrasyonda yaşadığı zorluklar, memleket özlemi, farklı dilden kaynaklanan iletişim problemleri gibi konuların ele alındığı görülmektedir. Bununla birlikte farklı iki kültürün bir araya gelmesiyle oluşan “kültürel çatışma” da bu temaların arasında yer almaktadır (Asutay ve Bacaksız, 2021, s.3).

1970 ve 1980'li yıllarda edebiyat alanında orta çıkan iki tema yoğunluklu olarak misafir işçi deneyimlerinin “toplumsal ve maddi gerçekliği” olmuştur. Göçmen yazıları ayrımcılık, sosyal dışlanma, iki kültürün arasında yaşama sorunlarını ele almaktadır (Burns, 2007a, s.359). İşçi olarak göç eden henüz yerleşik olmayan Türklerin kalıcı olup olmayaacağı bilinmediği ve Türklerin misafir işçi kabul edildiği dönem, göçmenlerin Alman sinemasında ilk kez yer almaya başladığı dönem (1960-1980) olarak kabul edilir (Yaren, 2007, s.155). Sinema araştırmacısı Knut Hickethier Almanya'da göçün sinemadaki temsilini dört kategoride değerlendirmektedir;

- (i) “Topluma tehdit oluşturan yabancı”, yabancılık kavramına yönelik ön yargıyı artırmayı amaçlamaktadır.
- (ii) “Yabancıнын toplumdaki statüsü” göçmenlerin yabancı oldukları toplum tarafından dışlanma ve ayrımcılığa uğrama potansiyeline sahiptir.
- (iii) “Toplumun yabancıya karşı bir tehdit olacağı” düşüncesi yabancı bireylerin toplumda mağdur konumunda yer alarak toplumun empati kurmasını amaçlamaktadır.
- (iv) “Yabancıнын bir komedi ögesi olarak var olması” yabancıнын davranış ve kültürel kimliğiyle bir komedi unsuru olarak sunulması yabancıнын toplum için bir tehdit olmadığı düşüncesini yansıtmayı amaçlamaktadır (Asutay & Bacaksız, 2021, s.2-3).

Franz Antel tarafından yönetilen 1965 yapımı “*Ruf der Wälder*” (Ormanın Çağırısı) yabancı nefreti, İranlı yönetmen Sohrab Shahid Sales tarafından yönetilen 1974 yapımı “*Korku Ruhu Kemirir*” göçmenlere yönelik ön yargıları, 1974 yapımı “*In der Fremde*” (Yurtdışı) Türk göçmenlerin uyum problemlerini, Helma Sanders-Brahms tarafından yönetilen 1975 yapımı “*Şirin'in Düğünü*” (Shirins Hochzeit), Tevfik Başer tarafından yönetilen 1986 yapımı “*40 metre kare Almanya*” (40 qm Deutschland) ve 1990 yapımı “*Elveda Yabancı*” göçmen kadın mağduriyeti, Şerif Gören tarafından yönetilen “*Almanya Acı Vatan*” (1979) göç ve entegrasyon çelişkileri, İsmet Elçi'nin “*Kısmet Kısmet*” (1987) filmi göçmen ve suç ilişkisi, Hark Bohm tarafından yönetilen 1988 yapımı “*Yasemin*” “Batu

modernliği ile Türk geleneğinin çatışması (Burns, 2007a)”, Tefrik Başer’in 1988 yapımı “*Sabte Cennete Veda*” (Abschied vom falschen Paradies) ön yargı ve zenofobi, Şerif Gören’in “*Polizei*” (1988) Almanya’da gündelik yaşam, İsmet Elçi’nin ikinci uzun metrajlı filmi 1990 yapımı “*Düğün*” (Die Heirat) Türk geleneği, 1991 yapımı “*Happy Birthday Türke*” entegrasyon ve göçmenlere yönelik ayrımcılık konuları üzerine odaklanmaktadır.

1990’lı yıllara gelindiğinde misafir işçilerin yerleşik hale gelmesiyle, kamusal tartışmalardaki “suçlu, suç işleme eğilimli göçmen” arketipi sinemada yeniden üretilmiştir. Ancak bu arketibin sinemada yerleşik hale gelmesine neden olması, ticari bir kaygı ile yapılması ve getto merkezli erkeklerin egemen olduğu bir dünya sunması nedeniyle eleştirilmiştir (Yaren, 2007, s.183). Sinan Çetin’in 1993 yapımı “Berlin in Berlin” filmi Türk-Alman sineması için melezliğin bir başlangıcıdır (Göktürk, 2000, s.5). “Berlin in Berlin” filmi Alman eleştirmenlere göre farklı kültürler konularına işaret etme potansiyeli taşımaktadır (Burns, 2007b, s.11). 1990’ların sonlarından itibaren Türk-Alman sinemasında çokkültürlü bir yapı görünür olmaya başlamıştır. Bununla birlikte “kültürel kimlik” problemlerini inceleyen birçok film ilgi çekmiş ve yönetmen Thomas Arslan’ın “Geschwister – Kardeşler” (1997), Fatih Akın’ın “Kurz und Schmerzlos” (2003) filmleri ödül kazanmıştır. Türk-Alman sinemasında 1998’den itibaren önemli adımlar atılmıştır. Sinema “temsil sorumluluğundan ve sınırlamalardan” arınmış ve yerleşik olan yeni sinemacılar ortaya çıkmıştır (Göktürk, 2003, s.190).

1990’lı yıllarda küreselleşme ile meydana gelen siyasi ve toplumsal değişim Türk- Alman sinemasına yansımıştır. Soğuk savaşın sona ermesi, neoliberal ekonomi politikaların yaygınlaşması, güvencesizliğin hâkim olması ve 11 Eylül saldırıyla birlikte toplumsal alanda radikal dönüşüm meydana gelmiştir. Küreselleşme ile dünyaya yayılan istikrarsızlık ve güvensizlik Almanya’da göçmen siyasetine olumsuz yansımıştır. Çokkültürlülüğün ve göçmen entegrasyonuna dair başarısızlığa olan öngörülerin sıkça dile getirilmesi sorumluluğu göçmenlerin üzerine bırakmıştır. Almanya’da hem sol hem de sağ kesim tarafından kabul edilen “entegrasyon” Türk – Alman filmlerinin de atıfta bulunduğu bir politika olmuştur. Türk- Alman sinemasında meydana gelen değişim Deniz Göktürk’ün yazdığı ‘Turkish Delight-German Fright’ (Türk lokumu, Alman korkusu) isimli makale ile başlamıştır. Klişe unsurları eleştiren Deniz Göktürk’ün başlattığı bu tartışma çokkültürlülük, melezlik, entegrasyon gibi kavramların öne çıkmasında etkili olmuştur (Naiboğlu, 2018, s.4).

Göçmen sineması ilk dönemlerinde “görev sineması” olarak nitelendirilen yapımlar çıkarmış ve göçmenlerin “temsil sorumluluğuna” odaklanmıştır (Mercer, 1990; Göktürk, 2000). Bu nedenle bu dönemde beyaz perdede göçmenlere dair filmler “karşılama dönemi” olarak kabul edilir (Yaren, 2007, s.155). Burns’e göre 2000 yılından sonra üretilen göçmen filmlerde yer alan stereotiplerin baştan sona değişmesi, “kimlik dışavurumlarının” alaylı bir dille işlenmesi gibi meydana gelen değişim Almanya’da göçmenlik konusunun önemini kaybetmesiyle ayırt edilebilir (Burns, 2007b, s.2). Her iki dönemde de göçmen ya mağdur rolünde olmuştur ya da suçlu konumundadır. Her iki koşulda da

“aksanlı sinemanın” aksanlı yönünün önemini kaybettiği ve yerini daha marjinal sayılabilecek alanların aldığı söylenebilir (Yaren, 2007, s.184).

Bulgular

Almanya'ya Hoş Geldiniz (Willkommen in Deutschland, Yasemin Samdereli, 2011)

Filmin Konusu

Anadolu'nun bir köyünde yaşayan Hüseyin Yılmaz, köy ağasının kızını ister ancak geliri- nin düşük olması sebebiyle reddedilince Hüseyin, Fatma'yı kaçıtır. Köyde bir odalı evde çiftin zorlaşan koşulları ve gelirlerini artırma çabaları sonucunda Hüseyin Almanya'ya işçi olarak gider. Bellevue sarayında bir milyon numaralı göçmen işçi olarak karşılanan Hüseyin uzun bir aradan sonra memleketini ziyarete gittiğinde ise çocukları kendisini tanımadığı gibi okulda başarısız oldukları gerçeğiyle yüzleşir. Bunun üzerine Hüseyin ailesini de yanına alarak Almanya'da yerleşik göçmen konumuna gelir.

Tablo 1. Almanya'ya Hoşgeldiniz (Willkommen in Deutschland) Filmi “Soğan Kabuğu” Analizi

Kahramanlar	Ritüeller	Semboller	Değerler
-Hüseyin Yılmaz -Fatma Yılmaz -Veli -Muhammed -Leyla -Canan -Ali -Cenk -Gabi	-Yemek masasında toplanma -Yemek masasında bir arada olmak -Yolculuk valizine yerleştirilen Alman çikolataları/ gıdalar - Aile değerlerini ve kültür hakkındaki konuşmaların Türkçe olması -Baba otoritesi ve son kararı babanın vermesi	-Uzun yemek masası -Türk kahvaltısı -Çiçekli masa örtüsü -Arapça metinler yazılı duvar çerçevesi -Yeşil zeytin - Köy manzaralı Fatma ve Hüseyin'in fotoğraf çerçevesi -Alman pasaportu -Uzun yol aracı -Ezan sesi -Simitçi-Kebapçı -Kapı ve tek duvardan oluşan arsa -Yalnız mezarlık	-Aile -Din -Anavatan -Etnik köken -Türkçe konuşmak -Kimlik

Kahraman/Kişi Analizi

Hüseyin Yılmaz: Alman vatandaşlığı kazanmayla ilgili endişeleri olan Hüseyin kökenine ve doğduğu topraklara göç etme süresinden bağımsız olarak bağlıdır. Geride bıraktığı yıllara rağmen eşinin ve kendisinin değişeceği ve Alman kültürünün bir parçası olacağının endişesini taşımaktadır.

Fatma Yılmaz: Göç sırasında yaşadığı zorluklar, entegrasyon ve geride bıraktığı yılların ardından Almanya'da yaşamaya uyum sağlamış, çocuklarıyla mutlu bir annedir.

Leyla: Erkek kardeşlerinin arasında tek kız olan Leyla çocuk yaşlarda geldiği Almanya'da hâkim kültüre uyum sağlamış ve kendisini Alman gibi hissedenden bir bireydir. Farkında olmadan gündelik yaşamın içinde ana vatanına ait geleneği ve kültürel değerleri devam ettirmektedir.

Muhammed: Türkiye'de doğan babasının, ailesini yanına almasıyla Almanya'ya yerleşen Muhammed kardeşi sayesinde uyum sağlamakta zorluk çekmez. Muhammed için Almanya disiplinli ve şaşkıncu bir dünyadır.

Veli: Türkiye'de doğan ve çocukluğundan beri kola bağımlısı olan Veli için ağabeyi Muhammed sayesinde göçün etkileri ve entegrasyon süreci daha kolay gerçekleşmiştir.

Canan Yılmaz: Üçüncü kuşak olan Canan İngiliz erkek arkadaşı ile ailesinden gizli bir birliktelik yaşamaktadır. Canan her iki kültüre aittir ancak bu çoklu kimlik gündelik yaşamın içinde çatışmalara yol açmaktadır.

Ali: Almanya doğumludur. Alman bir kadınla evlenen Ali Alman kültürüne ait olduğunu apaçık göstermektedir. Hem her iki kültürün bir parçası hem de iki kültüre aidiyet kurmadığı için tam ortasında bir yerde durmaktadır.

Gabi: Alman asıllı olan Gabi Türk gelenekleri ve değerlerini yaşatmaya çalışan bir ailede gelin konumundadır. Hatta Almanya'da doğan Türk asıllı eşinden geleneklere ve ritüellere daha fazla uyum sağladığı görülmektedir.

Cem: Alman anne ve Türk babaya sahip olan Cem, çoğunluğu Almanca olmak üzere iki dilin de konuşulduğu bir evde büyümesine karşın hiç Türkçe bilmediği için okulda Türk olmamakla suçlanır. Ana dilinde konuşamamak, farklı etnik kökenden ebeveynlere sahip olmak yaşadığı kimlik krizini derinleştirmektedir.

Ritüeller

Üç kuşak ailesiyle bir arada olan Hüseyin Yılmaz'ın yemek masasının kalabalık, çok sesli olmasıyla birlikte çocukları, torunu ve gelini ile samimi bir ilişki yürütmektedir. Yarı Almanca yarı Türkçe'nin konuşulduğu evde aile değerleri üzerine yapılan konuşmaların Türkçeyle konuşulduğu gözlenmektedir. Hüseyin'in yaşı ve Almanya'da geçirdiği süreye rağmen hala aile lideri statüsünü koruduğu ve bir baba figürü olarak yetişkin olan çocukları üzerinde otorite kurduğu görülmektedir. Aile üyelerinin gündelik yaşamda ve sosyal hayatta bireysel hareket etmelerine karşın son sözü baba olarak Hüseyin söylemektedir. Yolculuğa çıkmadan önce tüm aile valizlerini Alman çikolataları ve gıda ürünleriyle doldurmaktadır.

Semboller

Köye gitmek üzere yolculuğa çıkan aile tıpkı uzun, geniş yemek masasında bir araya geldiği gibi büyük bir otobüsle yola çıkmaktadır. Yemek masasında oturan Hüseyin'in hemen arkasındaki duvarda Arapça metinlerin yer aldığı bir duvar çerçevesi vardır. Hüseyin'in ilk

evlendiği dönemde Fatma ile çektiği fotoğraf yine evin bir köşesinde Hüseyin'e geçmiş yılları anımsatmaktadır. Fatma'nın mutfağındaki çiçekli yemek masası çiçek motifli örtüyle kaplıdır ve yemek masasında Hüseyin, zeytinlerin rengi hakkında tartışmaktadır. Türkiye'ye giriş yaptıkları an kendilerini ezan sesi karşılamaktadır. Anadolu köyüne yolculuğu sırasında simitçi çocuğu durdurarak simit almaları ve ailenin yolculuğa ara vererek kebabçıda yine uzun bir masa etrafında toplandığı gözlemlenmektedir. Uzun ve kalabalık yemek masaları aile birliğini ve geldikleri kültürü temsil etmektedir.

Değerler

Almanya'ya Hoşgeldiniz filminde karakterlerin değerler dünyasında birçok diasporik unsurun yer aldığı gözlenmektedir. Hüseyin'in aile üyelerini bir masa etrafında toplayarak açıklama yaparak başlaması, aileyle birlikte hareket etmesi aile bağlarının kuvvetli olduğunu göstermektedir. Çocukları ve torunu bireysel olarak hareket etme eğilimi gösterse de Hüseyin ailesini bir arada tutmak için otoriter bir duruş göstermektedir. Hüseyin ve Fatma yalnız kaldıklarında bütünüyle Türkçe konuşmaktadır ancak aile üyeleri bir araya geldiklerinde hem Almancanın hem de Türkçenin eş zamanlı konuşulduğu görülmektedir. Ailenin hem ikinci kuşak hem de üçüncü kuşak bireyleri bireyselleşme deneyimlerine karşın temel hanelerini ebeveynlerinin evleri olarak görmektedir. Bununla birlikte bireyler baba otoritesini ve babanın karar alarak son sözü söyleme hakkını kabul etmektedir. Alman vatandaşlığı sebebiyle yabancılar mezarlığına gömülecek olması değerleri tekrar gündeme getirir. Bekaret kavramının sembolik olarak bir anlam taşıdığı ve ana vatan dair bir değer olmadığı ortaya çıkmaktadır. Almanya'da 3 kuşak boyunca ikamet etmekte olan Fatma'nın Alman vatandaşlığını almayı çok istediği ve eşini vatandaşlık için ikna ettiği görülmektedir. Alman vatandaşı olmanın hem 1960'larda hem de 2000'lerden sonra hala değerli olduğu görülmektedir. Aile, Alman vatandaşlığından ötürü Hüseyin'in Türkiye'de yabancılar mezarlığına gömülmesine müsaade etmez.

Almanya'ya işçi göçünün tarihsel arka planına yer veren ve tarihten gerçek görüntülerin eklendiği Almanya'ya Hoşgeldiniz filminde Türk işçi göçü ile ortaya çıkan problemler kapsamlı bir şekilde ele alınmış ve entegrasyon çerçevesinde yaşanan sürece detaylarıyla değinilmiştir. Hofstede'e (2010) göre kültür doğuştan gelen değil sosyal çevre katılımıyla öğrenilebilen kurallardır. Bir grubu ya da insanı bir diğerinden ayıran özellik içinde yaşadığı kolektif program bir diğer ifadeyle kültürdür. Hofstede, bireyin içinde yaşadığı sosyal çevreden kültürü öğrendiğini savunmaktadır (Hofstede, 2010, s.4). Torununun kimlik sorusu üzerine göç hikayesini anlatan ve ana vatana yolculuk kararı alan Hüseyin geldiği kültürü ve kültüre dair unsurları aktarma misyonu taşıdığı görülmektedir.

Filimde entegrasyon sürecine ilişkin sembollerin alafranga tuvalet, İsa peygamber figürlü haç, çam ağacı, yılbaşı konseptli hediye paketleri, bıyiksız erkek, Almanca gibi göstergeler olması, iki kültür arasındaki farklılıktan doğan problemler ve ilk giden göçmenlerin yaşadığı kültür şokunu değerlendirmede açıklayıcı olmaktadır. Almanya'ya ilk

gittikleri an karşılaştıkları alafrağa tuvalete karşı ailenin yaşadığı şok, ana vatana döndüklerinde köydeki alaturka tuvalete karşı yaşanan şokla kendini tekrarlamaktadır. Bununla birlikte göçün beklentileri ve göçün karşıladıklarına ilişkin de ipucu sunmaktadır. Alman toplumuna entegre olmuş ve bireylerin neredeyse tamamı vatandaşlığı kazanmış bir ailenin içinde Hüseyin'in köklerinden kaynaklı bir huzursuzluk yansımaktadır. Kimlik filmin ana temasını oluşturmakla birlikte değerler kategorisinde önemli bir yerde konulanmaktadır. Bireyselleşmeye geçit vermeyen bir aile bütünlüğüne sahiptir. Hüseyin'in davranışından geleneklerine ve değerlerine halen bağlı olduğu görülmektedir. Ancak Alman erkek arkadaşından bebek bekleyen torunu Canan'a anlayışla yaklaştığı görülmektedir. Ailesinin içinde en çok ana vatan özlemi çeken kendisi olmasına rağmen torunu Canan'ın bebeğinin babasının İngiliz olmasına şaşırması ve "Alman olsaydı bari" demesi, Fatma'nın köyünde Hüseyin'le evlenmeden önce çocuk beklediğini açıklaması, Türk ve Alman kültürünün eşit bir zeminde olması entegrasyona ilişkin bir başarı göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Alman pasaportunu yaşamının "garantörü" gören Fatma için bu pasaport, din ve kimlik meselesinde anlamını yitirmektedir. Ancak Hüseyin'in ölümlüyle kimlik meselesi bir sorun olarak ortaya çıktığında yaşanan kriz geleneğin, ritüellerin tekrar sorgulanmasına yol açar. Üç nesil boyunca Almanya'da yaşayan bireyler kim oldukları üzerine düşünmeye başlar.

Ayrılık (*Die Fremde*, Feo Aladağ, 2010)

Filmin konusu

Ayrılık filmi geçimsizlik ve şiddet nedeniyle kocasını bırakıp çocuğuyla Almanya'daki ailesinin yanına dönen Umay'ın çocuğu ile birlikte yaşama tutunma ve hayatındaki erkeklerin, egemenliğine karşı gelerek verdiği hayat mücadelesini konu almaktadır. Şiddet gördüğü eşinden ikinci bir çocuk dünyaya getirmek istemeyen Umay, kürtajın hemen ardından kendisinin ve çocuğunun maruz kaldığı şiddetten sonra kaçarak Almanya'ya ailesinin yanına gelir. Ailesi sürpriz bir ziyaret olduğunu düşünse de Umay çok geçmeden eşine dönemeyeceği söylediğinde ailesi tarafından şiddete uğramaya başlar.

Tablo 2. Ayrılık (*Die Fremde*) filmi "Soğan Kabuğu" Analizi

Kahramanlar	Ritüeller	Semboller	Değerler
-Umay -Cem -Kemal -Halime -Kader -Rana -Mehmet -Acar	-Uzun yemek masasında maale yenen alabalık akşam yemeği -Mevlit okutma -Sezen Aksu şarkısının ninni olarak söylenmesi -Düğün -Ailelerin ilişkiler üzerinde karar verme yetkisi	-Tüm ailenin etrafında toplandığı uzun yemek masası -Muska (kolye)	-Evlenen bir kadının baba evine geri dönmemesi -Kocanın hem dövüp hem sevebilir olması -Ailede erkeklerin söz söyleme ve karar verme yetkisi -Bekaret -Evlilik-evli kalmak -Namus-şeref

Kahraman/Kişi Analizi

Umay: Umay ailesinin onayladığı bir evliliği sonlandırmaya çalışan ve ailesinin benimseyemediği değerlere sahip olmayan bir karakterdir. Ancak köken aileye duyduğu aidiyet, zarar görmesine rağmen ailesini korumasına hatta Alman kültürünün yapısı içindeki kurumlara karşı ailesini savunmasına neden olmaktadır.

Kemal: Baskıcı ve eşi Umay'ın kendisinden habersiz attığı her adım için şiddet uygulayan bir koca ve çocuğuna şiddet uygulayan bir babadır.

Kader (Baba): Geleneklerine ve değerlerine sıkı sıkıya bağlı olan Kader için sosyal çevresinde bıraktığı izlenim hayat kadar önemlidir. Bu nedenle hem eşi hem de çocuklarının hayatları hakkında önemli karar verme hakkına sahiptir.

Halime (Anne): Ailedeki erkeklerin kararlarını ve bu kararları uygulamalarını sessizce izleyen ve onaylayan bir kişiliğe sahiptir. İki erkek çocuğu da aile meselelerinde kendisinden daha fazla söz hakkına sahiptir.

Mehmet: Sık sık sözünü kestiği babasını rol model olarak alan Mehmet kendisinden yaşça büyük ablasını dövmekte ve saygısızca konuşmaktadır. Umay'ın aile değerlerinden uzak ve yalnız bir yaşam kurmasını kabullenemezken Umay'ın evi terk etmesi ve sosyal hizmet kurumunun devreye girmesi öfkelerini daha da artırır.

Acar: Ablasının evini terk ederek yanlarına yerleşmesi itibariyle ablasına saygılı ve samimi davranmaya çalışan bir kardeş olmuştur.

Rana: Kendi çevresinden birini severek nişanlanan ve ablası Umay'ın yaşadığı ayrılık sebebiyle nişanı bozulan Rana hem hamile olması hem de ablasından farklı olarak kendi kültürüne ait olan nişanlanmanın otoritesi altında yaşamak istemesi nedeniyle aileden ayrılması fikrini desteklemektedir.

Ritüeller

Hem İstanbul'da hem de Almanya'da aile üyeleri uzun yemek masası etrafında toplanmaktadır. Her iki ailenin de kaidelere bağlı olduğu ancak aile içi huzursuzluk ve mutsuzluk sebebiyle yemek masasında geçen sürenin tartışma ve şiddetle geçtiği görülmektedir. Rana'nın düğünün gerçekleştiği mekân, ana vatandaki düğün salonlarına ait izler barındırmaktadır. Aile büyükleri bir araya gelerek çocuklarının gelecekle ilgili söz söyleme ve karar verme yetkisine sahiptir. Bununla birlikte çocuklar, ailelerinin kararlarına itiraz etmek yerine yalnızca ailelerinin kararlarını değiştirmelerini umut etmektedir.

Semboller

Umay'ın annesi, içinde bulunduğu duruma iyi geleceğini düşünerek çevresindeki kadınları çağırarak evinde Kur'an-ı Kerim okutur ve herkes dağıldıktan sonra bir şifa sembolü olarak hazırlanan muskayı Umay'ın boynuna takar. Umay annesinin şifalanması için

taktığı kolyeyi oğluna verir. Umay'ın hem İstanbul'da kaldığı evde hem de Almanya'da ailesinin evindeki yemek masası geniş ve uzundur.

Değerler

Filmde ana vatana ait birçok etnik değer yer aldığı tespit edilmiş olup töre ve geleneklerine bağlılığın sürdürüldüğü aile yapısında evlenen bir kadının aile evine geri dönmesi aile onuruna zarar vermesi sebebiyle yasaktır. Aile kadınlarının yaşamı hakkında kararlar yaş kıstası olmaksızın ailenin erkekleri tarafından verilmektedir. Evlenmiş bir kadının evlilik birliğini sürdürmesi, kocaya her koşulda itaat etmesi ve ailenin belirlediği sınırların dışına çıkmaması önemli değerlerdir.

Diasporada geleneklerini devam ettirmeye çalışan aileyi anlatan bir dram filmi olan "Die Fremde" eğitim hayatı yarım kalmış ve evlilik içinde yaşadığı şiddete karşı durma cesareti gösterebilen Umay'ın namus, töre, aile, gelenek, görenek, değer yargıları arasında sıkışıp kendini gerçekleştirme cesaretiyle oğluyla birlikte yeni bir yaşam kurma mücadelesine tanıklık etmektedir.

Namus ve töre adetlerinin sınırları, kadınların üzerinden gerçekleşmektedir.

Umay hem eşinin hem de kendi ailesinin evinde sistematik bir şekilde şiddet görmektedir. Eşinden gördüğü şiddet ve baskıdan kaçarak ailesinin yanına sığınan Umay bu kez hem baba ve erkek kardeş şiddeti hem de ailesinde ataerkil sistemin bir savunucu olarak ailesindeki kadınlarla savaşmak ve kararlılığını ispatlamak zorunda kalır. Evlenmiş ve babasının evinden ayrılmış bir kadının eşinden ayrılmak istemesinin aykırılık olarak karşılandığı, kök ailesinin yanında yaşamak istese bile bir namussuz olarak tanımlandığı bir kültürün içinde Umay yeni bir hayat kurmaya çalışmaktadır. Umay eşinin dövmesiyle oluşan yara izlerini annesine gösterdiğinde Halime, oğlunun hatırı için katlamaya devam etmesi gerektiğini söyler. Nitekim Umay'ın babası Kader'e göre koca "hem dövüp hem de sevebilir". Erkek arkadaşı Stipe ile tanışmadan çok önce Umay, ailesinden "namussuz" damgası yer.

Araştırmacı Nejma Monkachi göçmen bireylerin göç olgusuna yönelik bir şeyler üretme ve göç deneyimlerini anlamlandırılmalarının önemli olduğuna değinmektedir. Monkachi'ye göre göçmen bireyler sahip olduğu eski ve yeni roller arasında bir parçalanma yaşamakta ve geldiği toplumun kültürel köklerine dönmekle göç ettiği topluma tutunmak, bağlanma arasında sıkışarak içinde yaşadığı toplumda bir şeyler üretmekten yenden kendisini gerçekleştirmektedir (Monkachi, 2003 Akt: Özkoçak, 2019, s. 434). Umay yeni bir hayat inşa etmek için aile ve kültüre karşı hareket etse de kendini onların değer yargıları üzerinden konumlandırarak suç işlediğini düşünmektedir. Bu nedenle duyduğu yaftalamaların tümünü içselleştirerek mensubu olduğu toplulukta kendini bu şekilde tanımlamaya başlar. Ailesinin değerleriyle yeni bir yaşama başladığının farkında değildir.

Hofstede'e (2010) göre bireyin kişiliği, hiç kimse ile paylaşılmasına ihtiyaç duymayan benzersiz ve kişisel olsa da gündelik yaşamda gösterdiği korku, sevinç, mutluluk gibi tepkiler içinde bulunduğu kültür tarafından değiştirilmektedir. Bu nedenle birey genleri hem kalıtsal olarak alınan özelliklere hem de içinde bulunduğu çevre tarafından aldığı öğretilere dayanmaktadır (Hofstede, 2010, s.4-9). Kız kardeşi Rana'nın Umay'ın ayrılığıyla bozulan nişanı bekaret, namus ve şeref yargılarını tekrar ailenin önüne getirir. Baba Rana nişanlıyla evlenmek istediği için evlilik dışı hamile olmasını tartışmaz. Bağlı olduğu topluluk ve çocuğu arasında sıkışıp kalan baba tereddüt etmeden topluluğunu seçer.

Aile, kadınları "erkeğe sahip olarak var olunabileceğine inanmaktadır. Hatta eşlerin ailelerinin hem evlilik öncesi hem de evlilik birliği içinde ilişkileri hakkında karar verme yetkisinin bulunduğu ve birbirlerini destekleyici kararlar aldığı görülmektedir. Bu noktada bireylerin cinsiyetleri arasında bir farklılık gözetmeksizin karar alan ailelerin erkek çocuklarına daha hassas yaklaştığı ve tolerans tanıdığı gözlenmektedir. Umay'ın gelenekle çatışması Alman toplumunda entegre olamamış bireylerin yaşadığı uyum sorunlarına işaret etmektedir. Alman polisi Umay'ın bir telefonuyla gelip Umay'ı aile evinden kurtarır ancak Umay, gönüllü olarak kendisini reddeden ve zarar vermek isteyen ailesiyle görüşmeye çalışarak ait olduğu topluma kabul edilmeyi ister. Sosyal hizmetin Umay'ı korumaya çalışması, Umay'ın ise her şeye rağmen kardeşlerini ve ailesini korumak istemesi ve uğradığı saldırıları sessiz kalarak örtmesi diasporik bilince dair ipucu sunmaktadır.

Paramparça (Aus dem Nichts , Fatih Akın, 2017)

Filmin Konusu

Katja, Kürt asıllı Nuri Şekerci ile evlidir ve Rocco adında beş yaşında bir erkek çocukları vardır. Evlilikleri ceza evinde gerçekleşmiştir çünkü Nuri geçmişte uyuşturucu satmaktan dört yıl hapis yatmıştır. Çocukları olduktan sonra düzenli bir hayat kuran Nuri Şekerci, Türk mahallesinde kendi danışmanlık şirketini kurmuştur ve uçak bileti satışı ile tercümanlık yaparak para kazanmaktadır. Bir gün Alman asıllı eşi Katja Şekerci, arkadaşı Birgit ile buluşmak için oğlunu eşinin ofisine bırakır ve aracıyla arkadaşının yanına gider. Katja döndüğünde Nuri'nin ofisinin önünde bomba patladığını görür. Yapılan DNA testinden sonra ölenlerin Katja'nın oğlu ve kocası Nuri olduğu anlaşılır.

Tablo 3. Paramparça (Aus dem Nichts) filmi "Soğan Kabuğu" Analizi

Kahramanlar	Ritüeller	Semboller	Değerler
Nuri Şekerci Katja Şekerci Danilo Fava Birgit Edda Möller Andre Möller Jürgen Möller	-Hamam -Uyuşturucu -Kilisede cenaze merasimi -Suyun içine dalarak intihar etmeye çalışmak	-Absalah Camii Tabelası -Türk Mahallesi -Nuri'nin ofisine ait Türkçe tabela -Bombalı saldırı -Dövme -Kanlı küvet	-Aile -Etnik kimlik -İdeolojiler -Din

Kahramanlar

Nuri Şekerci: Nuri Şekerci Agnostik olmasına rağmen uyuşturucuyla olan geçmişi, Kürt kökenli, göçmen statüsünde olması ve stili itibariyle medyada sunulan “kökten dinci portresi” çizmektedir.

Katja Şekerci: Kendisini anne olarak tanımlamaktadır. Farklı etnik kökenden biriyle evlenmesinin bir trajediyle tekrar tartışılması Katja'nın hem kendi ailesi hem de eşinin ailesinden beklediği desteği görememesine neden olur. Ailesini kaybetmenin acısı, suçlularının bulunmaması ve eşine yönelik suçlamalar intiharın eşiğine getirirse de inatçı kişiliğine tutunarak mücadeleye devam etmeye karar verir.

Danilo Fava: Şekerci ailesinin avukatı aynı zamanda aile dostlarıdır. Nuri ile geçmişe dayalı dostlukları nedeniyle işlediği suçları bilmektedir. Danilo'nun uyuşturucuya olan bağımlılığı Katja'nın da tekrar uyuşturucu kullanmasına ve vekili olduğu davanın seyrinin değişmesine yol açar.

Edda Möller: Neo-Nazi üyesi olan Yunanistan'da ırkçı Altın Şafak partisindeki bağlantılara sahip Edda sakinliğini koruyan, soğuk kanlı bir kişiliğe sahiptir.

Andre Möller: Nazilere duyduğu hayranlık ve bağlılık sebebiyle ailesi tarafından dışlanmış ve onlardan ayrı yaşamaktadır. Edda gibi final sahnesine kadar konuşmaz.

Jürgen Möller: Andre'nin babasıdır. Oğlunun Neo-Nazi hayranlığından dolayı oğlundan utanç duymaktadır.

Ritüeller

Sauna kültürü yaygın olan Almanya'da Katja arkadaşı ile Türklere ait hamama gittiği ve bunu düzenli bir ritüel olarak tekrarladığı görülmektedir. Uyuşturucu kullananların Alman asıllı Katja ve Danilo olmasına rağmen Nuri'nin göçmen ve Kürt asıllı kimliği mahkemece öne çıkarılarak Alman vatandaşlarının suçları da üzerine yıkılmaktadır. Nuri agnostiktir ancak ölümünden sonra ailesi gövdesinin parçalarını Türkiye'ye götürmek ve cenaze töreni düzenlemek ister. Katja bunu kabul etmez ancak kocasının ailesinin yapmak istediği gibi kendisi de agnostik olan cenaze merasimini kilise de düzenler. Her iki kültürde de dini anlamda bir yere ait olmayan Nuri'yi kendi inançlarına göre defnetme ve son yolculuğuna uğurlama isteği görülmektedir.

Semboller

Filmin başlangıcında yer alan Katja'nın caddede bulunduğu noktada görülebilen Absalah camii bir Türk mahallesinde olduğunu işaret etmektedir. Nitekim Nuri'nin Türk mahallesi olarak anılan noktadaki ofisinin tabelası da Nuri'nin göçmenlere hizmet verdiğini göstermektedir. Gerçekleşen terör eylemi Alman vatandaşı tarafından ırkçı duygularla yapılmıştır. Filmin başında hamam sahnesinde Katja'nın henüz iyileşmemiş dövmesi gözükür.

Ailesinin intikamı için savaşmaya karar veren Katja tekrar dövme yaptırarak savaşmaya karar verir.

Değerler

Aile ve etnik kimlik filmin iki önemli temasıdır. Her iki kültürde aile ve aile bireylerine yaklaşımdaki farklılıklar ile ortak unsurlar dikkat çekmekte, aile evlatlarının kendi dini inançlarına göre defnedilmesini istemekte ve bireylerin aile büyükleriyle çatışma yaşandığı dikkat çekmektedir. Film boyunca karakter birbirlerini ideolojileri ve etnik kimlikleriyle tanımlamaktadır.

Aus dem Nichts Almanya'da göçmenlerin yaşadığı ırkçılık, ayrımcılık, ötekileştirme olgusunu, eşinin kimliği sebebiyle göçmen olarak tanımlanan, toplum tarafından dışlanan ve adalet arayışı içinde olan bir Alman gözünden canlandırılmaktadır. Göçmen bir aileye yapılan saldırı etrafında gelişen film esas olarak ırkçılığı ve göçmenlerin yaşadığı ayrımcılığın arka planında yaşananları ele almaktadır. Göçmenlere yapılan ayrımcılık ve ötekileştirme Alman vatandaşları üzerinden deneyimlenmektedir.

Uyuşturucuyla olan geçmişleri Nuri-Katja Şekerci'nin kimliğinin bir parçası olmuştur. Göçmenlerin suçla ilişkilendirildikleri ve gittikleri yerde yerleşik dahi olsalar yabancı kabul edilmeleri eğilimi dikkate alındığında, uyuşturucu kullananların Alman asıllı Katja ve Danilo olmasına rağmen Nuri'nin göçmen ve Kürt asıllı kimliği mahkemece öne çıkarılarak Alman vatandaşlarının suçları da üzerine yıkıldığı dikkat çekmektedir. Nuri'yi bombayla öldürenleri tespit etmek amacıyla yapılan soruşturma da yine Nuri'nin geçmişi ve kökeniyle ilişkilendirilerek çözümlenmeye çalışılır. Soruşturmanın merkezini uyuşturucununun oluşturması, göçmenlerin damgalanma biçimleri üzerine önemli ipuçları sunmaktadır.

Yunanistan'da karavanda saklanan sanıklar (André ve Edda Möller) kurtuluşları için ihtimaller üzerine tartışırken "o Türkü öldüreceğini" söyler ancak Katja Alman asıllıdır. Nuri'nin Türkiye'den gelen Kürk kökenli biri olması onun polisler tarafından Müslüman kimliğe sahip olduğu için öldürülebileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Katja eşinin agnostik olduğu ve uyuşturucu satmadığına ikna etmeye çalışsa da polis soruşturmada uyuşturucuya yoğunlaşır.

Katja ailesinin ölümünün ardından bütünüyle göçmen kıyafeti giymiş Alman gibidir. Mahkeme de Neo-Nazi üyesi olan sanıkların avukatının kendisine bakışı, vatanına ihanet etmiş bir izlenim yaratmakta, yanlış bir yolda ilerlediğine işaret etmektedir. Hikâye sürecinde karakterler birbirlerini sahip oldukları ideoloji ve etnik kimliğiyle tanımlamakla birlikte, eşini öldüren Edda ve Andre Möller de Katja'yı Türk ve göçmen olarak tanımlamaktadır. Bir göçmenle evli olması Katja'nın resmi makamlardaki sözünü itibarsızlaştırmaktadır. André Möller'in babası mahkeme sonunda Katja'ya suçlu olduklarını söyler. Ancak mahkeme bombanın yapıldığı kömürlüğe giren üçüncü kişinin bulunamadığı

gerekeşiyle sanıkları ceza almadan serbest bırakması üzerine Katja çözümü adaleti kendi sağlayarak bulacağı kanaatine varır. Göçmenlerin marjinal, suç işlemeye eğilimli olarak tanımlandığı bir yerde yalnızca azınlık grupların değil, Alman vatandaşının da radikal eylem yapabileceğine dikkat çekmektedir.

Filmlerdeki Ortak Diasporik Öğeler ve Değerler

Willkommen in Deutschland (*Almanya'ya Hoşgeldiniz*) ve Die Fremde (*Ayrılık*) filmlerinde birçok ortak öğe bulunmaktadır. Köy evine ziyaret, bekalet, evlilik dışı hamile olmak, babanın aile reisi olması, kadınların kültüre aykırı olan eylemlerini babalarından gizlemeleri, ailenin en küçük üyesine ana vatana dair gelenekleri, ritüelleri, değerleri anlatmak, öğretmek ortak diasporik öğelerdir. Her iki filmde de ana vatana yolculuk gerçekleşmekte, küçük bir çocuğun dünyasından ev sahibi ülkede, ana vatana ait değerlerin uygulamalarına yer verilmekte, aile üyesi genç kız, evlilik dışı bir hamilelik yaşadığını ağlayarak annesine açıklamaktadır. Bununla birlikte her iki filmde de ailedeki annelerin bekaletini kaybeden kızına verdiği tepki bir hayal kırıklığı ve şaşkınlık olmuştur. Ancak bekalet kavramı bir krize yol açmadan çözülmektedir. Almanya'ya Hoşgeldiniz filminde Fatma, 1960'lı yıllarda Anadolu'nun bir köyünde eşi kaçırdıktan sonra benzer bir durum yaşadığını kızına anlatarak, torununu korumaya çalışır. Ayrılık filminde ise baba Kader, nişanı atılan kızının hamile olduğunu öğrendiğinde erkek tarafıyla anlaşarak durumu çözümlenmeye çalışır. Filmlerde evlenmeden önce yaşanan cinsel birliktelik ve kadınların hamile olması Türk-Alman kültüründe ortak bir unsur olarak sunulması dikkat çekmektedir.

Berghahn'a göre Almanya'da göçmen yönetmenlerin, film yapımcılarının sinemada görünürlük kazanması etnik çeşitlilik ve çok kültürlülüğün temsiline de ilgi duyulmasını sağlamıştır (Berghahn, 2011:131). Üçüncü kuşak göçmen yönetmen olan Fatih Akın filmlerinde evrensel kabul edilebilecek temaları ele alarak diaspora sinemasında gerçekleşen dönüşümün öncülerinden kabul edilmiştir. Filmlerini çift dil, çift kimlik ve çift kültür üzerine inşa ederek melez bir sinema sunmuştur.

Stuart Hall diaspora kimliğinin, dönüşümle kendini sürekli yeniden üreten kimliği ifade ettiğini vurgulamaktadır. Hall'a göre diasporadaki deneyim öz ve saflıkla değil heterojenliği sağlayan çokluğun ve çeşitliliğin olmasıyla tanımlanabilir. Farklılarla ayrılarak bir arada olan değil farklılıklarla yaşayan "kimlik" farkındalığıyla ve mezellikle mümkündür (Hall, 2015:134). Aus dem Nichts filmindeki öğeler incelendiğinde hikâyede Fatih Akın'ın her iki kültürün ortak özelliklerini bir zeminde buluşturduğu görülmektedir. Filmde aile, etnik köken, cenaze merasimi, hamam kültürü, aile büyükleriyle çatışma her iki kültürün ortak noktalarını oluşturmaktadır.

Sonuç

Filmler sadece kültüre ait unsurları yansıtmakla kalmaz aynı zamanda toplumsal yaşama dair unsurları bir bütün olarak ele almaktadır. Bir filmde bir topluluğun, kültürüne, geleneklerine, aile yapısına, yeme-içme kültürüne ve inançlarına dair birçok şey kurgusal bir hikâyenin içinde yer almaktadır. Bu nedenle filmler bir yönüyle toplumların hafızasıdır. Aynı zamanda toplumların dönemsel olarak politikaları, tartışmaları, değer yargılarını ve bunlarda meydana gelen değişimlere ışık tutan bir arşiv niteliğindedir.

Bu çalışmada 2000’li yıllar sonrası da Türk-Alman sinemasında göçmen temsili ve filmlerde yer alan diasporik öğeler incelenmiştir. İşçi göçü kapsamında Almanya’ya giderek, aile birleşimi ile yıllar içinde Almanya’da yerleşik hale gelen göçmenler ve göç hareketi 1970’li yılların sonlarına doğru hem Alman sinemasında hem de edebiyat alanında görünürlük kazanmıştır. Bu çalışmada Yasemin Şamdereli’nin 2011 yapımı Almanya’ya Hoşgeldiniz, Feo Aladağ’ın 2010 yapımı Die Fremde ve Fatih Akın’ın 2017 yapımı Aus dem Nichts filmi soğan kabuğu diagramı ve sosyolojik film eleştirisi yöntemi ile analiz edilmiş olup filmde, yer alan diasporik öğeler incelenmiştir.

Türk- Alman sinemasının ilk dönem filmleri göç etmenin avantajları ve dezavantajları arasındaki keskin boşlukta yer almaktadır. İlk dönem göçmen filmleri yoğunluklu olarak kültür şoku, yabancılaşma, iletişimsizlik ve uyum sorununa odaklanmaktadır. Filmlerde kültürel karşılaştırmaların olumsuz yönde olup, Türk göçmenlerin yaşadığı uyum sorunlarının birer dezavantaj olarak sunulmuştur. Bununla birlikte kadınların eşlerinin kontrolünde olması ve ev sahibi toplum ile temasının olmaması da göçmenlerin gelenekleri devam ettirme gayretinin bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Karanlık ve umutsuz bir atmosfere sahip olan ilk dönem göçmen filmleri, göçün başarısızlıklarına odaklanması sebebiyle eleştirilmiştir. İkinci kuşak yönetmenlerin filmleri küreselleşme etkilerinin görünürlük kazanmasıyla birlikte hem ana vatan hem de Alman kültürüne dair unsurlar barındırmaktadır. 90’lı yıllardan sonunda Türk-Alman sinemasında gerçekleşen kırılmayla üçüncü alan denilen melez bir sinema ortaya çıkmıştır. 2000’li yıllardan itibaren Türk-Alman yönetmenlerin göç ve diasporik unsurlara filmlerinde daha az yer verdiği, ulaştığı seyirci kitlesi sayesinde kendi özgün sinemalarını gerçekleştirdikleri ve evrensel konuları ele aldıkları görülmektedir.

Yapılan film analizinde aile, din, etnik kimlik, göçmen olmak filmlerin ana temaları olarak tespit edilmiştir. Diasporada aile kurumunun göçmenler için hala önemini koruduğu ortaya çıkmaktadır. Üç filmde de ataerkil bir yapı hâkimdir. Birlikte hareket etme duygusu, aile olmanın önemi, evin içinde Türkçe konuşmak, ailece bir masa etrafında toplanma ve etkinliklerin bir arada gerçekleşmesi incelenen üç filmde de yer alan unsurlar olmuştur. Bekaret, evlilik dışı birliktelik, aile reisinin baba olması, ana vatana ziyaret konuları filmlere ait ortak öğelerdir.

Film incelemeleri sonucu Alman ve ana vatan kültüründe yer alan ortak unsurların

birleştiği ve kahramanların diğer diasporaya ait olan ürünü/davranışı tüketmeye eğilimli olduğu gözlenmektedir. Filmlerde kurgusal karakterlerin hâkim kültürün içine karışmış olduğu ve ana vatana ait değerlerini/ritüellerini devam ettirerek diasporada kültürel bir zenginliği ortaya çıkardığı tespit edilmiştir. Göçmen temsilinde üçüncü ve dördüncü kuşakta bireyselliğin ön plana çıktığı, aileden bağımsız hareket etme isteği ve bireyselleşme talebinin aile içinde soruna yol açtığı görülmektedir. Filmlerde ailelerin kapalı bir yapıya sahip olduğu, hikâye örgüsü içinde yer alan yabancı bireylerin aileye dahil edilmediği ve bağımsız bir yerde konumlandığı görülmektedir. Bununla birlikte ana vatana dair söylemlerin ve etnik kimliğin aile çeperinde hala önemini koruduğu gözlenmektedir. Analiz sonucunda Türk-Alman sinemasında 2000’li yıllardan sonra üretilen çalışmaların çok dilli ve çokkültürlü bir yapıya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Üçüncü kuşak yönetmenlerin hem temel diasporik öğelere yer verip hem de bireysellik vurgusunu öne çıkararak, kültürel farklılıklardan ziyade evrenselliğe vurgu yapan bir yaklaşım benimsendiği söylenebilir.

Extended Summary

Immigrants who settled in Germany, after arriving as guest workers and subsequently achieving family reunification, gained visibility in both German cinema and literature towards the end of the 1970s. The phenomenon of “Gastarbeiter” (guest workers), referring to Turkish workers, and the migration process were portrayed in both Turkish and German cinema. As a result of the cultural and artistic activities of second-generation immigrants, Turkish-German cinema has acquired an important place within German cinema (Burns, 2007a). The purpose of this research is to identify diasporic elements in films produced in Turkish-German cinema after the year 2000 and to analyze changes in representation of Turkish immigrants in diasporic German cinema. Additionally, this research aims to explain to what extent the narrative structure of the films and the elements of diasporic consciousness and homeland-related aspects in the characters are present. This research was conducted using qualitative research methods such as sociological film criticism and Geert Hofstede’s “cultural onion diagram” method. The study aims to address the following questions: “*To what extent do diasporic elements appear in films produced in Turkish-German cinema after the year 2000? Have elements of diasporic consciousness and homeland been included in the narrative patterns and characters of the films? What are the changes related to the representation of immigrants living in Germany in diasporic cinema?*”.

This research reviews existing studies in the field, and Yasemin Şamdereli’s “Wilkommen in Deutschland,” Feo Aladağ’s “Die Fremde,” and Fatih Akın’s “Aus dem Nichts” are analyzed using Hofstede’s “Cultural Onion” method and the method of sociological film criticism. According to Hofstede’s theory, the reactions an individual has in their daily life are based on the culture and social environment where they live. Hofstede’s cultural

onion diagram, focusing on “*heroes, symbols, rituals, and values*” that represent cultural differences in the films is used to analyze the films.

Family, religion, ethnic identity, and the experience of being an immigrant are common themes in these films. The families portrayed in the films have patriarchal structures. The sense of acting together, the importance of being a family, gathering around a table and other family activities are present in all three films. In “Wilkommen in Deutschland” and “Die Fremde,” the father’s authority forms the cornerstone of the family and that every decision concerning the family is made by the father.

The analyses revealed that the fathers’ role as the heads of families, visits to the homeland, virginity and extramarital affair (heterism) are common diasporic elements in the films under examination. Additionally, it is noteworthy that individuality takes center stage in the representation of migration in the third and fourth generations. Furthermore, discourse about the homeland and ethnic identity still hold significance within the family and are central themes in the films. Overall, Turkish-German cinema produced after the 2000s are characterized by a multilingual and multicultural structure. However, rather than focusing on cultural differences, they embrace an approach that emphasizes universality.

Orcid

Tuğba Koçak <https://orcid.org/0000-0002-9333-8507>

Kaynakça

- Adıgüzel, Y. (2016). *Göç sosyolojisi*. İstanbul: Nobel Kitabevi.
- Assmann, J. (2015). *Kültürel Bellek*. (A. Tekin, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Asutay, H. ve Bacaksız, H. (2021). Türk-Alman sinemasında Türk göçmen imgesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 07 (01).
- Bayraktar, R. (2013). Zorunlu göçten ulus-ötesi yurttaşlığa. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(24), 10.
- Berghahn, D. (2011). Queering the family of nation: Reassessing fantasies of purity, celebrating hybridity in diasporic cinema. *Transnational Cinema*, 2(2), 129-146. https://doi.org/10.1386/trac.2.2.129_1
- Berghahn, D. & Sternberg, C. (2010). Locating migrant and diasporic cinema in contemporary europe. D., Berghahn ve Sternberg, C. (Ed.), *European cinema in motion* içinde. *Palgrave European Film and Media Studies*. https://doi.org/10.1057/9780230295070_2
- Böke, K. (2009). Sosyal bilimlerde araştırma, Kaan Böke (Der.). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*: 3-32. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Burns, R. (2007a) The politics of cultural representation: Turkish–German encounters. *German Politics*, 16(3), 358-378, DOI: 10.1080/09644000701532718
- Burns, R. (2007b). Towards a cinema of cultural hybridity: Turkish-German filmmakers and the representation of alterity. *Journal of Contemporary Central and Eastern Europe*, 15(1), 3-24, DOI: 10.1080/09651560701241362

- Castles, S. & Miller, M. J. (2008). *Göçler Çağı Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*. (B. U. Bal ve İ. Akbulut, Çev.). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Orijinal eserin yayın tarihi 2003).
- Cerrahoğlu, Z. (2019). Sinemada temsil kurmak: Mustang (2015) filmi üzerine bir inceleme. *SineFilozofi, Özel Sayı* (1), 518-535. DOI: 10.31122/sinefilozofi.515253
- Erdem, A. (2019). *1950 Sonrası Türkiye'den Almanya'ya Dış Göçler*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Göktürk, D. (2003). Turkish delight, German fright: Unsettling oppositions in transnational cinema. K., Ross, D., Derman (der.), *Mapping the margins: Identity, politics and the media*. 177-192. Hampton Press.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Sage Publications, Inc; Open University Press.
- Hall, S. (2017). *Temsil: Kültürel Temsiller ve Anlamlandırma Uygulamaları* (İ. Dündar, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. (3.Baskı). McGraw-Hill.
- İçduygu, A. Erder, S. & Gençkaya, Ö. F. (2014). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları 1923-2023: Ulus Devlet Oluşumundan Ulus Devlet Ötesi Dönüşümlere*. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Kaes, A. (2003). Yeni Alman sineması. *Dünya Sinema Tarihi* içinde. (A., Fethi, Çev.). İstanbul: Kabcacı Yayınevi.
- Kandemir, S. (2022). Kültürel çalışmaların baş aktörü “Temsil: Kültürel temsiller ve anlamlandırma uygulamaları” [S. Hall'ın “Temsil: Kültürel Temsiller ve Anlamlandırma Uygulamaları” Adlı Eserinin Değerlendirmesi]. *4. Boyut Journal of Media and Cultural Studies- 4. Boyut Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 21, 111–118. <https://doi.org/10.26650/4boyut.2022.1213030>
- Karpat, K. (2010). *Osmanlı'dan Günümüze Etnik Yapılanma ve Göçler*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Kılıç, A. (2019). *Diaspora Sinemasında Yönetmen Olmak: Fatih Akın ve Ferzan Özpetek Örnekleme*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Kısaoğlu, Ö. (2020). Diasporada Filistin denge sineması: Vaat edilen cennet. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (16), 7-29.
- Köse, M. (2021). Boundaries of the Turkish diaspora. *Turkish Journal of Diaspora Studies*, 1(1), 64-79.
- Liktor, C. (2022). Bir aksanlı sinema örneği olarak annemin şarkısı. *Sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 35-65. DOI: 10.32001/sinecine.969745
- Naficy, H. (2001). *An Accented Cinema: Exilic and Diasporic Filmmaking*. Princeton University Press. <https://www.wcas.northwestern.edu/projects/globalization/secure/articles/naficychpt1.pdf> (Erişim Tarihi: 20 Eylül 2022).
- Naiboglu, G. (2018). *Post-Unification Turkish German Cinema; Work, Globalisation and Politics Beyond Representation*. Palgrave Macmillan
- Özden, Z. (2004). *Film eleştirisi*. İstanbul: İmge Yayınevi.
- Özkoçak, Y. (2019). Göçmen ve sinema “Avrupa göçmen sineması ve Türk asıllı yönetmenler”. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 429-452.
- Ryan, M. & Keller, D. (2010). *Politik Kamera: çağdaş Hollywood Sinemasının İdeolojisi ve Politikası*. (E. Özsayar, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Santo, Avi (2005) Between integration and exile: “Russian” filmmaking in Israel. *Framework: The Journal of Cinema and Media*, 46(2), 22-42.
- Smith, G. N. (2003). *Dünya Sinema Tarihi*. (A., Fethi, Çev.). İstanbul: Kabcacı Yayınevi.

- Toksöz, G. (2006). *Uluslararası Emek Göçü*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Yaren, Ö. (2007). *Avrupa Göçmen Sineması*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Yılmaz, R. (2012). Göçmen bir yönetmenin objektifinden sıra olgusu: Fatih Akın sineması üzerine bağlamsal bir inceleme. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 103-116.

Elektronik Kaynaklar

- Film Portal. (2022, 10 Şubat). Alman Sineması ve Göç. <https://www.filmportal.de/> (10.02.2022 tarihinde erişildi)
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2022, 10 Mayıs). Diaspora. <https://sozluk.gov.tr/> (10.05.2022 tarihinde erişildi).
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2023, 6 Eylül). Temsil. <https://sozluk.gov.tr/> (6.09.2023 tarihinde erişildi).

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Book Review

Osman Can Akdeniz

To cite this article: Osman Can Akdeniz (2023) [Review of the book, Türk Diasporasının Siyasal Katılım Gündemi 2023 Seçimleri ve Diaspora, edited by Mehmet Köse], Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 267-269, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0065

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0065>

Submission Date: August 14, 2023 **Acceptance Date:** September 18, 2023

Article Type: Book Review

2023 Osman Can Akdeniz. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Book Review

Mehmet Köse (Ed.), **Türk Diasporasının Siyasal Katılım Gündemi 2023 Seçimleri ve Diaspora** (Political Participation Agenda of the Turkish Diaspora 2023 Elections and Diaspora); GAV Perspektif Yayınları, Ankara, 2023, pp. 188, 149.50₺, ISBN 978-605-71985-6-3

Osman Can Akdeniz

Department of Political Science, Georg-August Universität Göttingen, Göttingen, Germany

For more than 60 years, Turkish citizens have been emigrating from Türkiye to different parts of the world. These people have resided in these locations for a long time, becoming permanent residents, reaching the third and even fourth generations. Today, this community abroad is called the Turkish diaspora. The participation of this growing number of Turkish diaspora in Turkish elections and their political participation agenda are an issue that has been analyzed more and more over time. There are various examples of political participation abroad throughout the world. For example, in many countries, such as Italy, Mexico, and Bolivia, the overseas vote influences the fate of elections. In Türkiye, participation has increased in every election since the first overseas election in 2014, reaching 56 percent in the last election. In particular, it should be noted that in the parliamentary and presidential elections of 2023, 3 percent of the total number of valid votes were cast from abroad. Moreover, in the parliamentary elections, 3 parliamentary seats were transferred to different parties with the addition of overseas votes. In light of this information, voting and political participation abroad is a very important issue both in academic studies and in politics itself. In this context, the book entitled “Political Participation Agenda of the Turkish Diaspora”, prepared with the contributions of researchers from the Migration Research Foundation, and edited by Mehmet Köse, and published in 2023 is noteworthy. Köse and his team of researchers, through surveys and in-depth interview studies, reveal in a simple way the interest of the Turkish diaspora in Turkish politics, the participation process, and the participation agenda.

The book consists of 3 main chapters. These are Political Participation and the Turkish Diaspora; Expectations of the Turkish Diaspora from Political Participation; and Conclusion and Evaluation. In the book, the term “Turkish Diaspora” is used to refer to citizens living abroad and individuals of Turkish origin. The purpose is to express a national connection and to prevent any conceptual misunderstandings. (p. 26) At the end of the first part of the study, the policies towards the diaspora in the election manifestos, development plans and government programs of the political parties are examined. The second

part of the study focuses on the expectations of the Turkish diaspora. The study, which uses a mixed research method, includes both a survey of 1349 people and in-depth interviews with members of the Turkish diaspora. It is stated that 74 people were interviewed individually (p. 62).

The significant results and findings of this research permit notable assessments regarding the motivation of voters living abroad to participate in elections. Based on the responses of the survey participants, the most prominent reason for voting abroad is to fulfill their civic duty. The subsequent answers were being a part of political decision-making processes and having hope that problems would be resolved. The answers reveal that citizens of the Republic of Türkiye residing outside the country possess a strong sense of citizenship. However, it is important to note that only half of the total number of voters turn out to vote. Despite this, we can infer that the Turkish Diaspora has high political consciousness considering their enthusiasm for political participation in decision-making and awareness of the rights and responsibilities conferred by their citizenship. Furthermore, the study uncovered that the sense of belonging to their homeland was high among respondents aged 50 and above. This sentiment diminished for respondents in their thirties and forties but was subsequently on an upward trend among younger participants (Pg.93). The growth of the sense of belonging among younger participants could be seen as a reflection of the rising nationalism in Türkiye and its effect on voters abroad in recent years. Moreover, it can be inferred that the younger overseas generations have begun to identify more closely with their ancestral homeland due to rising xenophobia in Europe. The book highlights that most overseas voters agree that the right to vote should be accompanied by the right to run for election (p.102). In Türkiye, votes cast by overseas voters are allocated to all of Türkiye and these voters do not have their own candidate, thus, their eligibility to stand for election is not acknowledged. This situation is a topic of concern within the Turkish diaspora. Nevertheless, reducing the current environment of division and polarization within the diaspora is essential if the Turkish diaspora is to have candidates who can genuinely represent them. According to the book, some of the participants also raised concerns regarding this matter.

The research also shows that diaspora members in Western European countries such as Germany, France, and the Netherlands, who were born and raised in their country of residence and whose diaspora history goes back further, are much more interested in the political agenda of their country of residence than diaspora members in other countries. The reason behind this interest could be attributed to the policies of these countries, where diaspora members born and raised up to third and fourth generations have been influenced more by their place of residence than by Türkiye. The research aims to reveal the effectiveness of policies created by Türkiye for the Turkish diaspora and measure the extent to which these policies meet their expectations. The book states that even citizens of non-dual citizenship countries, blue card holders, and autochthonous diasporas who

lack the right to vote are considered beneficiaries of diaspora policies due to their national bond (p. 27). Here is a contradiction between the study's definition of population and the study's definition of concepts. The population of the study is limited to 3,044,835 people who were registered as voters on the website of the YSK in 2018. But the Turkish Diasporas are not only citizens of the Republic of Turkey. Therefore, all members of the Turkish Diaspora, and not just citizens of Turkey, are targeted by the process of political participation and diaspora policies. The potential for confusion regarding the scope of the study is indicated by the lack of Turkish citizenship among the survey participants (p. 99).

A further criticism of the book is that the diversity of the respondents does not reflect the demographic structure of the Turkish diaspora. For instance, the distribution of participants by country is not proportional to their population. The views of only one person from the United Kingdom, which has the third-highest number of Turkish diaspora members, were taken into account (p. 62), which is not a representative way to reflect the opinions of the entire diaspora. Upon analysis of the section entitled "EK-3: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri" at the end of the book, it can be observed that the interviews regarding the autochthonous members of the diaspora in the former Ottoman Empire were conducted with people who migrated to the region later, rather than autochthonous diaspora members themselves. Interviewing only one person from Romania and Bulgaria is a case in point. A noteworthy point is the high educational attainment of the interviewees. The 74 interviewees' occupational groups are not representative of the Turkish diaspora's demographics. It is worth noting that the study only focuses on a small subset of the Turkish diaspora with higher levels of education (p. 63), as some of the respondents have undergraduate and postgraduate degrees. Around 60% of the participants, who took part in both in-depth interviews and questionnaire surveys, have completed undergraduate and graduate studies. (p. 65). In the demographic analysis, it is important to examine the gender imbalance in in-depth interviews. This will help to highlight any existing inequalities. Of the 74 respondents, 54 were men and only 20 were women (p. 63). Due to the low survey participation rate, the research lacks diversity and fails to reflect the demographics of the Turkish diaspora.

The book "Political Participation Agenda of the Turkish Diaspora" presents a unique viewpoint on the Turkish Diaspora, at a time when interest in this group is on the rise after the 2023 elections. The study features the opinions of diaspora members and highlights their wants and expectations. The growing interest of the Turkish diaspora in political participation and its increasing impact on electoral outcomes in Türkiye demonstrate the need for further research in this area. Although some limitations have been noted, the book fills a vital gap in the literature and paves the way for fresh research.

Orcid

Osman Can Akdeniz <https://orcid.org/0009-0009-3720-2363>

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Book Review

Gürkan Gümüş

To cite this article: Gürkan Gümüş (2023) [Review of the book, Fransa ve Almanya'da Vatandaşlık ve Ulus Bilinci, Rogers Brubaker], Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 270-272, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0066

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0066>

Submission Date: June 16, 2023 **Acceptance Date:** August 15, 2023

Article Type: Book Review

2023 Gürkan Gümüş. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Book Review

Rogers Brubaker. **Fransa ve Almanya'da Vatandaşlık ve Ulus Bilinci**, Çevirmen: Ezgi Su Dağabak, GAV Perspektif Yayınları, 2022, s. 330, 120 TL, ISBN 9786057387714

Gürkan Gümüş

Politika ve Ekonomi Bölümü, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Rogers Brubaker'in kitabı, Fransa ve Almanya'da Vatandaşlık ve Ulus Bilinci, 1992 yılında Harvard Üniversitesi yayınlarından çıkmıştır. Yazar, Kaliforniya Üniversitesi, Los Angeles'de seçkin bir sosyoloji profesörüdür. Adı geçen; sosyal teori, göç, vatandaşlık, ulus ve etnisite ile ilgili çalışmalarıyla tanınmaktadır. Bu eser, sonradan milliyetçilik üzerine yazacağı kitabın da kilometre taşı olan, vatandaşlık ile ilgili çalışmalarının ilk eseridir.

Kitap yayınlandığında Almanya'nın henüz birleşmiş olduğu, göç, var olan yabancıların durumu ve sonradan vatandaşlığa kabul gibi konular üzerine hararetli tartışmaların yapılmakta olduğu hatırlanmalıdır. Göçmenlerin nüfusa oranının yaklaşık Almanya kadar olduğu Fransa'nın göçmen politikalarının farklı olması, kitabın temel araştırma konusu olmuştur.

Kitap, vatandaşlık konsepti genelinde, her iki ülkedeki gelişmelerine ve uygulamalarına odaklanmaktadır. Jus soli (doğum yerine göre vatandaşlık), jus sanguinis (kan bağına göre vatandaşlık) ve naturalisation (sonradan vatandaş olma) özelinde yürütülen araştırmalar, konunun anlaşılması bakımından önem taşımaktadır. Bu eser gerek gerçekçi analizleri gerekse güvenilir referansları sayesinde, akademik camia için kaynak olarak kullanılabilir niteliklere sahiptir.

Ulusal vatandaşlık kavramının, tabandan destekli Fransız devriminden sonra ortaya çıktığı esas alınmaktadır. Almanya'da ise tabandan bir devrim gerçekleşmemiştir. Tepeden inme olarak adlandırılabilir süreç, devletin daha çok etnik ve kültürel yakınlık üzerine politikalar üretmesine yol açmıştır. Bu politikalar için en açıklayıcı örnek ise şüphesiz jus sanguinis (kan bağına göre vatandaşlık) olacaktır. Bunlara ek olarak, ulus inşa süreçleri, her iki devlette de göçmenlerin rollerini farklı olarak düzenlemiştir. Fransa için "Eugene Weber'in gösterdiği gibi, eğer okullar ve ordu köylüleri Fransızlaştırdıysa, aynı şekilde ikinci kuşak göçmenleri de Fransız yaptı. (15)" Bay Brubaker'in varsayımları, kitabın yazıldığı zaman göz önünde bulundurulduğunda, dönemin iklimiyle ve siyasi olaylarıyla uyum içindedir. Okuyucuya sunulan bilgiler tutarlıdır. Dahası, eserde, her iki ülkenin siyasi partileri ile birlikte hüküm süren ideolojilerin tartışmaları da bulunmaktadır. Getirilen eleştiriler ya da değinilen ortak noktalar okuyucuya dönemin anlaşılması bakımından

CONTACT Gürkan Gümüş gurkangumus@outlook.com

Başvuru: 16 Haziran 2023; Revizyon: 11 Ağustos 2023; Kabul: 15 Ağustos 2023; Makale Tipi: Kitap İncelemesi

yardımcı olmaktadır.

Kitap, Fransa için Fransız devrimini ve Almanya için Wilhelm Almanya'sını başlangıç noktaları olarak alırken, giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, okuyucuların konuyu anlamalarını kolaylaştıracak şekilde üç parçadan oluşmaktadır. Bu parçalar, sosyolojik olarak vatandaşlık çalışmaları ve devlet ilişkisinin yanında Fransız devriminde icat edilen ulusal vatandaşlık kavramı ve Almanya'daki devlet sistemini içermektedir. İkinci bölüm ise ana konunun okuyucuya aktarıldığı, incelemelerin yapıldığı bölümdür ve beş parçadan oluşmaktadır. Vatandaşlığa kabul ve vatandaşlık politikaları ile ilgili her iki ülkenin karşılaştırması, okuyucuya resmi sayılar üzerinden istatistiksel ve terminolojik analiz, ilk parçada sunulmuştur. Sonraki iki parçada, ilk olarak Fransa'da göçmenlerin vatandaşlık süreçleri daha sonra Wilhelm Almanya'sında vatandaşlığın ulusallaştırılması konuları işlenmiştir. Son iki parçada ise yazar, genellikle, kitabın yayınlandığı zaman gündemde olan güncel sorunlara değinmiştir. Not alınmalıdır ki, kitap yazıldığından beri adı geçen devletlerin politikaları gerek Avrupa Birliği gerekse küreselleşmenin etkileriyle, birbirine yakınsamıştır. Eser, kolay okunabilir ve anlaşılır olmasında karşın, değinilen bazı ideolojik tartışmalar uzun ve modası geçmiş olarak değerlendirilebilir.

Kitap, Türkçe'ye GAV Perspektif Yayınları tarafından tercüme edilmiştir. Çevirmen Ezgi Su Dağabak, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi öğretim üyesidir. Uzun ve karmaşık cümleler anlaşılabilir. Bununla birlikte, çevrilen bazı kavramlar, günümüz Türkçesinde kullanılmamaktadır.

Konuyla yeni ilgilenmeye başlayan bir okuyucu olarak, çalışmayı okuduktan sonra günümüz tartışmalarının temelini oluşturan kavramların temellerini öğrenmek aydınlatıcıydı. Ayrıca, karşılaştırma yapmanın mümkün olduğu iki komşu Avrupa ülkesinin hangi aşamalardan geçtiğini görmek göç ile ilgili kendi ülkemdeki olaylar hakkında bakış açının şekillenmesine yardımcı olmuştur. Kitap, adı anılan toplumların iç ve dış dinamikleriyle ilgili geniş bilgiye yer vermektedir. Diğer yandan, bu eser, alanının temel eserlerinden biridir. Güncel bilgileri kullanarak çalışmalar üretmek isteyen araştırmacıların son yıllarda yazılmış eserler, internet siteleri ve istatistikleri kullanmalarında yarar vardır. Şüphesiz, bu eser akademik camiaya gerek analizleri gerekse güvenilir kaynakları sayesinde katkıda bulunmuştur.

Sonuç olarak, sosyoloji, tarih ve siyaset bilimi başta olmak üzere, pek çok disiplinden araştırmacılar bu kitabı yayımlandığı günden beri önemli bir kaynak olarak kullanmışlardır. Esere yapılmış pek çok atıf bulmak mümkündür. Vatandaşlık ve ulus konseptlerinin, her iki ülkedeki, karşılaştırmalı analizleri okuyucunun konuyu daha iyi anlamasına yardımcı olmaktadır. Verilen örnekler ikna edici ve günlük yaşam için geçerlidir. Şunu da eklemek gerekir, Türkçe literatürde göç konusuyla ilgili yapılan çalışmalar ve çevrilen kaynakların azlığı, bu eseri daha da kıymetli hale getirmektedir. Devletin karar alıcıları, bu ülkelerin geçmiş deneyimlerinden faydalanarak çıkarımlar ve ileriye dönük planlamalar

yapabilirler. Bu ihtisas alanında faaliyet gösteren enstitülerin ve dünya çapında ortak çalışmalar yürüten akademisyenlerin desteklenmesi, başta göçmenler ve onlara ev sahipliği yapanlar olmak üzere tüm insanlığa faydalı olacaktır.

Orcid

Gürkan Gümüş <https://orcid.org/0009-0001-0654-838X>

Turkish Journal of Diaspora Studies

ISSN: 2717-7408 (Print) e-ISSN: 2757-9247 (Online)
Journal homepage: tjds.org.tr

Book Review

Elif Aydın

To cite this article: Elif Aydın (2023) [Review of the book, Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Nüfus Hareketleri, Hein de Haas, Stephen Castles and Mark J. Miller], Turkish Journal of Diaspora Studies, 3(2), 273-275, DOI: 10.52241/TJDS.2023.0067

To link to this article: <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0067>

Submission Date: September 1, 2023 **Acceptance Date:** September 21, 2023

Article Type: Book Review

2023 Elif Aydın. Published with license by Migration Research Foundation

Published online: 3 October 2023

Submit your article to this journal [↗](http://tjds.org.tr)

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
tjds.org.tr

Book Review

Hein de Haas, Stephen Castles ve Mark J. Miller. **Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Nüfus Hareketleri**, GAV Perspektif Yayınları, Ankara, 2022, s. 495, 162,50 TL, ISBN: 978-605-71985-1-8

Elif Aydın

Göç Araştırmaları Vakfı, Ankara, Türkiye

Güncel baskısı Türkçe'ye GAV Perspektif Yayınları tarafından kazandırılan, "Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Nüfus Hareketleri" olarak tercüme edilen eser, göç araştırmalarının önde gelen metinlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Hein de Haas, Stephen Castles ve Mark J. Miller tarafından kaleme alınan kitabın gözden geçirilmiş ve güncellenmiş bu baskısı, göç eğilimleri, göç ile ilgili tartışmalar ve politikalar hakkında zengin ve güncel ampirik kanıtlar içermektedir. Kitap yalnızca akademisyenler, öğrenciler ve göçe ilgi duyanlara değil genel okuyucu kitlesinin de ilgiyle okuyacağı sade bir anlatıma sahiptir.

15 bölümden oluşan kitap 3 ana tema etrafında şekillenmektedir. 6. bölüme kadar kategoriler, teoriler, göç ve etnik çeşitliliğin tarihini içeren temel tanım, tartışma ve teorilere yer veriliyor. 10. bölüme kadar dünyanın tüm bölgelerindeki göç hareketleri, göç örüntüleri, siyasal, ekonomik ve toplumsal değişimlerin bölgelerdeki insan hareketliliğine etkisine dair genel bir çerçeve çiziliyor. 15. bölüme kadar ise göçün menşei ve hedef toplumlar üzerindeki etkileri, göç politikaları, göç üzerinden yapılan siyaset, etnik azınlıklar ve göçün kalkınmaya etkisi ele alınmaktadır.

Dünyayı ve insan hareketlerini "göç veren küresel güney", "göç alan küresel kuzey" olmak üzere iki kutup üzerinden okuyan indirgemeci anlayışa yönelik eleştirel, sorgulayıcı bakış kitabın geneline hakim olan temel bakış açıdır (s.35, 55). Bu tarih anlayışının sömürgeci, tarih dışı ve yanlış olduğunu savunan yazarlar, çoğu ülkenin göç alma ve veremeye ilgili olarak önemli sorunlarla baş etmeye çalıştığını fark ettirmek adına geniş ve tarihsel karşılaştırmalı bir yöntem kullanmakta, okurlarına da bu vizyonu kazandırmayı amaçlamaktadırlar (s. xv).

İçinde bulunduğumuz yüzyıl kitabın yazarları tarafından "Göçler Çağı" olarak adlandırılmaktadır (s.13). Bunun sebebi küreselleşme çağında bilginin, fikirlerin, paranın ve metaların serbest dolaşmasıdır. Bu unsurların serbest dolaşımı, küresel çapta ekonomik değişimlere, siyasi olaylara, şiddetli çatışmalara ve kültürel değişimlere sebep olmaktadır. Değişimin bir yansıması olarak insanlar bireysel olarak ya da kitleler halinde göç etmektedir. Bu nedenle kitapta, bölgesel farklılıklara rağmen insanları ve toplumları etkileyen benzer sosyal ve ekonomik dönüşümlerin çağdaş göçleri şekillendirdiği

CONTACT [Elif Aydın elif.aydin@gocvakfi.org](mailto:elif.aydin@gocvakfi.org)

Başvuru: 1 Eylül 2023; Revizyon: 15 Eylül 2023; Kabul: 21 Eylül 2023; Makale Tipi: Kitap İncelemesi

savunulmaktadır (s. xv). Uzmanlaşma ve eğitim seviyelerinin artması, eşitsizliklerin derinleşmesi, göçmen işgücüne duyulan talebin artması, daha iyi fırsatların ve yaşam tarzlarının aranması göçlere yön vermektedir.

Doğu ve Batı Avrupa, Amerika, Asya-Pasifik ve Ortadoğu'daki bölgesel göç eğilimlerinin incelenmesi ve karşılaştırılması, bölgeler özelinde çalışan araştırmacılar için göç boyutunu değerlendirme fırsatı sunduğu gibi dünyadaki göç eğilimlerini analiz ederken bölgesel farklılıkların, değişimlerin ve gelişmelerin dikkate alındığını da göstermektedir (s. 417). Bu nedenle yazarların göç olgusunu yapısal ve bireysel, makro ve mikro ölçekte ele aldığını söyleyebiliriz. Göç hareketleri modern dönemde de devletleri ve toplumları, ikili ve bölgesel ilişkileri, ekonomik yeniden yapılanmayı, güvenliği, ulusal kimliği ve egemenliği etkileyecek şekilde biçimlendirmektedir. Küreselleşme için kilit dinamiklerden biri olan, geniş çaplı ekonomik ve toplumsal değişimleri etkileyen göç, uluslararası siyasi düzenin gelecekteki dönüşümlerinde de önemli bir rol oynayacaktır (s. xvıı). Devletleri ve toplumları yeniden şekillendirecek kadar güçlü değişimlerin sebebi ve sonucu olarak göç, yalnızca sınır geçişini imleyen basit bir eylem değil, çok boyutlu bir olgudur. Göç, yer değiştiren kişiyi etkilediği gibi göçmenin ailesini, menşeyini ve hedef toplumu da etkilemektedir. Böylece yaşanan değişimler yeni göç örüntülerini ve eğilimlerini beraberinde getirmektedir (s. 68, 167).

Kitap, göçü ne tamamen olumlayan ne de göçe karamsar yaklaşan görüşleri, gerçekçi bir biçimde eleştirdiği için alanda çalışanlara önemli bir rehber niteliğindedir. Yer yer göçün fazla olumlanması ya da fazla olumsuzlanmasının getirdiği göç yanlılığının ve göç karşıtlığının da tartışıldığı kitap, bugün dünyadaki ve Türkiye'deki benzer güncel tartışmalara nitelik kazandıracak bilimsel veriyi ve eleştirel zemini sağlamaktadır. Yazarlara göre, umut ve korkuları beraberinde getiren göç, tehlikeli bir atılım olmakla birlikte eğer başarılı olursa yaşam kalitesinin iyileşmesini, kaynakların artmasını ve iyi fırsatları beraberinde getirebilmektedir (s. 1). Kitapta göçmen, göçmenin ailesi, işverenler, göç veren ülke, göç alan ülke ve uluslararası boyut göz ardı edilmeden yapılan analizler, insan hareketliliğinin etki ettiği ve buna etki eden tüm faktörlerin etraflı değerlendirilmesini sağlamaktadır. Bu da kitabın en çok dikkat çeken yönlerinden biridir.

Gündelik hayatta göçmenlerle karşılaşanlar, az çok göçü gündemine almış kişiler ve göç çalışanlar için önemli olan bir diğer konu da göçmen *failliğidir*. Kitabın temel savlarından bir diğeri devletlerin göçü başlatmada kilit rolde olduğu fakat göç hareketliliği başladıktan sonra göç süreçlerinin kendi ivmesini kazandığı yönündedir (s.17). Bu noktada göçmen; devletlerin, çeşitli zorunluluklar ve itkilerin oradan oraya savurduğu, kendi kaderi üzerinde müdahalesi olmayan kişi değildir. Göçmen, göçe karar verme sürecinden, göçmen olarak vardığı ülkedeki sosyal içerilme süreçlerine kadar faildir.

Nüfus hareketlerini ve bunlara yönelik politikaları anlayabilmenin bir ülkeyi, bölgeyi ve dünyayı anlamada kilit rolde olduğunu gösteren "Göçler Çağı", küresel ölçekte

değişimlere sebep olan ve bu değişimlerin de bir sonucu olan göçün, yalnızca bugünün meselesi olmadığını göstermekle birlikte günümüzde ne kadar kritik hale geldiğini anlamada rehber niteliğindedir. Göç ve göç politikalarına ilişkin yeni veriler ve kanıtlara dayanan güncel analizleriyle kitap, kapsamının küresel olduğu iddiasını boşa çıkarmamaktadır. Göçün çok boyutlu doğası; tarih, sosyoloji, antropoloji, coğrafya, siyaset bilimi ve ekonomi gibi disiplinlerin göçe dair teorik ve ampirik görüşlerin bir araya getirilmesini gerektirmektedir. Yazarlar, bu gerekliliğin bilinciyle göçü disiplinlerarası yaklaşımla irdelemektedir. İlgili başlıktaki temel tartışmalar ve güncel veriler verilmekle birlikte konuda derinleşmek isteyenler için bölümler yetersiz sayılabilir. Bu noktada ileri okuma önerileri ile okuyucu yönlendirilmektedir.

“Göçler Çağı”, modern dünyadaki uluslararası nüfus hareketlerine kapsamlı bir genel bakış sunmaktadır. Göçün tarihi, göç teorileri, etnik çeşitlilik, dünyanın farklı bölgelerindeki göç ve politikalar dahil olmak üzere göçle ilgili çok çeşitli konuları kapsamaktadır. Kitapta ayrıca göçün hem varış hem de kaynak ülkeler üzerindeki etkisi incelenmekte, göçün geniş ve ayrıntılı bir analizi sunularak bu olgunun karmaşık ve çok yönlü doğasını ve toplum üzerindeki etkisini anlamamıza katkıda bulunmaktadır.

Orcid

Elif Aydın <https://orcid.org/0000-0003-1389-5221>